បញ្ហាជីវិត

បញ្ហាជីវិត

ក្នុងបណ្តាបញ្ហាទាំងឡាយ, បញ្ហាជីវិតមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរក្រៃលែងជាងបញ្ហាណាៗទាំងឡាយ, ទស្សនវិទូនឹងសាស្រ្តចារ្យនៃលទ្ធិសាសនាទាំងឡាយ ព្យាយាមស្រាវជ្រាវរករឿងជីវិតជាច្រើន, ល័ខគោលទស្សនវិជ្ជានឹងឱវាទខាងសាសនា ដែលទាក់ទងនឹងជីវិតមានជាច្រើនអនេក, តែរឿងជីវិតជារឿងរៀនមិនចេះចប់ មិនអាចនឹងបានភ្លឺស្វាងច្បាស់លាស់ ព្រោះសាស្តាចារ្យឬទស្សនវិទូនោះមានយោបល់ផ្សេកៗគ្នាក្នុងរឿងជីវិត ដែលយើងអាចចែកបានជា៣ប្រការគឺ៖

១) ឃើញថាជីវិតនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីទុក្ខព្រួយលំបាក។

២) ឃើញថាជីវិតនេះ ប្រកបដោយសេចក្តីសុខសប្បាយ។

៣) ឃើថាជីវិតនេះ មិនមានន័យអ្វីសោះ មនុស្សយើងនឹងមានសេចក្តីសុខ ឬ ទុក្ខ មិនមែនអាស្រ័យនៅក្នុងលក្ខណៈនៃជីវិត តែមកអំពីអំណាចនៃវត្ថុធាតុដែលជីវិតត្រូវប្រាស្រ័យទាក់ទងនឹង អំពើនៃម្ចាស់ជីវិតនុ៎ះឯង។

សេចក្តីពិតយោបល់ទាំង៣ប្រការនេះ សូម្បីមានផ្លូវខុសគ្នាក៏ដោយ តែសាស្តាចារ្យ នឹងទស្សនវិទូទាំងឡាយ ក្រោយដែលបានរៀបចំលទ្ធិសាសនានឹងល័ខគោលនៃទស្សនវិជ្ជារបស់ខ្លួន ហើយក៏ត្រឡប់ជាមានកម្មវិធីស្របគ្នាគឺបង្រៀនមនុស្សឲ្យប្រកប គុណធម៌ល្អតាមសេចក្តីយល់ឃើញរៀងខ្លួន ដែលឃើញថាជីវិតជាធម្មជាតប្រកបដោយសេចក្តីទុក្ខព្រួយ ក៏បង្រៀនឲ្យចេះខំប្រឹងតស៊ូ ឬ គេចដោះ

សេចក្ដីទុក្ខលំបាកនោះដោយព្យាយមសាងសន្សំសេចក្ដីល្អគ្រប់យ៉ាង ក៏បង្រៀនឲ្យព្យាយាមការពារភ័យវិបត្តិ ដែលមកធ្វើឲ្យគុណតម្លៃរបស់ជីវិតបាត់បង់ទៅ។ យោបល់ទី៣ ដែលយថាជីវិតមិនមានចំណុចទីដៅអ្វីសោះ នៅក្នុងតួនៃជីវិតនោះ ក៏បង្រៀនឲ្យមនុស្សសាងសន្សំវត្ថុធាតុនៅជុំវិញជីវិតឲ្យបានប្រកបដោយសេចក្ដីល្អដូចគ្នា។

តែរឿងជីវិត ជារឿងមានតម្លៃច្រើន ការបកប្រែលក្ខណៈរបស់ជីវិតទៅក្នុងន័យណានឹងមានសេចក្ដីថ្លៃថ្នូរ ក្នុងការស្វែងរកបបតស៊ូដើម្បីស្រាយបញ្ហាជីវិតនោះជាមុខងាររបស់ម្ចាស់ជីវិតគ្រប់គ្នា។ ដូច្នេះទើបជាការចាំបាច់ត្រូវ ប្រមូលរួបរួមល័ខគោលនៃទស្សនវិជ្ជានានា ដែលមានសេចក្ដីទាក់ទងនឹងជីវិតមកសិក្សាខ្លះដើម្បីជាជំនួយនៃ គំនិតបញ្ញា ជាការសិក្សាមានផលល្អដល់មនោសញ្ចេតនា របស់មនុស្សយើងជាច្រើន ព្រោះរឿងនេះ ជាទស្សនវិជ្ជាមួយធំបំផុតដែលអ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ ព្យាយមស្រាវជ្រាវមកជាយូរណាស់ហើយ។

ខ្ញុំសូមស្រង់យកយោបល់អ្នកប្រាជ្ញខ្លះជូនលោកអ្នកអានសៀវភៅនេះទៅខាងមុខ។ ការជូនយោបល់លោកអ្នកប្រាជ្ញក្នុងទីនេះមិនមែនសព្វគ្រប់ទេគឺគ្រាន់តែបានមួយភាគតូចពីក្នុងភាគធំៗ រាប់រយភាគនុ៎ះឯង ព្រោះជីវិតជារឿងពិបាកចូលចិត្ត អ្នកដែលអាចចូលចិត្តជីវិតបានត្រូវ ជាអ្នកដែលបានឆ្លងកាត់ការងាររបស់ជីវិតច្រើនលើកច្រើនគ្រាធ្លាប់ភប់ប្រសព្វគ្រោះកាចជាឬបានសិក្សាអំពីព្រឹត្តិការណ៍ក្នុង ជីវិតរបសមនុស្សទាំងឡាយយ៉ាងជិតដិត ទើបយល់ច្បាស់នូវចំណោទជីវិតបន្តិចម្ដងៗ តាមលំដាប់។ យុវជននៅក្នុងបឋមវ័យច្រើនគិតថាខ្លួនមានសេចក្ដីចេះដឹងក្នុងរឿងជីវិតល្មមហើយ ហេតុការណ៍ដែលធ្លាប់កើតមានមកត្រឹមតែបន្តិចបន្តួចក៏ប្រកាន់ថាជារឿងធំចូលចិត្ត ថា

មានសេចក្តីដឹងល្អិតល្អន់ហើយ ដូច្នេះទើបគេកាត់ចិត្តងាយៗ ក្នុងការដែលគេត្រូវសម្រេច តែវេលាវ័យក្មេងកន្លងហួសទៅ វ័យចាស់ចូលមកដល់គឺកាន់តែចាស់ច្រើនក៏កាន់តែស្គាល់ច្បាស់នូវរឿង របស់ជីវិតតិចចុះមកគ្រប់ៗពេល។

ល័ខគោលឯណាដែលគេបានរៀបចំឡើង នៅខាងក្រោមគំនិតដែលគេបានត្រិះរិះយ៉ាងជ្រៅជ្រះ បានឆ្លងកាត់កិច្ចការរបស់ជីវិតយ៉ាងច្រើន ល័ខគោលនោះ រមែងជាល័ខគោលមានសេចក្តីត្រឹមត្រូវ។ វិជ្ជាការដែលមានសេចក្តីទាក់ទងនឹងទស្សនវិជ្ជានៃរឿងជីវិត មិនសូវមានការផ្លាស់ប្តូរតាមកាលតាមសម័យ ដូចវិជ្ជាការរឿងដទៃៗ ការសិក្សាអំពីរឿងជីវិតមានការចាំបាច់ ត្រូវប្រមូលរួបរួមគំនិតចាស់របស់មនុស្សជាន់ដើម ជាពិសេសគំនិតរបស់ជនដែលមានអាយុវែងធ្លាប់បានជួបប្រទះហេតុការណ៍ក្នុងលោកច្រើន នេះចាត់ជាការសិក្សាល្អបំផុត។

ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់យល់ឃើញតាមល័ខគោលទី១ គឺថាក្នុងជីវិតនេះមិនមានអ្វីល្អសោះឡើយ វត្ថុធាតុរាល់យ៉ាងមានសេចក្តីទុក្ខនៅប្រចាំ "**ជាតិបិទុក្ខា ជរាបិទុក្ខា មរណម្បិទុក្ខំ**" សេចក្តីកើតក៏ជាទុក្ខ សេចក្តីធំធាត់នឹងសេចក្តីចាស់ទ្រុឌទ្រោមចុះទៅក៏ជាទុក្ខ សេចក្តីស្លាប់ក៏ជាទុក្ខ មានសភាពក្រៅអំពីនេះជាច្រើនទៀតក៏សុទ្ធតែជាទុក្ខដូចៗគ្នា ។ សាវ័កព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធក្នុងវេលាជួបគ្នាម្តងៗ ពាក្យប្រាស្រ័យសាកសួរដែលគេធ្លាប់និយាយថា "សួស្តី" លោកត្រឡប់ជាពោលពាក្យថា "**ខមនិយំ**" ប្រែថាល្មមអត់ធន់បានឬ? ដៅសេចក្តីថាជីវិតនេះជាទុក្ខ។

ពាក្យថា "វ័យ" ដែលគេសំគាល់ដល់សេចក្តីចំរើនដែលហៅថា

ចំរើនដោយវ័យ ឬ វ័យវុឌ្ឍ ន័យរបស់ពាក្យនេះពិតៗ ប្រែថា "សូន្យ ព្រោះគតិខាងព្រះពុទ្ធសាសនានោះមានការសំគាល់នូវសេចក្តីធាត់ ធំ ឡើង ថាជាជំហានលូកទៅកាន់សេចក្តីស្លាប់។ កុមារមានអាយុមួយ ថ្ងៃក៏ខិតចូលទៅជិតសេចក្តីស្លាប់បានមួយថ្ងៃ មានអាយុដល់មួយខួប ក៏ខិតចូលទៅជិតសេចក្តីស្លាប់បានមួយឆ្នាំ។ សេចក្តីធំធាត់របស់ក្មេង ដែលយើងមើលឃើញថាជាសេចក្តីចំរើន ឬហៅថាចំរើនវ័យ ខាង ព្រះពុទ្ធសាសនាមើលឃើញថាជាសេចក្តីសាបសូន្យ "**វយវយ ធម្មា សង្ខារា**" "សង្ខារទាំងឡាយមានសេចក្តីអស់ទៅសូន្យទៅជា ធម្មតា" ដូចជាវិទ្យាសាស្ត្រមិនកាន់យកនូវសេចក្តីត្រជាក់ជាប្រមាណ កាន់យកតែសេចក្តីក្តៅជាប្រមាណនោះឯង។

ការពិតគំនិតយ៉ាងនេះ ក៏មិនមែនមានចំពោះតែក្នុងព្រះពុទ្ធសា សនា អ្នកប្រាជ្ញខាងបារាំងខ្លះ ដែលមិនធ្លាប់ចេះដឹងខាងព្រះពុទ្ធសា សនាក៏មានគំនិតត្រូវគ្នាដូច្នេះដែរ។ វូលតែរ(Voltaire) អ្នកប្រាជ្ញបា រាំងបានសរសេរថា៖ (La vie eat une partie qu′il faut toujours perdre.) ប្រែថា ជីវិតគឺជាល្បែងភ្នាល់មួយ បើប្រព្រឹត្តក៏ត្រូវសាប សូន្យ អ្នកប្រាជ្ញបារាំងម្នាក់ទៀតឈ្មោះ ដឺឡាវីញ (De La Vigne) សរសេរថា៖ "Chauque pas dans la vie eat un pas vers la mort" ប្រែថា "ការឈានទៅរាល់តែជំហាននៃជីវិតនោះ ជាការឈាន ទៅកាន់សេចក្តីស្លាប់"។ អាលេកហ្សង់ដ៍ ឌុយម៉ាស (Alexandre dumas) អ្នកនិពន្ធជាតិបារាំងសរសេរថា៖ "il ya des moments Ou la vie nemerite pas qu′on se donne la peine de la sau Ver" ប្រែថា៖ មានពេលខ្លះដែលជីវិតមិនមានគុណតម្លៃ ទុកណាជា

យើងខំប្រឹងខ្នះខ្នែង ដើម្បីស្ងួនរក្សាក៏ដោយ″ តាមយោបល់របស់អ្នកប្រាជ្ញនេះស្តែងថាជីវិតជារបស់មានគុណតម្លៃដូចគ្នាតែក៏មានពេលខ្លះឬករណីខ្លះដែលជីវិតមិនមានគុណតម្លៃអ្វីសោះ មិនមានការចាំបាច់ដែលមនុស្សយើងនឹងត្រូវអត់ធន់ទទួលសេចក្តីព្រួយលំបាក ដើម្បីស្ងួនគ្រងនូវជីវិតនោះ អ្នកប្រាជ្ញនេះនៅក្នុងពួកបុគ្គល មើលឃើញជីវិតថាជាទុក្ខច្រើនជាងសុខ។ ប៉ាសកាល(Pascal) អ្នកប្រាជ្ញបារាំងបានសរសេរថា៖ ‶Etre nous t le ciel tenfer et le nesnt il y a donc que la vie qui est la chose du monde le plus fragile″ ប្រែថា៖ ‶ជីវិតជាធម្មជាតទន់ខ្សោយបំផុតនៅក្នុងរវាងសួគ៌នរកនឹងសេចក្តីសោះសូន្យ″ តាមគំនិតរបស់អ្នកប្រាជ្ញនេះ ជីវិតមិនមានអ្វីដែននាំឲ្យរីករាយ ជារបស់ដែលបែកធ្លាយងាយ សោះសូន្យងាយនៅក្នុងវត្ថុធាតុទាំងឡាយដែលមានអំណាចធំលើសលុបគឺ សួគ៌ នរកនឹងសេចក្តីសូន្យបង់ ដូច្នេះ ជីវិតទើបទៅជារកសេចក្តីមាំមួនគង់ធន់ប្រកបដោយខ្លឹមសារជាស្ថាពរគ្មានសោះឡើយ។

វ៉ូលតែរ (Voltaire) អ្នកនិពន្ធបារាំងបានសរសេរទៀតថា៖

‶Quand on a tout perdu,

Quand on n′a plus d′espoir,

La vie est un opprode,

Et la mort un devoir,,,

ប្រែថា៖ ‶កាលណាសភាពគ្រប់យ៉ាងបានបាត់បង់ទៅ, កាលណាមិនមានសេចក្តីសង្ឃឹមណាមួយសល់នៅ, កាលនោះជីវិតក៏ជារបស់មិនមានតម្លៃ, ឯសេចក្តីស្លាប់ក៏ក្លាយមកជានាទី″ ភាសិតរបស់វ៉ូលតែរក្នុងចំណុចនេះមានអ្នកមិនយល់ឃើញផងជាច្រើន ព្រោះជា

ពាក្យប្រដៅឲ្យថយក្រោយ អស់មានៈចចេស តែរ៉ូលតែរនៅមានពាក្យដទៃៗ ទៀតថា៖ "On a toujours espere vainement de Jouir de la vie, et a la fin, tout ce qu′on peut faire, c′est de la aupporter.″ ប្រែថា៖ មនុស្សយើងសង្ឃឹមជានិច្ចថា និងបានទទួលសេចក្តីរីករាយ សុខស្រួលក្នុងជីវិត តែក៏ខុសសង្ឃឹមជានិច្ចដូចគ្នា ព្រោះជំនួសដែលជីវិតនឹងឲ្យសេចក្តីរីករាយជាសុខ ជីវិតត្រឡប់សេចក្តីលំបាក ដល់មនុស្សក្នុងការដែលត្រូវថៃទាំងរក្សា″។ ចំណុចនេះមានសេចក្តីពិតជាច្រើនព្រោះសេចក្តីលំបាកធំៗ របស់មនុស្សនោះ នៅក្នុងការដែលត្រូវធ្វើសេចក្តីព្យាយាម ទំនុកបំរុងជីវិត ជំនួសដែលជីវិតនឹងឲ្យសេចក្តីសុខក្សេមក្សាន្តជីវិតនោះឯង ត្រឡប់ជាឲ្យសេចក្តីលំបាកទៅវិញ។ គតិរបស់រ៉ូលតែរនេះ ត្រូវនឹងគតិខាងព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលឃើញថាជីវិតមិនមានអ្វីក្រៅអំពីសេចក្តីទុក្ខលំបាកប៉ុណ្ណោះ។ រ៉ូលតែសរសេរមួយ ខទៀតថា៖ "La fin de la vie est triste, le milieu n′en vaut rien et le commencement est ridicule. ប្រែថា៖ "ជីវិតនោះក្នុងឃ្លាទីបំផុតជារឿងសៅសោក ត្រង់ឃ្លាកណ្តាលក៏មិនមានតម្លៃអ្វី ក្នុងឃ្លាផ្តើមរើម ក៏គួរអស់សំណើច″។

សេចក្តីនេះ ជាគ្រឿងស្តែងឲ្យឃើញថា៖ គំនិតរបស់រ៉ូលតែរ ក្នុងរឿងជីវិតនោះជាគំនិតពោរពេញទៅដោយសេចក្តីងងឹត តែក៏មានសេចក្តីពិតជាច្រើន មូលហេតុនៃសេចក្តីកើតរបស់ជីវិតមកអំពីកាមារម្មណ៍ ជាអំពើដែលអ្នកប្រាជ្ញនេះមើលឃើញថាជារបស់អស់សំណើច វេលាជីវិតចំរើនតមកក៏មិនឃើញមានប្រយោជន៍អ្វី លុះស្លាប់បាតបង់ទៅ ក៏ត្រឡប់ទៅជារឿងសៅសោកខូចចិត្ត រួមសេចក្តីតាមយោបល់របស់រ៉ូលតែរ ក្នុងខ នេះក៏គឺថាជីវិតមានសេចក្តីមិនល្អ

គ្រប់កាលទាំងអស់។

សាំងប៊ែរណារដ៍ (Sait Bernard) បានសរសេរជាភាសាបារាំង ហើយដែលគេបានប្រែជាភាសាអង់គ្លេសថា៖ "It is misery to be Born, a pain to live, a trouble to die ប្រែថា៖ ជីវិតវេលាកើតក៏លំបាក វេលារស់ក៏លំបាក វេលាស្លាប់ក៏លំបាក" សេចក្តីយល់ឃើញនេះ ស្របជាមួយនឹងមតិព្រះពុទ្ធសាសនា ដែលបានអាងមកហើយក្នុងខាងដើមថាសេចក្តីកើតក៏ជាទុក្ខ សេចក្តីធំធាត់ចាស់ទ្រុឌទ្រោមចុះទៅក៏ជាទុក្ខ សេចក្តីស្លាប់ក៏ជាទុក្ខ ទុក្ខគ្រប់រឿងទាំងអស់ ពុំមានអ្វីល្អក្នុងជីវិតដល់បន្តិចបន្តួចឡើយ។

អ្នកប្រាជ្ញបារាំង ឡាព្រុយែរ (La Bruyere) ម្នាក់ទៀតសរសេរថា៖ "Si la vie est mesirable, elle est penible a supporter, si elle est heureuse, il est horrible de la perdre" ប្រែថា៖ បើជីវិតជាសេចក្តីលំបាកលំបិន ក៏លំបាកនឹងស្ងួនគ្រងរក្សា បើជីវិតជាសុខក្សេមក្សាន្តក៏មុខគួរឲ្យស្រៀវស្លុតស្តាយស្រណោះក្នុងពេលដែលខូចបង់ទៅ"។

យោបល់នេះស្តែងថា៖ ជីវិតនោះមិនមានអ្វីល្អឡើយព្រោះថាបើជីវិតជាសេចក្តីលំបាកលំបិន ក៏នាំឲ្យមានសេចក្តីព្រួយលំបាកដល់មនុស្សយើងដែលត្រូវរក្សាស្ងួនគ្រង បើជីវិតប្រកបដោយសេចក្តីសុខក៏នាំឲ្យកើតសេចក្តីទុក្ខក្តៅក្រហាយ ស្រៀវស្លុតក្នុងពេលជីវិតនឹងត្រូវស្លាប់បាត់បង់ទៅ។

អ្នកស្រីដឺម៉ាំងតឺណង់ក៍(De maintenant) ជាតិបារាំងសរសេរថា៖ "C'est etre bien avance dans la science de la vie que De savoir souffrir" ប្រែថា សេចក្តីចេះដឹងខ្ពស់ក្នុងវិទ្យាការរបស់

ជីវិតនោះគឺ៖ ការចេះធន់ទ្រាំសេចក្តីទុក្ខលំបាក ។ នេះជាគតិមួយទៀតដែលប្រកាន់ថាជីវិតនោះជាសេចក្តីទុក្ខលំបាក មនុស្សយើងត្រូវចេះអត់ធន់រឿយៗទៅ មិនមានវិជ្ជាចំណេះឯណាសំខាន់ ជាងការចេះអត់ធន់សេចក្តីទុក្ខលំបាកក្នុងជីវិតគឺដឹងថា ធ្វើដូចម្តេចទើបអាចអត់ធន់ សេចក្តីទុក្ខលំបាកក្នុងជីវិតបាន។

អ្នកប្រាជ្ញបារាំងឈ្មោះ ម៉ាស្សីយ៉ុង (Massillon) សរសេរថា៖ Toute la vie des grands n′est qu′une precaution penible Contre l′ennui. ប្រែថា៖ "អស់មួយជីវិតនៃជនអ្នកធំមានសភាពតែមួយ គឺសេចក្តីលំបាកចិត្តកើតមកអំពីសេចក្តីកង្វល់ហួងហែង" សេចក្តីថា៖ អ្នកធំគ្រប់រូបនៅក្នុងឋានខ្ពង់ខ្ពស់ឬប្រកបដោយវត្ថុសម្បទាបរិបូណ៌ ក៏មិនមានពេលបានសេចក្តីសុខ មានតែសេចក្តីទុក្ខលំបាកកើតមកអំពីការហួងហែងរក្សាយសស័ក្តិទ្រព្យសម្បត្តិ គ្រួសារនឹងជននៅក្រោមបង្គាប់ ជាបុគ្គលមានសេចក្តីទុក្ខព្រួយច្រើន ជាងអ្នកដែលមិនមានអ្វីនឹងហួងហែងរក្សានោះទៅទៀត។

អ្នកប្រាជ្ញបារាំងឈ្មោះ ហ្សង់ ហ្សាក់រូស្សូ (Jean Jeacques Rouseau សរសេរថា៖ "Quand une fois l′ennui de vivre l′em-Porte sur l′horreur de mourir, alors la vie est evidement un Grand mal" ប្រែថា៖ កាលណាសេចក្តីកង្វល់ហួងហែងក្នុងជីវិតមានច្រើន ដល់ទៅដឹកនាំឲ្យកើតស្រៀវខ្លាចសេចក្តីស្លាប់ កាលនោះជីវិតក៏ទៅជាអ័ព្ទអួរអាក្រក់"។

គំនិតរបស់អ្នកប្រាជ្ញនានា ដែលមិនធ្លាប់ចេះដឹងព្រះពុទ្ធសាសនា ក៏មានសេចក្តីគិតឃើញត្រូវនឹងព្រះពុទ្ធសាសនាជាច្រើន គឺឃើញថាជីវិតយើងនេះជាទុក្ខមិនមានខ្លឹមសារអ្វីឡើយកើតមកក៏ជាទុក្ខ វេលា

រស់នៅក៏ជាទុក្ខ វេលាស្លាប់ក៏ជាទុក្ខ។

តែអ្នកដែលឃើញថា៖ ជីវិតជារបស់ល្អក៏មានខ្លះដែរដូចជាអ្នកប្រាជ្ញបារាំងឈ្មោះឡារ៉ូស ហ្វ៊ូកូដ៏(La Rochefoucauld) បានសរសេរថា៖ "La vie est bonne en soi et le plus grand bien Du monde, mais le plus mal mengee" ប្រែថា៖ ជីវិតជារបស់ល្អជារបស់ល្អបំផុតនៅក្នុងលោក តែកម្រនឹងធ្វើឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបានតាមបំណង។

នេះជាគំនិតមួយថ្មី ផ្ទុយអំពីគំនិតអ្នកដទៃៗគឺថាសេចក្តីទុក្ខលំបាកមិនបាននៅក្នុងជីវិតទេ តែនៅក្នុងការរៀបចំនៃជីវិត ជីវិតនោះជារបស់ល្អហើយត្រូវជារបស់ល្អបំផុតនៅក្នុងលោកនេះផង។

កវីម្នាក់ឈ្មោះមីលឡេយ៍ (Saint Vincent Millay) សរសេរថា៖

"My candle burns at both ends. It will not last the night, But, ah , my focs, end, oh, my friend. It gives a lovely light.

ប្រែថា៖ "ជីវិតដូចជាទៀន ដែលត្រូវគេអុជភ្លើងទាំងសងខាងគង់នឹងមិនធន់នៅបានអស់យប់ទាំងមូល តែពន្លឺរបស់ទៀននោះក៏ជាពន្លឺដែលគួរឲ្យ មានសេចក្តីជ្រះថ្លារីករាយ។

អត្ថបទពាក្យកាព្យនេះ ជ្រៅទៅដោយន័យ គឺថាជីវិតរបស់មនុស្សយើងនោះ ត្រូវភ្លើងឆេះទាំងសងខាង សេចក្តីចាស់ជរានៅម្ខាង សេចក្តីស្លាប់នៅម្ខាង ជីវិតគង់មិនអាចរស់នៅយូរប៉ុន្មានឡើយ តែជីវិតកំពុងរស់នៅនោះជារបស់ដែលគួរឲ្យត្រេកអររីករាយ គំនិតរបស់អ្នកប្រាជ្ញនេះ នៅក្នុងពួកអ្នកប្រាជ្ញដែលយល់ថាជីវិតរបស់ល្អ ។

ពួកអ្នកប្រាជ្ញ ដែលឃើញថាជីវិតមិនមានគោលដៅ ឬមិនមានន័យ។ ចំពោះរឿងនេះ ហ្សេក-ស្ពៀរ (Shakespears) អ្នកប្រាជ្ញ

អង់គ្លេសដែលជាបុរសចូលចិត្តប្រៀបលោកដោយរោងល្ខោន ប្រៀបជីវិតរបស់មនុស្សដូចតួល្ខោនមិនមានសេចក្តីពិត គ្រាន់តែលោតកញ្ឆេងទៅតាមបទភ្លេងហើយបិទឆាកចប់រឿង មានសេចក្តីស្លាប់ជាអវសាន។

អ្នកប្រាជ្ញនេះបាននិយាយថា៖ "Life but a walking shadow" ប្រែថា៖ "ជីវិតនោះមិនមែនអ្វីដទៃឡើយគឺជាស្រមោលដើរបាននោះឯង"។

យោបល់របស់ ហ្សេកស្ពៀរ ចំពោះជីវិតនោះច្រើនតែស្តែងចេញថា ជីវិតមិនមានខ្លឹមសារ មិនមានសេចក្តីអាក្រក់ល្អ មិនមានអ្វីជារបស់ពិតប្រាកដ។ ហ្សង់-ហ្សាក់-រ៉ូស្សូ (Jean- Jacques-Rousseau) ជាបុគ្គលចូលចិត្តគិតល្អិតប្រកបដោយហេតុផល ពេញចិត្តក្នុងមជ្ឈិមប្បដិបទាបាននិយាយថា៖ "La vie n'est rien pas elle meme: son prix depend de son employ" ប្រែថា៖ ជីវិតក្នុងតួរបស់វានោះមិនមានអ្វីឡើយ តម្លៃរបស់ជីវិតនឹងមានបានក៏ស្រេចតែការប្រើប្រាស់នៃជីវិតនោះ"។

នេះជាគំនិតរបស់អ្នកដើរផ្លូវកណ្តាល គឺមិនប្រកាន់ថាជីវិតជារបស់ល្អឬ អាក្រក់នៅក្នុងតួរបស់វា សេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ឬថោកទាបរបស់ជីវិតនៅលើម្ចាស់របស់ជីវិត។ គតិនៃបុគ្គលពួកនេះ បើយើងលើកមកពិចារណាមើល យើងនឹងបានជួបនឹងគតិជាច្រើនទៀតដែលមានលំនាំដូចគ្នានេះ ដែលនាំឲ្យកើតជំនឿធ្វើឲ្យចិត្តយើងជានាយចៅហ្វាយរបស់យើង។ ពាក្យរបស់រ៉ូស្សូស្របនឹងពាក្យទស្សនវិទូនានាដែលថាអនាគតនោះយើងសាងដោយខ្លួនឯង អាក្រក់ល្អនៅលើខ្លួនយើង ជីវិតគ្រាន់តែជាវត្ថុធាតុ ដែលធម្មជាតិសាងឲ្យនឹងប្រើទៅក្នុង

ផ្លូវអាក្រក់ឬផ្លូវល្អស្រេចលើខ្លួនយើង។

វិចទ័រហ៊ុយគ្គោ (Victor Hugo) អ្នកនិពន្ធបាននិយាយថា៖ "La vie est un mets qui n'agree que par la sauce,, ប្រែថា "ជីវិតគ្រាន់តែជាអាហារមួយប៉ុណ្ណោះ ដែលនឹងមានរសជាតិយ៉ាងណាៗស្រេចតែទឹក(សូស)[១] ដែលគេផ្សំជាមួយ។ យោបល់របស់ វិចទ័រហ៊ុយគ្គោ ស្របគ្នានឹងយោបល់របស់ រ៉ូស្សូ ត្រង់ថាជីវិតនោះ មិនមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ ថោកទាបនៅក្នុងតួរបស់វា។

គំនិតអ្នកប្រាជ្ញទាំងអស់នេះបានស្របគ្នាត្រង់ថ៖ ជីវិតជារបស់កណ្តាលៗមិនមានអាក្រក់ល្អ បើយើងប្រើជីវិតទៅក្នុងផ្លូវមិនល្អជីវិតក៏មិនល្អ បើយើងប្រើជីវិតទៅក្នុងផ្លូវល្អជីវិតក៏ល្អ ជីវិតយើងនៅក្នុងដៃរបស់យើងនឹងញាក់ពង្រឹលឲ្យទៅជាយ៉ាងណាក៏បាន។

សាស្តាចារ្យនៃលទ្ធិសាសនា ឬ ទស្សនវិទូនានាក៏មានមតិស្របគ្នាថា ការញាក់ពង្រឹលជីវិត ឬ ការសាងអនាគតនោះជាការលំបាកបន់ពេកណាស់។ ពាក្យប្រដៅក្នុងគ្រឹស្តសាសនាថា៖ "ជីវិតជាទ្វារធំទូលាយ តែមានច្រកចង្អៀតដៅសេចក្តីថា ទ្វារដែលមនុស្សយើងនឹងដើរចូលទៅកាន់ជីវិតនោះ ជាទ្វារធំទូលាយ តែកាលណាចូលទៅផុតទ្វារនោះហើយ នឹងបានជួបប្រទះនូវផ្លូវចង្អៀត ធ្វើឲ្យដំណើរមានសេចក្តីលំបាកក្រៃលែង។

អ្នកនិពន្ធម្នាក់ឈ្មោះ រីគ្គោលត៍ (H. Rigault) សរសេរថា៖ "La vie est un ouvrage d'art qu'il fautsavoir faconner d'une main habile." ប្រែថា ជីវិតជាសិល្បៈ វត្ថុមួយ ដែលគេសាងដោយ

១- (ទឹកសូស) គឺទឹកមួយយ៉ាងគេផ្សំគ្រឿងសម្លឲ្យមានរសផ្សេៗ

ដែយ៉ាងប៉ិនប្រសប់" វ៉ូលតែរ(Voltaire) ដែលមើលឃើញជីវិតថាជារបស់អាក្រក់ដូចពោលមកហើយខាងដើមបាននិយាយថា៖ "Le plus grand bien auquel on puisse pretender est de mener une vie conforme a son etat et a son gout." ប្រែថា "សេចក្តីល្អបំផុតដែលមនុស្សអាចនឹងអួតអាងនោះ គឺការចេះធ្វើជីវិតឲ្យសមសួនជាមួយឋានៈ នឹងរសនិយមរបស់ខ្លួន"។ ពាក្យវ៉ូលតែរ ត្រូវនឹងពាក្យរីគ្គាលត៍ដែលថាការរៀបចំជីវិតនោះ ជសិល្បៈមួយត្រូវស្គាល់ នឹងត្រូវចូលចិត្តកម្មវិធី។ វ៉ូលតែរ ឃើញថាកម្មវិធីដែលល្អបំផុតនោះ គឺចេះរៀបចំជីវិតឲ្យសមសួននឹងឋានៈ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅតាមសេនិយមរបស់ខ្លួន បើយើងត្រូវការឲ្យមានជីវិតរស់នៅយ៉ាងណា ឲ្យយើងប្រព្រឹត្តនូវកិច្ចការសមគួរ តាមសេចក្តីត្រូវការយ៉ាងនោះ។

អ្នកប្រាជ្ញអង់គ្លេសម្នាក់ឈ្មោះបេលី(Bailey) បានសរសេរថា៖ It matters not how long we live, but how. ប្រែថា៖ "យើងរស់នៅយឺនយូរ មិនជាការសំខាន់ទេ តែសេចក្តីសំខាន់នៅត្រង់យើងនឹងរស់នៅយ៉ាងណា" បញ្ហារឿងប៉ុណ្ណេះប៉ុណ្ណោះ មិនសំខាន់ទេ មនុស្សយើងអាចនឹងមានអាយុតិចក៏មាន អាយុច្រើនក៏មាន ជនដែលស្លាប់ក្នុងវ័យក្មេង តែគេបានធ្វើជីវិតរបស់គេឲ្យល្អ ឲ្យជាជីវិតមានប្រយោជ-ន៍ក៏ល្អជាងជនដែលមានអាយុយឺនយូរជាង១០០ឆ្នាំ តែមិនបានធ្វើប្រយោជន៍អ្វីឲ្យជីវិតរបសខ្លួន។

ទស្សនៈវិជ្ជារឿងជីវិតរទៅក្នុងផ្លូវថា៖ ឲ្យយើងមានសេចក្តីមានៈព្យាយាមសាងជីវិតរបស់យើងឲ្យល្អ ។ សេចក្តីមានៈព្យាយាមនេះជាល័ខគោលសំខាន់ក្នុងទស្សនវិជ្ជារបស់ជីវិត យើងតែងបានឮគេនិយាយរឿយៗថា ដរាបណាជីវិតរស់នៅ ដរាបនោះត្រូវធ្វើសេចក្តី

ព្យាយាមកុំឈប់ ដរាណាយើងនៅដកដង្ហើមបាន យើងមិនទាន់ស្លាប់ ដរាបនោះ យើងត្រូវធ្វើការតទៅ។ ពាក្យនេះជាពាក្យរបស់ទស្សនវិទូហុលឡង់ម្នាក់ឈ្មោះ អ៊ីរ៉ាស្មុល(Erasmus) មានអ្នកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសដូចខាងក្រោមនេះ៖

"No one is to be despairs of as long as he breaths" ប្រែថា៖ "កាលណាមនុស្សយើងមានដង្ហើមនៅ មិនគួរអស់សង្ឃឹមឡើយ"។ ពាក្យរបស់អ្នកប្រាជ្ញនេះនាំឲ្យមនុស្សមានសម្បជញ្ញៈ គឺសេចក្តីសង្ឃឹម សេចក្តីសង្ឃឹមជាហេតុឲ្យមនុស្សមិនចង់ស្លាប់ ព្រោះគេចូលចិត្តថា៖ អនាគតខាងមុខនឹងនាំមកនូវរបស់ល្អណាមួយ មកឲ្យគេទៀត។

ខាងព្រះពុទ្ធសាសនាប្រកាន់ថា ជីវិតជាទុក្ខ ជីវិតមិនមានសេចក្តីសុខ មិនទៀងទាត់ឋិតថេរ តែព្រះពុទ្ធសាសនាក៏មិនយល់ព្រមជាមួយផងក្នុងការស្លាប់ខ្លួនឯង ហើយប្រកាន់ថា បុគ្គលសម្លាប់ខ្លួននោះជាបាបមួយយ៉ាងធ្ងន់។ ខាងគ្រឹស្តសាសនាជឿថា ជីវិតមិនមែនរបស់ខ្លួនតែជារបស់ព្រះអាទិទេព មនុស្សមិនមានសិទ្ធិនឹងទម្លាយជីវិតខ្លួនឯងទេ។ ល័ខគោលទស្សនវិជ្ជាទូទៅ មានទ្រឹស្តីផ្ទុយអំពីនោះគឺប្រកាន់ថា ការសម្លាប់ខ្លួននោះ ជាសេចក្តីល្ងង់ខ្លៅរបស់មនុស្ស ការរំលត់ជីវិតដោយព្យាយាមរបស់ខ្លួន ជាការស្តែងឲ្យឃើញនូវចំណុចទន់ខ្សោយ គឺគ្មានសេចក្តីមានៈព្យាយាម ដូចមានពាក្យទស្សនវិទូរបស់អ៊ីតាលី ម្នាក់ឈ្មោះអាល់ហ្វីអេរី(Alfeiri) បានសរសេរហើយមានអ្នកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសថា៖ "The test of courage becomes rather to live than to die" ប្រែថា "ការពិសោធន៍នូវសេចក្តីក្លាហាននោះ នៅត្រង់ការមានជីវិតរស់នៅ ច្រើនជាងការ

ស្លាប់"។ ដៅសេចក្តីថា៖ ជនក្លាហានពិតៗ ត្រូវនៅតស៊ូជាមួយនឹងសត្រូវ តស៊ូជាមួយហេតុការណ៍ តស៊ូជាមួយគ្រោះកាចទាំងឡាយដែលឈមមុខមករកខ្លួន ជនក្លាហានរមែងមិនរត់លួន មានតែជនញ៉ាកប៉ុណ្ណោះទេ ដែលរត់លួនគេចសត្រូវ គេចដល់ទៅជីវិតខ្លួនស្លាប់ បង់នេះគឺជាសេចក្តីខ្មៅល្ងង់យ៉ាងធំបំផុត ជាកំហុសយ៉ាងសម្បើម ព្រោះថា បើយើងសុខចិត្តលះបង់របស់គ្រប់យ៉ាង រហូតដល់ទៅជីវិតរបស់យើងក៏ព្រមលះបង់ដែរ ដូចម្តេចទើបមិនប្រើការលះបង់នោះដើម្បីការតស៊ូ ព្រោះថាសូម្បីការតស៊ូជាសេចក្តីលំបាកយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏គង់មិនលំបាកវេទនាជាងសេចក្តីស្លាប់ទេ។ យើងគួរស្លាប់ដោយការតស៊ូ ដែលជាគុណសម្បត្តិល្អជាងស្លាប់ដោយការញ៉ៀមចាញ់ ការសម្លាប់ខ្លួនឯងនោះ ជាការញ៉ៀមចាញ់ សឹងចុះទៅក្នុងតម្រាថាជាមនុស្សញ៉ៀកផងល្ងង់ផង។

សេចក្តីពិត ការតស៊ូដើម្បីជីវិតនោះ ធម្មជាតិបានឲ្យជំនួយជាច្រើនប្រសិនបើយើងមានការចាំបាច់ត្រូវតស៊ូ ទោះជាការស៊ូជាមួយសត្រូវជាមួយហេតុការណ៍ ឬជាមួយជោគអាក្រក់ណាៗក៏ដោយ បើយើងកាត់ចិត្តតស៊ូដោយមិនរាថយក្រោយ ធម្មជាតិក៏ជួយបន្ថែមកម្លាំងឲ្យយើង ទាំងកម្លាំងចិត្ត កម្លាំងកាយ នឹងកម្លាំងគំនិត។ ក្នុងខណៈដែលយើងដាក់ចិត្តតស៊ូនោះ យើងនឹងបានទទួលកម្លាំងបន្ថែមជាច្រើនជាងកម្លាំងដែលយើងធ្លាប់មានក្នុងពេលប្រក្រតី។ កម្លាំងនេះហើយ ដែលនឹងនាំឲ្យធ្វើការបានសម្រេចដូចបំណងនៃជនអ្នកតស៊ូ។

អ្នកប្រាជ្ញបារាំងម្នាក់ឈ្មោះហ្សាតូព្រីយ៉ង់ដ៍(Chateaubriand) បានសរសេរថា៖ "Les moments de crise produisent un redoublement de vie cher les homes ប្រែថា៖ "ក្នុងពេលកើត

វិបត្តិ មនុស្សមានជីវិតទ្វេមួយជាពីរ"។ ដៅសេចក្តីថាធម្មជាតិបានឲ្យកម្លាំងក្នុងជីវិតរបស់មនុស្សថ្មីទ្បើងទៀត ដើម្បីប្រយុទ្ធជាមួយនឹងការវិបត្តិនោះ។

វិទ័រហ៊ុយគ្ហោ(Victor Hugo) បារសេរសេរទៀតថា៖ "Ceux qui vient, ce sont ceux qui luttent" ប្រែថា៖ "អ្នកដែលមានជីវិតរស់នៅបាន គឺអ្នកដែលតស៊ូ" គតិនេះមានជាប់មកថា ជីវិតគឺការតស៊ូ អ្នករស់នៅបានគឺអ្នកដែលរឹងប៉ឹងមាំមួនបំផុត ចំណែកអ្នកដែលទន់ខ្សោយនោះ រមែងរលត់សូន្យទៅ បើយើងចង់រស់ យើងត្រូវតែតស៊ូបើយើងមិនតស៊ូ យើងក៏មានតែស្លាប់បាត់ទៅប៉ុណ្ណោះ។

រឿងតស៊ូ ជារឿងចាំបាច់ដែលយើងត្រូវរៀនចាកជីវិតរបស់ជនដទៃថា តើគេតស៊ូយ៉ាងណា ឬរៀនចាកជីវិតរបស់យើងដែលធ្លាប់បានធ្វើការតស៊ូមកហើយថា យ៉ាងណាខុស យ៉ាងត្រូវ អ្វីជាផ្លូវនាំឲ្យចាញ់ អ្វីជាផ្លូវនាំឲ្យមានជ័យជំនះ។ ល័ខគោលទស្សនវិជ្ជា ដែលបានរកឃើញមានសេចក្តីស្របគ្នាថា ការតស៊ូក្នុងជីវិតនោះ ត្រូវធ្វើដោយសេចក្តីឱហាតខ្នះខ្នែង ត្រូវតស៊ូដោយការងារ ត្រូវកុំបណ្តោយឲ្យកាលវេលាកន្លងហួសទៅទទេៗ គ្មានផលប្រយោជន៍ ទស្សនវិទូច្រើនគ្នាតែងរំលឹកដាស់តឿនដូច្នេះ។ (វ៉ូលតែរ) ដដែលសរសេរថា៖ "Le travail est la vie des homes" ប្រែថា "ការងារជាជីវិតរបស់មនុស្ស ដៅសេចក្តីថា មនុស្សដែលមិនបានធ្វើការ ក៏ដូចជាមិនមានជីវិត បើយើងកាន់យកគតិនេះ ឈ្មោះថាយើងចាប់ផ្តើមតស៊ូយ៉ាងត្រឹមត្រូវ តែមានបញ្ហាតទៅទៀតថា យើងនឹងធ្វើការយ៉ាងណា ទើបទៅជាការតស៊ូ នាំមកនូវជ័យជំនះដល់ខ្លួនយើង។ ទោះយ៉ាងណាដ៏ដោយ ការសង្ឃឹមយកជ័យជំនះដោយមិនធ្វើការនោះ ពុំបានសម្រេចដូចបំណង

ឡើយ តែជួនកាលអំពើការងារនោះ អាចមិនប្រសិទ្ធិជ័យជំនះឲ្យយើងក៏មានដែរ ព្រោះមានកម្មវិធីច្រើនយ៉ាងទៀតទាក់ទងជាមួយការតស៊ូ ប៉ុន្តែបើយើងមិនធ្វើអ្វីសោះការតស៊ូរបស់យើងក៏មិនអាចនឹងមានបាន។

អ្នកប្រាជ្ញអាមេរិចកាំងម្នាក់ឈ្មោះ ហ្វ្រង់គ្លិន (Franklin) បានសរសេរថា "Don't you love life then do not squander time, for that is the stuff life is made of. ប្រែថា៖ "អ្នកស្រឡាញ់ជីវិតរបស់អ្នកឬ? បើស្រឡាញ់កុំបណ្តោយឲ្យវេលាបាត់បង់ទៅទទេៗ ព្រោះវេលាជារបស់ផ្សំធ្វើឲ្យមានជីវិត"។

ពាក្យថា កុំបណ្តោយឲ្យវេលាបាត់បង់ទៅទទេៗ នោះខាងព្រះពុទ្ធសាសនាក៏មាននិយាយជាអាទិ៍ថា៖

"អតិ បត្តិ វយោ ខណោ តថេវ" វ័យរមែងកន្លងផុតទៅដូចយ៉ាងខណៈ "សេចក្តីថា កាលនណាវេលាកន្លងទៅ វ័យរបស់យើងក៏កន្លងទៅជាមួយផងរាល់ៗថ្ងៃ រាល់ៗម៉ោង ជីវិតរបស់យើងឈានចូលទៅជិតសេចក្តីស្លាប់រឿយៗ។ ខណៈឬវេលាដែលកន្លងហួសទៅហើយ យើងមិនអាចហៅឲ្យត្រឡប់មកវិញបានទេ វ័យរបស់យើងដែលឆ្លងផុតទៅហើយក៏មិនអាចនឹងហៅឲ្យត្រឡប់មក ទៀតបានដូចគ្នា។

"កាលោ ឃសតិ ភូតានិ សព្វានេវ សហត្តនា" កាលវេលារមែងទំពារស៊ីសព្វសត្វ ព្រមជាមួយនិងខ្លួនរបស់វា យើងត្រូវសាងផលប្រយោជន៍ល្អទុកសម្រាប់ខ្លួន កុំឲ្យវេលាស៊ីប្រយោជន៍របស់យើងទៅទទេៗ។

"ឥតិ វីស្សជ្ជកាម្មន្តេ អត្តា អច្ចេន្តិ មាណវេ" ប្រយោជន៍រមែងកន្លងហួសយុវជន អ្នកបោះបង់ការសេចក្តីថា ជនដែលចូលចិត្តថា ខ្លួនមានវ័យនៅក្មេងចូលចិត្តថាមានវេលានៅច្រើនទៀត បណ្តោយឲ្យវេលាកន្លងទៅ គុណប្រយោជន៍រមែងកន្លងទៅជាមួយផង ព្រោះវេលានោះឯងគឺជាតួគុណប្រយោជន៍។

ទស្សនវិទូជាតិអាល្លឺម៉ង់ដ៏ម្នាក់ឈ្មោះ កូតេ(Goethe) បានសរសេរហើយមានអ្នកប្រែជាភាសាអង់គ្លេសថា "A useless life is an early death. ប្រែថា ជីវិតដែលមិនមានប្រយោជន៍ គឺជីវិតដែលស្លាប់មុនដល់វេលាស្លាប់" អ្នកប្រាជ្ញអង់គ្លេសម្នាក់ឈ្មោះ ស្វីហ្វត៍ (Swifft) បានសរសេរថា "May you like all the days of your life" ប្រែថា "សូមឲ្យអ្នកមានជីវិតរស់នៅមួយថ្ងៃ នៃជីវិតរបស់អ្នក" សេចក្តីថា គ្រប់វេលាដែលមានជីវិតរស់នៅនោះ សូមឲ្យយើងរស់នៅយ៉ាងមនុស្សដែលមានជីវិត គឺរស់នៅដោយប្រើវេលាឲ្យជាប្រយោជន៍ មិនមែនរស់នៅយើងមនុស្សស្លាប់ គឺមានជីវិតរស់នៅដោយមិនមានប្រយោជន៍អ្វី។

មានយោបល់នៃជនខ្លហថា វិធីរលត់កិលេសទាំងឡាយនោះ គឺការរស់នៅជាមនុស្សធ្វើការ ព្រោះថាបើប្រើជីវិតទៅក្នុងការងារហើយ គំនិតថោកទាបអាក្រក់ ក៏មិនអាចកើតឡើងបាន។

អ្នកប្រាជ្ញឈ្មោះវ៉ុវីណារគ្គ (Vovenarque) បានសរសេរថា "il n'y a que la vie laborieuse qui puisse amortir les passion " ប្រែថា "ជីវិតដែលធ្វើការប៉ុណ្ណោះដែលអាចនឹងសម្លាប់កិលេសទាំងឡាយឲ្យស្លាប់ទៅបាន"។

ការតស៊ូជាដំបូងរបស់យើងគឺសេចក្តីឱហាតខ្ជះខ្ជែង មិន

បណ្តោយឲ្យវេលាកន្លងទៅទទេៗ។ បើយើងចង់មានជីវិតរស់នៅដោយសម្បូរសប្បាយ ហើយបណ្តោយឲ្យវេលាកន្លងទៅទទេៗ ដោយមិនធ្វើការអ្វី ការតស៊ូក្នុងជីវិតរបស់យើងក៏មិនមាន។ ព្រោះតាមសេចក្តីពិត នៅក្នុងលោកនេះគេអាចពិសោធឃើញជាក់ច្បាស់ថា មានតែមនុស្សឱហាតខ្នះខ្នែង មនុស្សដែលពេញចិត្តធ្វើការងារប្រើវេលាឱជាប្រយោជន៍ប៉ុណ្ណោះទេ ដែលអាចនឹងតស៊ូជាមួយជីវិតបាន ចំណែកជនដែលមិនធ្វើការអ្វី រង់ចាំឲ្យលាភជោគបានមកឯងៗ ដូចមាននិយាយក្នុងរឿងព្រេង នឹងមានផ្លូវបានលាភជោគតែត្រឹមក្នុងរឿងព្រេងប៉ុណ្ណោះឯង ឯក្នុងរឿងជីវិតពិតប្រាកដនោះ មិនអាចនឹងមានផ្លូវចេញទៅជួបលាភជោគបានឡើយ។

យើងវិលមកមើលភាសិតក្នុងពុទ្ធសាសនា ព្រះពុទ្ធបរមគ្រូទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវបញ្ហាជីវិត ហើយព្រះអង្គទ្រង់សំដែង ដូចមានជាអាទិ៍ថា

"អប្បមាទោ អមតំ បទំ បមាទោ មច្ចុនោ បទំ អប្បមត្តា ន មិយ្យន្តិ យេ បមត្តា យថាមតា"

ប្រែថា "សេចក្តីមិនធ្វេសប្រហែស ជាផ្លូវនៃសេចក្តីមិនស្លាប់ សេចក្តីធ្វេសប្រហែសជាផ្លូវនៃសេចក្តីស្លាប់ ជនដែលមិនមានសេចក្តីធ្វេសប្រហែសជាជនមិនស្លាប់ ជនដែលមានសេចក្តីធ្វេសប្រហែសទុកណាជាមានជីវិតរស់នៅ ក៏ដូចជាស្លាប់ទៅហើយ"។

"យោ ច វស្សសតំ ជីវេ កុសីតោ ហីនវីរិយោ ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ វីរិយំ អារភតោ ទឡ្ហំ"

ប្រែថា "ជនណាខ្ជិលច្រអូសមិនមានសេចក្តីព្យាយាមរស់នៅអស់មួយរយឆ្នាំ ការរស់នៅនៃជននោះ ពុំប្រសើរស្មើនឹងការរស់នៅត្រឹម

តែមួយថ្ងៃ នៃជនដែលមានព្យាយាមមាំមួន″ ពុទ្ធភាសិតនេះមានន័យថា អ្នករស់នៅមួយរយឆ្នាំតែពុំបានធ្វើការអ្វីឲ្យជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ដល់គ្រួសារ ដល់ប្រទេសជាតិរបស់ខ្លួន ជាមនុស្សបណ្តោយខ្លួនឲ្យសេចក្តីខ្ជិលច្រអូសគ្របដណ្តប់ ជាជនមានជីវភាពទន់ខ្សោយ ការរស់នៅដូច្នេះ ពុំប្រសើរសោះឡើយ។

"យោ ច វស្សសតំ ជីវេ ទុស្សីលោ អំសមាហិតោ ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ សីលវន្តស្ស ឈាយិនោ″

ប្រែថា៖ "ជនណាទ្រុស្តសីលមានខ្លួនមិនដំកល់នៅក្នុងសីលធម៌ រស់នៅអស់មួយរយឆ្នាំ ការរស់នៅនៃជននោះ ពុំប្រសើរស្មើនឹងការរស់ត្រឹមតែមួយថ្ងៃនៃជន ដែលមានសីល មានខ្លួនតាំងនៅក្នុងសីលធម៌″ ពុទ្ធភាសិតនេះមានន័យថា អ្នកមានជីវិតរស់នៅមួយរយឆ្នាំ ដោយមិនមានសីលមិនមានចរិយាមារយាទថ្លៃថ្នូរ មានការបៀតបៀន ជិះជាន់មនុស្សគ្នាឯងដោយប្រើកម្លាំងណាមួយ មានកម្លាំងយសស័ក្តិ កម្លាំងទ្រព្យសម្បត្តិ កម្លាំងជាតិ កម្លាំងគោត្រ សែជាដើម ការរស់នៅដូច្នេះ ពុំប្រសើរសោះឡើយ មានតែការរស់នៅផ្ទុយអំពីនេះ ទើបចាត់ថាជាការរស់នៅថ្លៃថ្នូរ។

"យោ ច វស្សសតំ ជីវេ ទុប្បញ្ញោ អសមាហិតោ ឯការហំ ជីវិតំ សេយ្យោ បញ្ញវន្តស្ស ឈាយិនោ″

ប្រែថា៖ "ជនណាមិនមានបញ្ញា មានខ្លួនប្រាស់ចាកសេចក្តីចេះដឹង រស់នៅអស់មួយរយឆ្នាំ ការរស់នៅនៃជននោះ ពុំប្រសើរ ស្មើនឹងការរស់នៅត្រឹមតែមួយថ្ងៃ នៃជនដែលមានបញ្ញា មានខ្លួនដម្កល់នៅក្នុងសេចក្តីចេះដឹង″ ពុទ្ធភាសិតនេះដៅឲ្យដឹងថា អ្នកមានជីវិតរស់នៅ

យូរ តែពុំបានរៀនសូត្រវិជ្ជានានា ពុំបានដឹកនាំខ្លួនទៅរកសេចក្ដីចេះដឹងគ្រប់កម្មវិធីទាំងអស់ មានការចូលកាន់សមាគមបណ្ឌិតអ្នកប្រាជ្ញជាដើម។ ជីវិតរស់នៅប្រាសចាកបញ្ញាដូចនេះ ជាជីវិតថុនអន់បំផុត បើរស់នៅយូរណាស់ក៏កាន់តែថោកទាបណាស់ កាន់តែធ្ងន់សង្គមមនុស្សណាស់ កាន់តែទទឹងទាស់នឹងសេចក្ដីចំរើនដែលសាសនានឹងជាតិត្រូវការណាស់។

"យោ ច វស្សសតំ ជីវេ អបស្សំ ធម្មមុត្តមំ ឯកាហំ ជីវិតំសេយ្យោ បស្សតោ ធម្មមុត្តមំ"។

ប្រែថា៖ "ជនណាមិនឃើញនូវធម៌មានគុណភាព ខ្ពង់ខ្ពស់ រស់នៅអស់រយៈកាលមួយរយឆ្នាំ ការរស់នៅនៃជននោះ ពុំប្រសើរស្មើនឹងការរស់នៅត្រឹមតែមួយថ្ងៃនៃជនអ្នកបានឃើញនូវធម៌មាន គុណភាពខ្ពង់ខ្ពស់" ធម៌មានគុណភាពខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងទីនេះ បើជាផ្លូវបច្ចុប្បន្នបានដល់មគ្គបច្ចុប្បន្ន ៨ យ៉ាងគឺ៖

១) សម្មាទិដ្ឋិ ឃើញត្រូវក្នុងសម្បទា(១)បច្ចុប្បន្ន ៤ យ៉ាង។

២) សម្មាសង្កប្បៈ គិតគូរត្រូវអំពីសម្បទាបច្ចុប្បន្ន ៤ យ៉ាង។

៣) សម្មាវាចា និយាយត្រូវអំពីសម្បទាបច្ចុប្បន្ន ៤ យ៉ាង។

៤) សម្មាកម្មន្តៈ ធ្វើការត្រូវតាមសម្បទាបច្ចុប្បន្ន ៤ យ៉ាង។

៥) សម្មាអាជីវៈ រស់នៅត្រូវតាមសម្បទាបច្ចុប្បន្ន ៤ យ៉ាង។

៦) សម្មាវាយាមៈ ខំប្រឹងធ្វើការតាមសម្បទាបច្ចុប្បន្ន ៤ យ៉ាង។

៧) សម្មាសតិ ចងស្មារតីត្រូវក្នុងសម្បទាបច្ចុប្បន្ន ៤ យ៉ាង។

(១) សម្បទាបច្ចុប្បន្ន៤យ៉ាងគឺ៖ ១ ឧដ្ឋានសម្បទា ២ អារក្ខសម្បទា៣ កល្យាណមិត្តតា ៤ សមជីវិតា។

៨) សម្មាសមាធិ ក្រុងចិត្តដោយសម្បទាបច្ចុប្បន្ន ៤ យ៉ាង បើជាផ្លូវអនាគត បានដល់មគ្គបរលោក ៨ យ៉ាង៖

១) សម្មទិដ្ឋិ ឃើញត្រូវក្នុងសម្បទា(២)បរលោក ៤ យ៉ាង។

២) សម្មាសង្កប្បៈ គិតគូរត្រូវអំពីសម្បទាបរលោក ៤ យ៉ាង។

៣) សម្មាវាចា និយាយត្រូវអំពីសម្បទាបរលោក ៤ យ៉ាង។

៤) សម្មាកម្មន្តៈ ធ្វើការត្រូវតាមសម្បទាបរលោក ៤ យ៉ាង។

៥) សម្មាអាជីវៈ រស់នៅត្រូវតាមសម្បទាបរលោក ៤ យ៉ាង។

៦) សម្មាវាយាមៈ ព្យាយាមធ្វើការត្រូវតាមសម្បទាបរលោក ៤ យ៉ាង។

៧) សម្មាសតិ ចង់ស្មារតីត្រូវក្នុងសម្មទាបរលោក ៤ យ៉ាង។

៨) សម្មាសមាធិ ក្រុងចិត្តដោយសម្បទាបរលោក ៤ យ៉ាង។

បើជាផ្លូវនិព្វាន បានដល់កុត្តរៈមគ្គ ៨ យ៉ាងគឺ៖

១) សម្មាទិដ្ឋិ ឃើញត្រូវក្នុងសច្ចធម៌ ៤ យ៉ាង។

២) សម្មាសង្កប្បៈ គិតគូរត្រូវក្នុងសច្ចធម៌ ៤ យ៉ាង។

៣) សម្មវាចា និយាយត្រូវតាមសច្ចៈធម៌ ៤ យ៉ាង។

៤) សម្មាកម្មន្តៈ ធ្វើការត្រូវតាមសច្ចធម៌ ៤ យ៉ាង។

៥) សម្មាអាជីវៈ រស់នៅត្រូវតាមសច្ចធម៌ ៤ យ៉ាង។

៦) សម្មាវាយាមៈ ព្យាយាមត្រូវតាមសច្ចធម៌ ៤ យ៉ាង។

៧) សម្មាសតិ ចងស្មារតីត្រូវក្នុងសច្ចធម៌ ៤ យ៉ាង។

៨) សម្មាសមាធិ ច្រកចិត្តចូលក្នុងសច្ច(៣)ធម៌៤យ៉ាង។

---

(២) សម្បទាបរលោកមាន ៤ យ៉ាងគឺ៖ ១-សទ្ធា សីល ចាគ បញ្ញា។

(៣) សច្ចធម៌៤យ៉ាងគឺ៖ ១-ទុក្ខសច្ចៈ ២-សមុទ្ទយសច្ចៈ ៣-និរោធសច្ចៈ ៤-មគ្គសច្ចៈ។

ពុទ្ធភាសិតនេះបង្រៀនឲ្យចេះអំពីការរស់នៅថាៈ អ្នកមានជីវិតរស់នៅយូរ តែពុំបានស្គាល់ធម៌មានគុណភាពខ្ពង់ខ្ពស់ទាំង៣ប្រភេទ ប្រភេទណាមួយ ពុំបានទុកដាក់ខ្លួនឲ្យរស់នៅក្រោមកម្មវិធីទាំងអស់ណា ដែលជនមានចិត្តខ្ពស់បានបង្កើតឡើង គឺជាមនុស្សមិនខ្វីរវល់អំពីអ្វីៗ ទាំងអស់រហូតដល់វិញ្ញាណដែលជាពីជៈនៃរូបកាយរបស់មនុស្សសត្វជាគ្រាប់សម្រាប់បណ្តុះវិញ្ញាណថ្មីទៀត ក៏មិនមានធ្វើការលាងសំអាតសូម្បីបន្តិចបន្តួចសោះ បណ្តោយឲ្យវិញ្ញាណរបស់មនុស្ស ក្លាយភាពទៅជាវិញ្ញាណនៃសត្វគោអស់រលីងផេង។ ជីវិតរស់នៅប្រាស់ចាកគំនិតខ្ពស់ដូចនេះជាជីវិតធុនអន់បំផុតបើរស់នៅកាន់តែយូរណាស់ ក៏កាន់តែថោកទាបណាស់មនុស្សដូចគ្នាគេមិនចូលចិត្តសេពគប់រាប់រក រហូតដល់សត្វតិរច្ឆាន គឺឆ្កែដែលជាសត្វចូលចិត្តនិយាយទៅកាន់មនុស្សច្រើនជាងសត្វដទៃៗ ក៏វាឈប់និយាយរកព្រោះអ្វី? ព្រោះមនុស្សពួកនេះមានខ្លួនធ្លាក់ចុះក្នុងហីនលក្ខណៈដែលមាននិយាយក្នុងតម្រាជោគជតាថា ជាមនុស្សមិនមានការប្រាកដគឺមិនប្រាកដ ជា អាវ ជា ខោ ជាភាគយន្ត ជាល្ខោន ជា ផ្ទះជាវត្ត ជាស្នូម ជាចោរ ជាបារ ជាសមោសរ ជាសមាគម(ល) គេទាំងឡាយនេះ ម្តងទៅយកខោធ្វើជាអាវ ម្តងទៅយកអាវធ្វើជាខោ ម្តងទៅលក់ប័ណ្ណរោងភាពយន្ត ម្តងទៅបោសរោងភាពយន្ត ម្តងទៅអង្គុយលើកៅអីមើលភាពយន្ត ម្តងទៅជូតកៅអីរោងភាពយន្ត (ល) ប្រសិនបើនិយាយឲ្យបានច្បាស់លាស់ងាយស្តាប់ជាងនេះ ជនទាំងឡាយប្រកបដោយគំនិតទាបនេះ គេច្រើនឃើញនៅក្នុងភាពកៀនៗ មានជាអាទិ៍កៀនខោ កៀនអាវ កៀនរោងភាពយន្ត កៀនរោងល្ខោនកៀនផ្ទះ កៀនវត្ត កៀនបុណ្យ កៀនបារ កៀនដប (ល) គឺមនុស្ស

គំនិតខ្ពស់ គេស្លៀកខោពាក់អាវ គេអង្គុយមើលភាពយន្ត ល្ខោន នៅក្នុងរោង គេនៅលើផ្ទះ គេទៅវត្ត គេធ្វើបុណ្យ គេចូលបារ គេផឹកភេសជ្ជៈគ្រប់យ៉ាងពេញលក្ខណៈ។ ចំណែកមនុស្សពួកនេះ បានត្រឹមតែនៅក្បែរៗ ជិតៗ កៀនៗមានកៀនដកជាដើម។ ប្រហែលជាដោយជីវភាពនៃមនុស្សមានលក្ខណៈខ្ពង់ខ្ពស់នឹងមានលក្ខណៈ ថោកទាបជាងគ្នានេះហើយដឹង! បានជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់យើងទ្រង់ហៅមនុស្សមានជីវភាពខ្ពស់ថា "មនុស្សនរក" ឬ "មនុស្សបេត្គ" ឬ "មនុស្សតិរច្ឆាន" មានន័យថា រស់នៅដោយសេចក្តីទុក្ខព្រួយដូចសត្វនរក រស់នៅដោយអំណោយអ្នកដទៃដូចពួកប្រេត រស់នៅដោយអាហារសំណល់ដូចសត្វតិរច្ឆាន។ តែព្រះអង្គមិនទ្រង់បើកដៃឲ្យមនុស្សទេពចេះតែនាំគ្នាសប្បាយនៅលើសេចក្តីអត់ឃ្លាន ព្រួយលំបាករបស់មនុស្សគ្រប់ប្រភេទទេ។ ផ្ទុយពីនេះទៅវិញ ព្រះអង្គទ្រង់សូមចិត្តមនុស្សទេពឲ្យជួយរំដោះសេចក្តីទុក្ខលំបាករបស់ មនុស្សប្រភេទដទៃឲ្យអស់អំពីសមត្ថភាពរបស់ខ្លួន បើមិនដូច្នេះទេ ពិភពលោកនឹងត្រូវរងគ្រោះថ្នាក់ទាំងអស់គ្នាជាពុំខានឡើយ។

"យោ ច វស្សសតំ ជីវេ អបស្សំ ឧទយព្វយំ ឯកាហំ ជីវិតំ សេយ្យោ បស្សតោ ឧទយព្វយំ"។

ប្រែថា៖ "ជនណាមិនឃើញនូវសេចក្តីសោះសូន្យមាននៅក្នុងសេចក្តីកើត រស់នៅអស់រយៈកាលមួយរយឆ្នាំ ការរស់នៅនៃជននោះពុំប្រសើរស្មើ នឹងការរស់នៅត្រឹមតែមួយថ្ងៃ នៃជនដែលមានសេចក្តីឃើញ នូវសេចក្តីសោះសូន្យដែលមាននៅក្នុងសេចក្តីកើត មានស្មារតីភ្ញាក់រលឹករឿយៗក្នុងខយវយធម៌" ។ ពុទ្ធភាសិតនេះ បង្ហាញឲ្យ

ឃើញថាអ្នកមានជីវិតវែង តែមិនមានស្មារតីដឹងថា ជីវិតរបស់ខ្លួន កំពុងអស់ទៅជាមួយសភាវៈជុំវិញ ដែលធម្មជាតិតាក់តែងឡើង សម្រាប់ពិភពលោកនៃមនុស្ស។ ជីវិតរស់នៅប្រាស់ចាកស្មារតីដូចនេះ ជាជីវិតអន់បំផុត បើរស់នៅកាន់តែយូរ ក៏កាន់តែអន់ណាស់ទៅទៀត ព្រោះអ្វី? ព្រោះតែមិនមានគំនិតក្នុងរឿងថា ជីវិតរស់នៅសម្រាប់ស្លាប់ ហើយគេក៏ពុំបានស្រាយបញ្ហាជីវិតមុនថ្ងៃដែលខ្លួនគេត្រូវស្លាប់។

"អនិមិត្តមនញ្ញាតំ មច្ចានំ ឥធ ជីវិតំ កសិរញ្ច បរិត្តញ្ច តញ្ច ទុក្ខេន សញ្ញុតំ"

ប្រែថា៖ "ជីវិតនៃសត្វទាំងឡាយក្នុងលោកនេះមិនមាននរណាកំណត់បាន មិនមានរណាដឹងមុន (នូវចលនារបស់វា) ជីវិតជារបស់លំបាកផង ព្រោះវត្ថុធាតុដែលត្រូវរស់សុទ្ធតែបានមកអំពីស្វែងរកជារបស់តិចណាស់ផង ព្រោះទោះណាជាមានគ្រឿងឧបភោគបរិភោគសម្រាប់ចិញ្ចឹម សម្រាប់រក្សាគ្រប់គ្រាន់ ក៏នៅតែស្លាប់ ជារបស់ប្រកបដោយទុក្ខផង ព្រោះប្រភពនៃជីវិតមានកំណើត មានចំណាស់ មានជម្ងឺ មានសម្លាប់ជាធម្មតា"។ ពុទ្ធភាសិតនេះបង្រៀនឲ្យយើងចេះចាំថា ជីវិតមនុស្សមិនមាននរណាម្នាក់អាចដឹង អាចកំណត់ទោះទាយមុនអំពីចលនាក្នុងអនាគតរបស់វាបានទេវាលំបាក វាតិច វាមានទុក្ខច្រើន ដូចនេះ ម្ចាស់ជីវិតគ្រប់គ្នាកុំបង្អង់ឲ្យខូចពេល ត្រូវព្យាយាមដោះស្រាយបញ្ហាជីវិតឲ្យស្រេច មុនដែលវានឹងលាយើងទៅ។

"កម្មំ វិជ្ជា ច ធម្មោ ច សីលំ ជីវិតមុត្តមំ ឯតេន មច្ចា សុជ្ឈន្តិ ន គោត្តេន ធនេន វា"

ប្រែថា៖ "មនុស្សទាំងឡាយរមែងបរិសុទ្ធបាន ដោយការងារដែលខ្លួនធ្វើត្រូវ ដោយវិជ្ជាដែលខ្លួនចេះដឹងពិតប្រាកដ ដោយនាទីដែលខ្លួនបានប្រតិបត្តិល្អ ដោយសីលធម៌ដែលខ្លួនបានអប់រំប្រពៃជីវិតខ្ពស់ខ្ពស់ មិនមែនដោយទ្រព្យសម្បត្តិ ដោយគោត្រត្រកូលទេ"។ ពុទ្ធភាសិតនេះ បានបំភ្លឺគំនិតរបស់យើងឲ្យយល់ថា អ្វីៗទាំងអស់មិនអាចធ្វើឲ្យជីវិតបរិសុទ្ធ ជីវិតថ្លៃថ្នូរបានទេ តែមនុស្សមានជីវិតបរិសុទ្ធថ្លៃថ្នូរ មកតែអំពីធម្មធាតុទាំងឡាយដូចបានពោលមកខាងលើនេះ។

"ន ជច្ចា វសលោ ហោតិ ន ជច្ចាហោត ព្រាហ្មណោ កម្មុនា វសលោ ហោតិ កម្មុនា ហោតិ ព្រាហ្មណោ"

ប្រែថា៖ អំណាន់មិនមែនមកអំពីជាតិឬកំណើតទេ សេចក្តីប្រសើរថ្លៃថ្នូរក៏មិនមែនមានមកអំពីជាតិឬកំណើតដែរគឺមកអំពីការងារ ដែលមនុស្សធ្វើ។ ពុទ្ធភាសិតនេះក៏មានបំណងចង់និយាយឲ្យឃើញសេចក្តីដូចពុទ្ធភាសិតខាងដើមនោះដែរ។ អ្នកអានចូរពិចារណា ហើយធ្វើនូវសេចក្តីយល់ឃើញដោយខ្លួនឯងផងចុះ។

ពុទ្ធសាសនា កាលណាអឺយអំពីរឿងជីវិត ទំនុកក៏គឺចាស់ ឈឺ ស្លាប់ តិច ខ្លី លំបាក ទុក្ខ ព្រួយ មិនទៀង មិនមានខ្លឹមសារ (ល) តែបើកាលណាអឺយដល់មុខងាររបស់ជីវិត ពុទ្ធសាសនាមានមេរៀនប្រកបដោយទ្រឹស្តីល្អច្រើនរាប់មិនអស់ សម្រាប់ឲ្យមនុស្សអនុវត្តទ្រឹស្តីទាំងអស់នោះឲ្យទៅជាការងាររបស់ជីវិតនៃខ្លួន។ ដូច្នេះឃើញថាគំហើញ[១] របស់ពុទ្ធសាសនាចំពោះរឿងជីវិតនេះ ក្នុងខាងដើមថា មិនកើតមិនបានការ តែក្នុងខាងចុងបំផុតថា ត្រូវតែកែជីវិតដែលមិនកើត

(១) "គំហើញ" ជាពាក្យវេយ្យាករណ៍ ប្រើជំនួសសេចក្តីឃើញ។

នោះ ឲ្យទៅជាកើត ដែលមិនបានការនោះឲ្យទៅជាបានការវិញ។

"សព្វេ សត្តា មរិស្សន្តិ មរណន្តំ ហិជីវិតំ យថា កម្មំ តមិស្សន្តិ បុញ្ញបាបផលូបគា"

ប្រែថា៖ "សត្វទាំងឡាយទាំងពួងនិងស្លាប់ ព្រោះថា ជីវិតរបស់មនុស្សទាំងឡាយ មានសេចក្តីស្លាប់ក្នុងទីបំផុត (មុនអំពីការស្លាប់) មនុស្សទាំងឡាយ ត្រូវបានទទួលកាន់យកផលនៃបុណ្យបាបហើយ និងទៅកាន់(កំណើតថ្មីទៀតល្អអាក្រក់) ទៅតាមបុណ្យបាបរបស់ខ្លួន" ពុទ្ធភាសិតនេះ បានបំភ្លឺគំនិតរបស់យើង មួយចំណែកធំទៀតដោយបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថា "មនុស្សទាំងឡាយត្រូវបានទទួលកាន់យកនូវផលនៃបុណ្យ បាបហើយទើបទៅ" ធម្មធាតុដែលទៅក្នុងទីនេះបានដល់វិញ្ញាណ តែមិនមែនជាវិញ្ញាណចាស់សព្វថ្ងៃនេះទេ គឺជាវិញ្ញាណមួយថ្មីទៀតដែលត្រូវបង្កើតឡើងដោយថាមពលនៃវិញ្ញាណចាស់។ ចំណែកវិញ្ញាណចាស់របស់មនុស្ស ក្រោយអំពីកាលបានបញ្ចេញវិញ្ញាណថ្មីអំពីកម្លាំងថាមពល របស់វាស្រេចហើយ វាកំរំលាយខ្លួនរបស់វាចោលទៅ។ ព្រឹត្តិកម្មនៃវិញ្ញាណចាស់ និងព្រឹត្តិកម្មនៃវិញ្ញាណថ្មី យើងអាចប្រដូចបានទៅនិងគ្រាប់ស្វាយចាស់ និងផ្លែស្វាយថ្មី គ្រាប់ស្វាយចាស់ បានបង្កើតដើមស្វាយមួយថ្មី ហើយវាក៏រំលាយខ្លួនរបស់វាចោលបាត់ទៅ ចំណែកដើមស្វាយថ្មី ក៏បានបំពេញមុខងាររបស់វា គឺបញ្ចេញផ្លែ តែផ្លែរបស់វាមិនមែនជាផ្លែដែលបង្កើតដើមរបស់វានោះទេ គឺជាផ្លែមួយថ្មីទៀត។ ដូច្នេះវិញ្ញាណចាស់ និងគ្រាប់ស្វាយចាស់ ទើបត្រូវបានជាប្រភពនៃវិញ្ញាណថ្មី ផ្លែស្វាយថ្មី។ បើវិញ្ញាណចាស់មានគុណភាពថ្លៃថ្នូរ គ្រាប់ស្វាយចាស់មានគុណភាព

ល្អ វិញ្ញាណថ្មីនិងផ្លែស្វាយថ្មី ក៏មានគុណភាពល្អថ្លៃថ្នូរដូចគ្នាដែរ។

កាលណាវិញ្ញាណមានគុណភាពល្អ សម្ភារៈនៃកំណើតទាំងឡាយ មានសក់ និងស្បែកជាដើម ក៏មានគុណភាពល្អ។ ដូច្នេះ បុគ្គលអ្នកត្រូវការចង់បាននូវកំណើតនៃជីវិតល្អ ជាជីវិតនៃមនុស្សធម្មតាក្តី ជាជីវិតនៃទេពក្តី ជាជីវិតនៃព្រហ្មក្តី ជាជីវិតព្រះទាំងឡាយមានព្រះពុទ្ធជាដើមក្តី គប្បីខំប្រឹងបំពេញធម៌សម្រាប់ចម្លងជីវិតមនុស្សអំពីដំណាក់មួយទៅកាន់ដំណាក់មួយ ហៅថា៖ "ទសបារមី" ប្រែថា "បារមី១០" ឬ "ធម៌សំរាប់ចម្លងសត្វទៅកាន់ត្រើយ១០ប្រការ" គឺ៖

១) ទានៈ	បំពេញទាន។
២) សីលៈ	បំពេញសីលធម៌។
៣) នេក្ខម្មៈ	បំពេញផ្នួស។
៤) បញ្ញា	បំពេញបញ្ញា។
៥) វិរិយៈ	បំពេញព្យាយាម។
៦) ខន្តិ	បំពេញសេចក្តីអត់ធន់។
៧) សច្ចៈ	បំពេញសច្ចធម៌។
៨) អធិដ្ឋានៈ	បំពេញសេចក្តីគូសដៅ។
៩) មេត្តា	បំពេញមេត្តាធម៌។
១០) ឧបេក្ខា	បំពេញគំហើញក្នុងឧត្តមគតិ។

ខ្ញុំបានបំភ្លឺគំនិតរបស់អ្នកអាននូវបញ្ហាជីវិត ដោយបានដកស្រង់យកយោបល់របស់ទស្សនវិទូ និងសាសនាចារ្យទាំងឡាយ ដែលលោកមើលឃើញជីវិត របស់មនុស្សក្នុងន័យផ្សេងៗ គ្នា រួមទាំងការត្រាស់ដឹងនូវជីវិតរបស់មនុស្សនៃព្រះពុទ្ធបរមគ្រូរបស់យើង ជូនអ្នក

អានពិចារណាក្នុងសៀវភៅតូចនេះតែប៉ុណ្ណោះ។ តអំពីនេះទៅ ខ្ញុំនិងរៀបចំកម្មវិធីតស៊ូនៃជីវិត តាមរបបពុទ្ធសាសនា ដែលមានការទាក់ទងជាប់ជាមួយសង្គមនៃមនុស្សលោក និងការស្រោយបញ្ហាជីវិតរបស់មនុស្ស តាមគតិនៃពុទ្ធសាសនាជាន់កណ្ដាល និងជាន់ខ្ពស់ ដើម្បីឲ្យអ្នកអានបានពិចារណា ហើយអនុវត្តនូវទ្រឹស្ដីទាំងឡាយនោះទៅជាសេចក្ដីប្រតិបត្តិតាមគួរដល់សេចក្ដីត្រូវការរបស់ខ្លួន។

ជីវិតគឺការតស៊ូ

ការតស៊ូចែកបានជា ៣ប្រការគឺៈ

១) តស៊ូជាមួយធម្មជាតិ។

២) តស៊ូជាមួយមនុស្សគ្នាឯង។

៣) តស៊ូជាមួយហេតុការណ៍។

តស៊ូជាមួយធម្មជាតិ

ការតស៊ូមានសេចក្តីថា ទម្លាយគូសត្រូវគឺធ្វើឲ្យសត្រូវទទួលចុះចាញ់ តែការតស៊ូជាមួយធម្មជាតិមានសេចក្តីផ្ទុយពីនេះគឺគ្រាន់តែកែប្រែធម្មជាតិ ឲ្យគួរដល់សេចក្តីត្រូវការរបស់ខ្លួននៃជនអ្នកធ្វើការតស៊ូដោយការរៀបចំធម្មជាតិ ដែលមិនមានប្រយោជន៍ឲ្យទៅជាមានប្រយោជន៍ក៏មាន ដោយចៀសវាងធម្មជាតិដែលប្រកបដោយគ្រោះកាចក៏មាន ឧទាហរណ៍ ដូចមនុស្សយើងនៅក្នុងទីកន្លែងធម្មជាតិអាក្រក់ មានអាកាសមិនល្អ មានជម្ងឺគ្រុនចាញ់ច្រើន យើងចៀសចេញអំពីកន្លែងនេះទៅរកកន្លែងថ្មីទៀត យើងនៅក្នុងទីកន្លែងហែងហួតមិនមានទឹក ធ្វើស្រែចំការមិនកើត យើងអាចភៀសទៅរកទីកន្លែងមានទឹកសម្រាប់ប្រកបដំណាំ អំពើនេះមិនរាប់ថាខុសកម្មវិធីតស៊ូទេ ព្រះពុទ្ធបរមគ្រូក៏មានសំដែងថា "បដិរូបទេសវាស[១]" ប្រែថា "ការនៅក្នុងប្រទេសសមគួរ"

(១) បដិរូបទេសវាសប្រទេសសមគួរគឺប្រទេសដែលមានការបដិរូបនិងការបដិវត្តន៍ក្នុងវិស័យទាំងឡាយមានវិស័យសេដ្ឋកិច្ចនិងវិស័យវប្បធម៌ជាដើម។

តែខាងប្រវត្តិសាស្ត្រ គេពិសោធឃើញថា មនុស្សដែលមានសេចក្តីចំរើនយ៉ាងពិតប្រាកដនោះ មិនមែនជាមនុស្សចុះចាញ់អំណាចរបស់ធម្មជាតិទេ តែជាមនុស្សតស៊ូការពារកំណាចធម្មជាតិឬរកមធ្យោបាយយកកំណាចរបស់ធម្មជាតិនោះមកធ្វើជា ប្រយោជន៍ខ្លួន ចំណែកមនុស្សដែលរត់លូនគេចចេញពីកំណាចរបស់ធម្មជាតិរមែងរកសេចក្តីចំរើនពុំបានឡើយ ព្រោះខ្លួនជាមនុស្សសញ្ចរប្តូរផ្លាស់កន្លែងរឿយៗ ទីបំផុតអាចនឹងសូន្យជាតិសូន្យប្រទេសទៅក៏មាន។

ដូច្នេះ យើងត្រូវប្រកាន់ល័ខគោលថា ជាមនុស្សត្រូវតែតស៊ូនឹងធម្មជាតិកាចអាក្រក់ មានក្តៅណាស់ត្រជាក់ណាស់ជាដើម។ ក្នុងពេលប្រតិបត្តិការ អ្នកធ្វើការត្រូវជាអ្នកភ្លេចសេចក្តីនឿយហត់ ភ្លេចសេចក្តីសប្បាយដែលមកឆាឆៅការងារ ភ្លេចសេចក្តីឈឺចាប់បន្តិចបន្តួច ភ្លេចអារម្មណ៍ស្នេហា។ ត្រូវកុំអាងថាក្តៅ ថាត្រជាក់ ថាព្រឹកថាល្ងាច ថាស្រេក ថាឃ្លាន ។ល។ ហើយមិនធ្វើការងារ។

ធម្មជាតិមិនត្រូវការឲ្យមនុស្សយើងរត់លូន ធម្មជាតិត្រូវការតស៊ូធម្មជាតិបានឲ្យផលជាច្រើនក្នុងការតស៊ូ។ គេសង្កេតឃើញថាក្នុងផែនដី ដែលមានកម្លាំងកាចអាក្រក់របស់ធម្មជាតិនោះ សុទ្ធតែមានរបស់ល្អនៅក្នុងទីនោះជាច្រើនកន្លែងណាមានធម្មជាតិ កាចអាក្រក់ណាស់ កន្លែងនោះរឹងរឹតតែមានវត្ថុធាតុល្អណាស់។

ក្នុងកន្លែងដែលមានអណ្តូងមាស ប្រាក់ ប្រេងកាតប្រេងសាំង ឬក្នុងកន្លែងដែលមានទ្រព្យសម្បត្តិ ធម្មជាតិដែលសាងសភាពមនុស្សទៅជាមហាសេដ្ឋីបាននោះ តាមប្រក្រតីសុទ្ធតែជាកន្លែងដែលមានគ្រោះកាចអាក្រក់ មានជម្ងឺគ្រុនចាញ់ច្រើន ក្នុងទ្វីបអាមេរិក សូម្បីត្រង់រដ្ឋធានី វ៉ាស៊ីងតោន ដែលជាកន្លែងស្អាងស្អាតសុខចំរើនជាទីបំផុត

មួយក្នុងលោកនេះ កាលអំពី១០០ឆ្នាំកន្លងមកហើយនោះកន្លែងនេះពោរពេញទៅដោយជម្ងឺគ្រុនចាញ់ មនុស្សយើងព្យាយាមតស៊ូពង្រាបកម្លាំងកាចអាក្រក់របស់ធម្មជាតិ ទាល់តែក្លាយទៅជាទីចំរើនរុងរឿងខ្ពង់ខ្ពស់បាន។

តាមធម្មតាក្នុងព្រៃជ្រៅធំៗ ដែលមានសេចក្តីអន្តរាយអំពីសត្វសាហាវ ឬអំពីជម្ងឺគ្រុនចាញ់ ច្រើនតែមានរបស់ល្អៗឬច្រើនតែមានរ៉ែធាតុ ព្រោះធម្មជាតិបានសាងវត្ថុល្អៗ ទុកឲ្យមនុស្សដែលមានសេចក្តីមានៈព្យាយាម ចំណែកមនុស្សដែលមានសេចក្តីអន់ខ្សោយ មិនអាចនឹងទៅយករបស់ល្អរបស់ធម្មជាតិបាន ក្នុងកន្លែងដែលទឹកលិចជ្រៅខួបប្រាំងវស្សាជាកន្លែងមានគ្រោះថ្នាក់អាក្រក់ ដល់ផ្ទះសម្បែងលំនៅឋានរឿយៗ បើមនុស្សយើងបានប្រើសេចក្តីព្យាយាមសាងប្រឡាយបង្ហូរទឹក ក៏បានផលយ៉ាងប្រសើរ កន្លែងត្រង់នោះនឹងក្លាយទៅជាកន្លែងឧត្តមសម្បូរណ៍ដោយរបរដំណាំ នឹងរបរចិញ្ចឹងសត្វ នេះគឺជាផលនៃការតស៊ូ ដែលមនុស្សយើងបានទទួលអំពីធម្មជាតិ។

ទីដៅក្នុងការតស៊ូជាមួយនឹងធម្មជាតិ ក៏គឺដើម្បីឲ្យមនុស្សមានជីវិតរស់នៅបាន មនុស្សយើងនឹងមានជីវិតរស់នៅបាន ត្រូវអាស្រ័យបច្ច័យ ៤ យ៉ាងគឺៈ គ្រឿងស្លៀកដណ្តប់ អាហារ ទីកន្លែងនៅ នឹងឱសថរក្សាជម្ងឺ ដើម្បីតស៊ូជាមួយសេចក្តីត្រជាក់ កំដៅមនុស្សយើងមិនមានស្បែកក្រាស់មិនមានរោមវែងដូចសត្វ យើងត្រូវសាងគ្រឿងស្លៀកដណ្តប់ ស្វែងរកអាហារចំណី ដោយចាំបាច់ខានមិនបាន កាលណាមនុស្សមានចំនួនច្រើនឡើង ការស្វែងរកអាហារទុកដាក់សម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិត រមែងមិនគ្រប់គ្រាន់ដល់សេចក្តីត្រូវការ មនុស្សត្រូវរកកម្មវិធីមួយទៀតគឺធ្វើផលលិតផល បានដល់ការសាបព្រោះ ការចិញ្ចឹម

សត្វយកទឹកដោះ ការហត្ថកម្មនឹងការឧស្សាហកម្ម ដែលមានប្រយោជន៍ដល់ជីវភាពរបស់ខ្លួន។

សេចក្តីសំខាន់ក្នុងការតស៊ូជាមួយធម្មជាតិនោះ កម្មវិធីដំបូងគឺធ្វើឲ្យរាងកាយមានអនាម័យល្អ មិនបណ្តោយឲ្យជីវិតរស់នៅក្នុងសេចក្តីទន់ខ្សោយខាងសុខភាព ព្រោះកម្លាំងតស៊ូទាំងបី គឺកម្លាំងកាយ កម្លាំងចិត្ត នឹងកម្លាំងគំនិតនោះ កម្លាំងកាយមានសេចក្តីសំខាន់ជាងកម្លាំងឯទៀតៗ បើកម្លាំងកាយមានមិនគ្រប់គ្រាន់ហើយ ក៏លំបាកនឹងសាងកម្លាំងទៀតៗឲ្យកើតឡើងបានណាស់។ ចំពោះរឿងសុខភាពអនាម័យល្អនេះ ព្រះពុទ្ធសាសនាបានរលឹកដោយភាសិតថា "អារោគ្យាបរមា លាភា" ដែលយើងធ្លាប់បានដឹងបានឮស្រាប់ហើយ។ ការតស៊ូជាមួយធម្មជាតិដើម្បីរក្សាអនាម័យនោះ ត្រូវអនុវត្តតាមលក្ខណៈរបស់ធម្មជាតិ ធម្មជាតិបានសាងឡើងនូវរបស់គ្រប់យ៉ាងឲ្យជាវេលា បើយើងរក្សា "សភាពជាវេលា" យ៉ាងធម្មជាតិតាក់តែងឲ្យក៏ជាវិធីល្អបំផុតរបស់មនុស្សយើង អាកាសបរិសុទ្ធធម្មជាតិបានសាងទុកឲ្យ ដោយមិនមានការហួងហែងឬ មិនចាំបាច់ត្រូវទិញដោយលុយកាក់ អ្នកគង់បានជួបនូវជីវប្រវត្តិនៃមហាបុរសខ្លះគង់បានដឹងថា ការដែលគេធ្វើជាដំបូងក្នុងវេលាព្រឹកនោះ គឺដកដង្ហើមស្រូបអាកាសបរិសុទ្ធចូលទៅក្នុងសួត ក្រោកដើរចេញទៅក្រៅអំពីព្រឹកដើម្បីបានទទួលអាកាសបរិសុទ្ធ។

សរុបសេចក្តីថា បឋមតស៊ូរបស់មនុស្សគឺតស៊ូដើម្បីសុខភាពនឹងអនាម័យល្អ ធម្មជាតិបានបង្គាប់ឲ្យយើងតស៊ូ បានជាធម្មជាតិឲ្យគ្រឿងឧបករណ៍តស៊ូគ្រប់គ្រាន់ ការបដិបត្តិតាមលក្ខណៈ របស់ធម្មជាតិ ការស្តាប់ពាក្យដំបូន្មានរបស់គ្រូពេទ្យ នឹងការធ្វើតាមតម្រាសុខ

សុខវិទ្យាជាការល្អបំផុត ហើយមិនមានបង់ខាតទ្រព្យសម្បត្តិអ្វីផង ដូចការដកដង្ហើមឲ្យវែងៗ ក្នុងវេលាព្រឹកជាការងាយធ្វើបំផុត តែយើងពុំបានធ្វើឲ្យជាប់លាប់ ឯជនដែលគេបានធ្វើត្រឹមត្រូវតាមពេលរឿយៗនោះ គេរមែងមានសុខភាពអនាម័យល្អជាងយើង។

ការតស៊ូជាមួយមនុស្សគ្នាឯង

១- ជាមនុស្សគប្បីជឿថា មនុស្សយើងនឹងរស់នៅបានក្នុងលោកនេះ ដោយការតស៊ូ បើយើងមិនតស៊ូក៏ប្រែថាយើងត្រូវស្លាប់ ព្រោះការមិនតស៊ូនោះជាសេចក្ដីស្លាប់ពិតៗ ជាសេចក្ដីស្លាប់សម្រាប់មនុស្សម្នាក់ៗ ផងជាសេចក្ដីស្លាប់សម្រាប់ប្រទេសជាតិផង ការរាថយក្រោយមិនបានឲ្យផលអ្វីឡើយ សេចក្ដីចាំបាច់បង្គាប់ឲ្យយើងតស៊ូ មនុស្សយើងកើតមកសម្រាប់ការតស៊ូ ការគេចរត់លូន បានទទួលផលគឺចាញ់ឬស្លាប់ប៉ុណ្ណោះឯង។

២- ក្នុងពេលតស៊ូនោះ យើងត្រូវមានគ្រឿងឧបករណ៍ពីរយ៉ាង ម្យ៉ាងគឺសេចក្ដីអត់ធន់ ទាំងខាងរូបកាយនឹងចិត្តវិញ្ញាណ ខាងរូបកាយដោយកអនាម័យល្អ សុខភាពរឹងប៉ឹង ខាងចិត្តវិញ្ញាណដោយកសេចក្ដីធន់ទ្រាំទុក្ខលំបាកមិនស្ដែងអាការៈត្អូញត្អែរ ឬចំណុចទន់ខ្សោយឲ្យគេដឹងឮ ម្យ៉ាងទៀតមនុស្សអ្នកតស៊ូត្រូវមានគ្រឿងប្រដាប់ មានគ្រឿងឧបករណ៍គ្រប់គ្រាន់សម្រាប់ខ្លួន ដែលស្ដែងឲ្យឃើញថា បើនរណាមកបៀតបៀនជិះជាន់យើង គេនឹងត្រូវបានទទួលការតបតវិញពេញបន្ទុក។

ការតស៊ូដូចពោលមកខាងដើម គ្រាន់តែជាចំណែកមួយនៃការ

តស៊ូក្នុងជីវិតគឺជាការតស៊ូចេញមុខ គ្រាន់តែជាចំណែកមួយនៃការតស៊ូក្នុងជីវិតគឺជាការតស៊ូចេញមុខ ចំពោះកម្លាំងរបស់សត្រូវត្រង់ៗចាប់តាំងអំពីត្រូវកំហែងសង្កត់សង្កិនលើរូបកាយរហូតដល់កេរ្តិ៍ឈ្មោះនឹងអនាគតរបស់យើង តែពាក្យថា "ការតស៊ូ" មានន័យពីរយ៉ាង ម្យ៉ាងជាការតស៊ូដើម្បីការពារនូវសេចក្តីជិះជាន់ ម្យ៉ាងទៀតជាការតស៊ូដើម្បីយកជ័យជំនះ ក្នុងការដណ្តើមប្រជែងរបស់ជីវិត ព្រោះជីវិតរបស់មនុស្សដែលរស់នៅជាមួយគ្នាក្នុងលោក មានចំនួនកាន់តែច្រើនឡើងៗ ការដណ្តើមប្រជែងប្រកួតប្រណាំងជាការចាំបាច់ត្រូវធ្វើទាំងខាងការពារទាំងខាងដណ្តើមប្រជែង។

មានពុទ្ធភាសិតមួយបទថា "អសាធុំ សាធុនា ជិនេ" ប្រែថា "ជាមនុស្សគប្បីយកឈ្នះដោយសេចក្តីល្អ" មួយទៀតថា

"អប្បមត្តោ បមត្តេសុ សុត្តេសុ ពហុជាគរោ អពលស្សំវ សីឃស្សោ ហិត្វា យាតិ សុមេធសោ" ប្រែថា "អ្នកណាប្រមាទភ្លេចខ្លួនក៏តាមតែគេចុះ យើងកុំប្រមាទ អ្នកណាដេកលក់សប្បាយក៏តាមតែគេចុះ យើងត្រូវតែភ្ញាក់រលឹកជានិច្ច បុគ្គលវៃឆ្លាតចូលចិត្តរឿងនេះ រមែងស្ទុះស្ទារត់មុខជនឯទៀតបាន ដូចសេះមានថ្វីជើងល្អ បោះបង់ចោលនូវសេះមានថ្វីជើងអន់ខ្សោយទៅខាងក្រោយ"។

ភាសិតទាំងពីរបទនេះ បានចង្អុលផ្លូវតស៊ូឲ្យដល់យើងពីរយ៉ាង គឺខាងការពារនិងខាងប្រណាំងប្រជែង។ ភាសិតដើមគឺ៖ "អសាធុំ សាធុនា ជិនេ" នោះមានន័យពីរយ៉ាង ម្យ៉ាងគឺអ្នកណាមកធ្វើអំពើអាក្រក់ដល់យើង យើងត្រូវធ្វើអំពើល្អតបវិញ ម្យ៉ាងទៀត អ្នកណាធ្វើ

អំពើអាក្រក់យ៉ាងណាក៏ដោយតាមតែគេចុះ យើងចេះតែធ្វើអំពើល្អ ដរាបបានជ័យជំនះ។

ត្រង់បទទី២ ដែលថាធ្វើសេចក្តីល្អត្រូវបានឈ្នះសេចក្តីមិនល្អ របស់ជនដទៃនោះមិនមានចោទជាបញ្ហាអ្វីទេ តែការប្រណាំងប្រជែងគ្នាពិតៗ យើងនឹងយកសេចក្តីល្អ ទៅផ្ចាញ់សេចក្តិមិនល្អពុំបានឡើយ ចំពោះរឿងការតស៊ូក៏មានន័យត្រូវពិចារណា ត្រូវសិក្សាតទៅទៀតឲ្យច្រើនទើបយល់បានឧទាហរណ៍ដូចជាព្រះពុទ្ធបរមគ្រូទ្រង់ឈ្នះភិក្ខុទេវទត្ត ដោយសេចក្តីល្អរបស់ព្រះអង្គ ក៏នៅក្នុងរឿងសិក្សារបស់យើង។

ខាងគ្រីស្តសាសនាគេបង្រៀនថា បើមានអ្នកណាមកទះកំភ្លៀងអ្នកម្ខាង ឲ្យហុចកំភ្លៀងម្ខាងទៅឲ្យគេទះទៀត។ ពាក្យបង្រៀននេះស្រដៀងគ្នានិងព្រះពុទ្ធសាសនាថា "អសាធុំ សាធុនា ជិនេ" តែជាពាក្យបង្រៀនមានសេចក្តីខ្លាំងក្លាជាងព្រះពុទ្ធសាសនា របស់យើង ព្រះយេស៊ូរបស់គេ បានប្រតិបត្តិតាមពាក្យនេះយ៉ាងតឹងរឹង ព្រោះកាលយេស៊ូត្រូវគេប្រហារនោះ មិនមែនថាមិនមានដៃតស៊ូទេ។ ពួកកូនសិស្សមានកម្លាំងអាវុធគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់តស៊ូ តែយេស៊ូហាមដាច់ខាតមិនឲ្យតស៊ូ សុខចិត្តស្លាប់ដោយមិនមានការតស៊ូ លទ្ធផលដែលបានពីការស្លាប់របស់យេស៊ូនោះក៏ជាលទ្ធផលធំពិសាលមុខ គួរសរសើរ។ មរណកម្មនៃយេស៊ូធ្វើឲ្យគ្រីស្តសាសនា បានចំរើនរុងរឿងដល់សព្វថ្ងៃ ព្រោះមហាបរិច្ចាគរបស់ម្ចាស់នៃលទ្ធិនេះឯង ទើបនាំឲ្យគ្រីស្តបរិស័ទឃើញចិត្តតស៊ូនៃព្រះរបស់ខ្លួន ហើយនាំគ្នារាប់អានរហូតមក។

តែព្រះពុទ្ធបរមគ្រូរបស់យើងទ្រង់តស៊ូផ្ទុយអំពីនេះ ក្នុងកាល

ទេវទត្តគិតសម្លាប់ព្រះអង្គ ព្រះអង្គពុំព្រមស្លាប់ដូចព្រះយេស៊ូ គឺក្នុងកាលណាមានការប្រទូសរ៉ាយកើតឡើង ព្រះអង្គទ្រង់រកពិធីរម្លាប់មិនបណ្តោយឲ្យការអាក្រក់នោះ រាលដាលដល់ទៅឲ្យផលអាក្រក់ព្រះអង្គ គតិខាងព្រះពុទ្ធសាសនាទើបទៅជាផ្លូវកណ្តាល សមនិងឈ្មោះថា "**មជ្ឈិមា បដិបទា**"។

ចំណែកខាងយោបល់ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ខ្ញុំៗជឿថា ការប្រទូសរ៉ាយនោះ និងបណ្តោយឲ្យធ្វើពុំបានឡើយ ព្រោះថាបើចេះតែបណ្តោយទៅ អំពើប្រទូសរ៉ាយក៏ចេះតែមានច្រើនឡើងទៀត។ ដូច្នេះត្រូវតែតស៊ូ ដោយវិធីណាមួយតាមផ្លូវច្បាប់សម្រាប់ប្រទេស ឬតាមកម្លាំងណាមួយ ដែលអាចជ្រើសរើសរកបាន។

អ្នកប្រវត្តិសាស្ត្រម្នាក់បានសរសេរថា "ជាគ្រោះកាចមួយរបស់សាកលលោក នេះដែលយើងមិនអាចនឹងកំចាត់បង់នូវអំពើសាហាវមួយដែលមានកម្លាំង ខ្លាំងក្លាជាងការតទប់របស់យើង គឺយើងត្រូវតទប់ដោយកម្លាំងខ្លាំងក្លាជាងទើបបាន។ ការបង្ក្រាបចោរកំណាចដែលប្លន់ទ្រព្យសម្បត្តិដោយប្រើកម្លាំងអាវុធ យើងត្រូវប្រើកម្លាំងអាវុធឲ្យពូកែជាង" ពាក្យនេះមានសេចក្តីជំទាស់នឹងសីលធម៌ តែការពិតជារឿងចាំបាច់សម្រាប់ជីវិត ទាំងចំពោះខ្លួនបុគ្គលម្នាក់ៗ ទាំងប្រទេសជាតិ។

យើងមានការតស៊ូមួយទៀត ជាការតស៊ូខាងប្រណាំងប្រជែង ការប្រណាំងប្រជែង ជាការចាំបាច់សម្រាប់ជីវិតមនុស្ស ព្រោះមនុស្សមានចំនួនច្រើន ឋានន្តរល្អៗមានចំនួនតិច មនុស្សចាំបាច់ត្រូវដណ្តើមប្រជែងគ្នា ដើម្បីឡើងទៅកាន់ឋានន្តរនោះ សូម្បីក្នុងរឿងទ្រព្យសម្បត្តិក៏ដូចគ្នាដែរ ទ្រព្យសម្បត្តិធម្មជាតិក្នុងលោកមានចំនួនតិច

មនុស្សក្នុងលោកមានចំនួនច្រើន បើជនពួកមួយមានសម្បត្តិទ្រព្យស្តុកស្តម្ភ ជនមួយពួកទៀតរមែងខ្សត់ទ្រព្យសម្បត្តិព្រោះមកអំពីការចាក់ផ្ទេរពីជនម្នាក់ទៅជនម្នាក់ កម្រនឹងរកវិធីណាមកធ្វើឲ្យមនុស្សមានទានស្មើៗគ្នាបាន ការប្រណាំងប្រជែងរវាងមនុស្សរមែងកើតឡើងរឿយៗ ចូលក្នុងភាសិតថា "សេះមានថ្មីជើងលឿនជាង រមែងចោលសេះដែលមានថ្មីជោះងអន់ខ្សោយ"។

តែយើងត្រូវប្រកាន់ខ្ជាប់នូវឧត្តមគតិមួយថា ការប្រណាំងប្រជែងនៅត្រូវប្រណាំងប្រជែងដោយល្អ គឺប្រណាំងប្រជែងខាងប្រកបរបរធ្វើការងារឲ្យបានច្រើនជាងគ្នា វិធីប្រណាំងប្រជែង ដោយយកល្អដាក់ខ្លួនឯង យកអាក្រក់ដាក់ឲ្យជនដទៃនោះ ជាវិធីប្រណាំងប្រជែងយ៉ាងទាបថោក មិនចំពោះតែខាងសីលធម៌ទេ សូម្បីក្នុងសេចក្តីពិតដែលតែងកើតមានឡើងដល់ជីវិតមនុស្សក៏ជាការមួយអាចឲ្យគេ ពិសោធបានថា ការដណ្តើមប្រជែងដោយយកសេចក្តីល្អដាក់ខ្លួនឯង យកសេចក្តីអាក្រក់ដាក់ឲ្យអ្នកឯទៀតនោះ ទីបំផុតផលអាក្រក់រមែងកើតមានដល់ខ្លួនឯងវិញ។

ខ្ញុំមិនធ្លាប់ឃើញ មនុស្សដែលឡើងកាន់ឋានៈខ្ពង់ខ្ពស់ឬ ឋានៈមានទានស្តុកស្តម្ភ ដោយការធ្វើឲ្យជនដទៃធ្លាក់ចុះដុនដាបរលំរលាយ ហើយខ្លួនឯងទៅជាបុគ្គលមានសេចក្តីសុខ ឬ តាំងនៅក្នុងឋានៈខ្ពង់ខ្ពស់បានយូរឡើយ។ ការលើកខ្លួនឯងឡើងកាន់ឋានៈខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយការជិះជាន់អ្នកដទៃរមែងឲ្យផលអាក្រក់ទាន់ភ្នែក មិនចាំបាច់និយាយដល់ឋានសួគ៌ឋាននរក សូម្បីក្នុងជីវិតបច្ចុប្បន្ននេះ ក៏រមែងបានទទួលផលអាក្រក់យ៉ាងជាក់ស្តែង ត្រូវនឹងសុភាសិតខ្មែរយើងថា "ឲ្យសេចក្តីទុក្ខដល់អ្នកឯទៀត នឹងមានទុក្ខដល់ខ្លួនវិញ"

រឿងចាប់កំហុសរបស់ជនដទៃ បើជាអ្នកមាននាទីដោយចំពោះ គឺជាប៉ូលីសកាន់នាទីខាងស៊ើបអង្កេតសួរចម្លើយជនទុច្ចរិត ឬ បុគ្គលដែលបានទទួលការតែងតាំងឲ្យជាគណៈកម្មការសួរចម្លើយឬ ចៅក្រមកាត់សេចក្ដី មាននាទីត្រូវវិនិច្ឆ័យទោសដោយត្រង់ៗ តាមផ្លូវច្បាប់ អ្នកមាននាទីយ៉ាងនេះនឹងធ្វើអ្វីៗ ទៅក៏មិនកើតផលអាក្រក់ ប៉ូលិសរឹងរឹតតែចាប់ចោរបានច្រើន ក៏រឹងរឹតតែមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អឡើង គណៈកម្មការសួរចម្លើយបានច្រើន ចៅក្រមកាត់សេចក្ដីបានច្រើន ក៏រឹងរឹតតែបានយសស័ក្តិឡើងទៀតមិនមានអ្នកណាស្អប់ខ្ពើមប៉ូលិស គណៈកម្មការនឹងចៅក្រមដែលបានប្រតិបត្តិការដោយសុចរិតយុត្តិធម៌តាមនាទីរបស់ខ្លួនឡើយ។

ដោយហេតុនេះ ការដណ្ដើមប្រជែងក្នុងជីវិតរបស់មនុស្សនោះ បើធ្វើដោយល្អគឺឲ្យបានល្អទាំងខ្លួនឯងផងទាំងអ្នកដទៃផង អ្នកណាធ្វើបានច្រើនជាងអ្នកនោះឈ្នះ នេះគឺជាការប្រណាំងប្រជែងយ៉ាងត្រឹមត្រូវ។

ការតស៊ូជាមួយហេតុការណ៍

រឿងតស៊ូជាមួយហេតុការណ៍នោះ មានកម្មវិធីខុសអំពីការតស៊ូជាមួយធម្មជាតិ ឬ មនុស្សគ្នាឯងពីប្រការគឺ៖

១) ការតស៊ូជាមួយធម្មជាតិ ឬ ជាមួយមនុស្សផងគ្នា ត្រូវប្រើវិធីពីរយ៉ាងគឺតស៊ូដោយត្រង់ចំៗ ឬ តស៊ូដោយកៀនៗក្បែរៗ តែការតស៊ូជាមួយហេតុការណ៍នោះ ធ្វើដូច្នេះពុំបានសម្រេចផលទៀយ ត្រូវតស៊ូដោយកៀនៗក្បែរៗវិញទើបបានផលល្អ។

២) ការតស៊ូជាមួយហេតុការណ៍ ដែលនឹងបានជ័យជំនះត្រូវផ្អែកទៅលើសេចក្តីអត់ធន់ច្រើនជាងកលល្បិច ព្រោះហេតុការណ៍រមែងមានការប្រែប្រួលប្តូរផ្លាស់ជានិច្ច។ ហេតុការណ៍មួយៗ ដែលកើតឡើងទាក់ទងនឹងមនុស្សភាគច្រើនបុគ្គលម្នាក់ៗ នឹងប្រយុទ្ធតស៊ូដោយត្រង់ចំៗ ជាការលំបាករបៀបតស៊ូជាមួយនឹងហេតុការណ៍អាក្រក់នោះ គឺត្រូវសាងកម្លាំងឲ្យបានមាំមួនជាមុន។ ឧទាហរណ៍ ដូចក្នុងប្រទេសរបស់យើងមានទឹកលិចរាល់ឆ្នាំ បុគ្គលម្នាក់ៗ នឹងការពារឬហាមមិនឲ្យទឹកមកលិចនោះជាការផុតនិស្ស័យ តែយើងត្រូវរកវិធីការពារជាពិសេសដូចជាលើកទំនប់ឲ្យខ្ពស់ ធ្វើរបាំងឲ្យបានមាំមួន។ យើងខ្លាចជម្ងឺឆ្លង ត្រូវចាក់ថ្នាំការពារ បើយើង

មិនចង់មានគ្រោះថ្នាក់អំពីសង្គ្រាម ត្រូវរៀបចំធ្វើបន្ទាយលែណដ្ឋានសម្រាប់ជ្រករៀងរាល់ខ្លួន។

សេចក្ដីពិត ការរៀបចំការពាររបស់មនុស្សជាការថ្លៃថ្នូរបំផុត ក្នុងជីវិតរបស់មនុស្សមិនឃើញមានអ្វីសំខាន់ក្រៃលែងជាងការតស៊ូទេ។ ខ្ញុំយល់ឃើញថា មនុស្សចេះធ្វើការប្រយុទ្ធតស៊ូ ជាមនុស្សគួរស្រឡាញ់រាប់អានគួរសរសើរទោះជាមនុស្សនោះមានឋានៈជាអ្វីក៏ដោយ ខ្ញុំពេញចិត្តនឹងឲ្យកិត្តិយសដល់អ្នកតស៊ូ សូម្បីអ្នកនោះជាសត្រូវ ជាគូតស៊ូរបស់ខ្ញុំក៏ដោយ។

ខ្ញុំមិនដែលនឹកស្អប់ខ្ពើមជន អ្នកមានសេចក្ដីព្យាយាមតស៊ូ នឹងសត្រូវដែលជិះជាន់ខ្លួនទេ តែខ្ញុំមិនចូលចិត្តមនុស្សដែលឆ្លៀតឱកាសចូលខាងពួកឈ្នះ ដើម្បីរកប្រយោជន៍អំពីការតស៊ូរបស់អ្នកដទៃ ខ្ញុំជឿថាអ្នកអានគង់មានសេចក្ដីគិតឃើញដូចខ្លួនខ្ញុំដែរ យើងមិនស្អប់ខ្ពើមបច្ចាមិត្រ ដែលវាស៊ូប្រយុទ្ធដរាបដល់ទីបំផុត យើងត្រឡប់ជាជ្រះថ្លាពេញចិត្តនឹងសេចក្ដីក្លាហានរបស់គេ ទោះជាការតស៊ូនោះខុសនឹងផ្លូវច្បាប់ខុសនឹងផ្លូវសីលធម៌ក៏ដោយ តែយើងខ្ពើមឆ្អើមនឿយណាយចំពោះមនុស្សកំសាកកំសោយ មិនហ៊ានតស៊ូជាមួយជីវិត ឬ ហេតុការណ៍ណាៗដោយខ្លួនឯង ដេកចាំតែប្រចុកប្រចៃងយកផលប្រយោជន៍អំពីការតស៊ូរបស់ជនដទៃ។ ខ្ញុំទុក

ការតស៊ូនោះ ជាគុណធម៌ ជាលទ្ធិ ជាសាសនាមួយសម្រាប់ខ្លួនខ្ញុំ។

តែទោះជាយ៉ាងណាក្តី សូមឲ្យយើងតស៊ូក្នុងផ្លូវធម៌តស៊ូ ដើម្បីឧត្តមការ ដើម្បីឧត្តមគតិ ដើម្បីមនុស្សធម៌ ដើម្បីយុត្តិធម៌ នឹងដើម្បីចំណុចទីដៅចុងបំផុតនៃសន្តិភាពពិភពលោក។

បើយើងតស៊ូដើម្បឧត្តគតិល្អ សូម្បីយើងធ្វើអ្វីភ្លាំងភ្លាក់ខុស យើងគង់បានទទួលអភ័យទោសអំពីប្រជាជនក្នុងពិភពលោក។ អ្នកធ្វើការតស៊ូដើម្បីផលប្រយោជន៍របស់ជាតិ របស់សាសនា របស់ព្រះមហាក្សត្រយ៍នៃខ្លួន ទោះជាធ្វើទៅហើយមិនបានសម្រេច ដោយមានឧបស័គ្គមករាំងរា ឬ មានគ្រោះថ្នាក់ដល់បាត់បង់ជីវិត គេក៏នៅជាមនុស្សល្អដដែល។

លក្ខណៈនៃជនព្យាយាមតស៊ូ ហើយបានសម្រេចដូចសេចក្តីប៉ុនប៉ងដូចមានតទៅនេះ។

១- ធ្វើការអ្វី ធ្វើពិត។

អ្នកធ្វើការអ្វី ធ្វើពិតរមែងបានសម្រេចនូវប្រយោជន៍ជាទីពេញចិត្ត សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃជនអ្នកធ្វើការបានសម្រេចនឹងពុំបានសម្រេចនោះ នៅត្រង់មានសេចក្តីក្លាហានអង់អាចនឹងពុំមានសេចក្តីអង់អាច។ មនុស្សយើងមិនអាចធ្វើការបានសម្រេចគ្រប់គ្នា អ្នកដែលសាងការបានសម្រេចនោះគឺបុគ្គល

មានលក្ខណៈ ឆ្លែកពីអ្នកដទៃ លក្ខណៈឆ្លែកនោះមិនមែនសំដៅយកសេចក្តីវៃឆ្លាត ឬ គំនិតជ្រាលជ្រៅលើសមនុស្សធម្មតាទេ ព្រោះអ្វីព្រោះថា "សេចក្តីចេះដឹងអាចរៀនទាន់គ្នាបានទាំងអស់ តែលក្ខណៈឆ្លែកក្នុងទីនេះសំដៅយកធ្វើការពិតៗនោះឯង"។

ខ្ញុំបានអានជីវប្រវត្តិ ដឺវ៉ា-ឡេវ៉ា ដែលមានសេចក្តីថា៖

ពេលមួយ បុរសនោះឈរថ្លែងសុន្ទរកថាក្នុងកន្លែងមួយ ហើយត្រូវគេចាប់ចងយកទៅឃុំឃាំងអស់មួយឆ្នាំ។ លុះចេញមកអំពីគុកភ្លាម ក៏មកឈរនៅក្នុងទីដែលត្រូវចាប់នោះ ហើយថ្លែងសុន្ទរកថា តអំពីពាក្យដែលបាននិយាយក្នុងពេលដែលត្រូវគេចាប់។

លក្ខណៈធ្វើអ្វីធ្វើពិត អាចជួយឲ្យលះបង់នូវរបស់អ្វីដែលគេត្រូវលះបង់ គឺលក្ខណៈនេះ មិនត្រឹមតែឲ្យគេធ្វើការបានពិតៗប៉ុណ្ណោះទេ អាចទាំងឲ្យគេលះបង់នូវការដែលគេមិនត្រូវធ្វើនោះទៀតផង ដូចជា "ហ៊ីត្លែរ" "មុស្សូលិនី" "មហាត្មគន្ធី" "ដឺវ៉ា-ឡេវ៉ា" បុរសពួកនេះ តមផឹកស្រា ជក់បារី

តមដល់ទៅទឹកតែ ការហៀ សាច់សត្វ បរិភោគតែបន្លែជា បុគ្គលមានជីវិតរស់នៅតាមធម្មជាតិពិតៗ។ ការតមនៃជនពួក នេះ នឹងរាប់ថាជាសេចក្តីល្អ ឬ មិនល្អស្រេចនឹងអ្នកអានពិចារ ណាចុះ តែការដែលគេអាចលះបង់នូវរបស់ដែលជនទាំង ពិភពលោកពេញចិត្តនោះ ជាសេចក្តីឆ្លែកមួយនៅក្នុងខ្លួន របសគេ។

២- Simplicity

ពាក្យថា៖ Simplicity ប្រែថា "សភាពស្មើៗ រាបៗ ឬ ធូរ ងាយៗ" សេចក្តីប្រែនេះមិនសូវចំន័យប៉ុន្មានទេដូចនេះ សូម អ្នកអានសង្កេតអត្ថន័យរបស់រឿងនេះតាមពាក្យ អធិប្បាយ របស់ខ្ញុំ ហើយផ្ចិតយកយោបល់អំពីពាក្យអធិប្បាយនេះផង ចុះ។

បុគ្គលដែលធ្វើការបានសម្រេច ឬ ធ្វើពិភពលោកឲ្យភ្ញាក់ ផ្អើលច្រើនប្រកបដោយលក្ខណៈគឺ Simplicity លក្ខណៈនេះ ខ្ញុំសង្កេតឃើញតាមរូបថត ហ៊ីត្លែរ៍ក្តី មូស្សូលិនីក្តី ស្តាលីនក្តី មានផ្លាស់ប្តូរគ្រឿងតែងកាយតិចបំផុតស្ទើរតែមិនមាន គ្រឿង ផ្លាស់ប្តូរ ជាពិសេស ហ៊ីត្លែរ៍ មិនមានគ្រឿងតែងកាយច្រើន បែបទេ ទោះជាក្នុងពេលធម្មតា ឬ ក្នុងពេលពិធីកម្មយ៉ាងណា ៗ ក៏ដោយ សំលៀកបំពាក់របស់ហ៊ីត្លែរ៍គង់នៅជា ប្រក្រតី

ក្រៅអំពីហ៊ីត្លែរមាន "ណាប៉ូឡេអុង" មួយរូបទៀត ដែលមានគ្រឿងតែងកាយ គ្រឿងឥស្សរិយយសតិចបំផុតដូចហ៊ីត្លែរដែរ ទាបជាងនោះទៅទៀតគឺមហាត្មគន្ធី បុរសនោះស្លៀកពាក់តែងកាយដូចមនុស្សសាមញ្ញទូទៅ មិនមានគ្រឿងឯកសណ្ឋានយ៉ាងណាមួយឡើយ សំពត់អាវដែលមហាត្មគន្ធីស្លៀកពាក់នោះ ជាសំពត់ធម្មតាដែលត្បាញរវៃដោយដៃរបស់ខ្លួន។

លក្ខណៈដូចនេះ តាមផ្លូវព្រះពុទ្ធសាសនាហៅថា "សន្តុដ្ឋិលក្ខណៈ" គឺ Simplicity នោះឯង។ ដូចម្តេចមហាបុរសពួកនេះ ទើបមានលក្ខណៈរាបៗស្មើៗដូច្នេះ ? អ្នកខ្លះចូលចិត្តថាព្រោះបុគ្គលពួកនេះបានឡើងមកអំពីឋានៈទាបថោក បានជាមិនចូលចិត្តសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ តែសេចក្តីចូលចិត្តនេះក៏មិនត្រូវដែរ ព្រោះតាមប្រក្រតីមនុស្សដែលឡើងអំពីឋានៈទាប មកកាន់ឋានខ្ពស់ដោយគ្រោះជាល្អរបស់អ្នកដទៃគឺមិនមែនដោយ ការតស៊ូរបស់ខ្លួន ច្រើនចូលចិត្តហ៊ឹកហាក់ហ៊ឹហា ជនដែលមានបានដោយជោគជ័យជួយ ច្រើនចាយធំចូលចិត្តអួតភ្នែកត្រចៀកអ្នកដទៃ តែផ្ទុយទៅវិញ មហាបុរសមិនមានលក្ខណៈអួតអាងដើរស៊ីចាយប្រើប្រាស់ វត្ថុនានាដូចជនធម្មតាឡើយ។

បុគ្គលដែលបានកសាងខ្លួន សាងការសំខាន់ៗរាល់រូបជាបុគ្គលមានសេចក្តីសំថៃជានិច្ច។ ណាប៉ូឡេអុង មានកេរ្តិ៍ឈ្មោះខាងសន្តោសសំថៃ ប្រសិនបើប្រៀបទៅជាមួយ ព្រះ

មហាក្សត្រិយ៍ផងគ្នា ក្នុងប្រទេសបារាំងណាប៉ូឡេអុងជាក្សត្រ មានសេចក្តីសន្តោសសំចៃ ជាងក្សត្រអង្គណាៗទាំងអស់។

Simplicity លក្ខណៈអាចជាសញ្ញាល័ក្ខមួយយ៉ាងសំខាន់ របស់មនុស្សព្រោះជនដែលមានសេចក្តីសន្តោស សំចៃនោះ ត្រូវជាមនុស្សមានលក្ខណៈរឹងប៉ឹង ជនដែលមាននិស្ស័យទន់ខ្សោយ មិនអាចសន្តោសសំចៃបានឡើយ។ លក្ខណៈដែលហៅថា Simplicity នេះជាលក្ខណៈមួយដែលមនុស្សយើងយកជ័យជំនះលើខ្លួនឯងគឺសេចក្តីមិនលោភទ្រព្យសម្បត្តិ មិនត្រូវការជាឯកអង្គខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងរបស់គ្រប់បែបគ្រប់យ៉ាង ព្រមឲ្យកិត្តិយសដល់ជនដទៃច្រើនជាងខ្លួន គិតតែធ្វើសេចក្តីល្អ មិនត្រូវការកេរ្តិ៍ឈ្មោះ។ លក្ខណៈដូចនេះជាលក្ខណៈរបស់អ្នកឈ្នះ អ្នកណាដែលត្រូវការកេរ្តិ៍ឈ្មោះច្រើនជាងសេចក្តីល្អ ឬបណ្តោយចិត្តឲ្យជ្រុលជ្រប់ក្នុងសេចក្តីប្រាថ្នា ប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួន បរាជ័យនឹងមានដល់អ្នកនោះមិនខានឡើយ។

៣) ការមិនខ្លាចចាញ់

អ្នកចិត្តសាស្ត្រច្រើននិយាយថា មនុស្សយើងគិតយ៉ាងណា នឹងបានសម្រេចយ៉ាងនោះ គឺគិតថាចាញ់ក៏ច្រើនត្រូវចាញ់ បើគិតថាឈ្នះ ក៏ច្រើនត្រូវឈ្នះ ហេតុផលរបស់អ្នកចិត្តសាស្ត្រក្នុងរឿងនេះក៏នៅក្នុងរឿងកម្លាំងចិត្ត ។ ការដែលល្អ

បំផុតសម្រាប់ការតស៊ូក្នុងជីវិត គឺយើងត្រូវរកផ្លូវចេញឲ្យបាន យើងត្រូវធ្វើការយកឈ្នះ តែយើងកុំគិតតែពីឈ្នះតែម្យ៉ាង យើងត្រូវរៀបចំការពារបរាជ័យឲ្យហើយជាស្រេច ក្រែងលោជួនជាមានឡើងតាមផ្លូវណាមួយ។ បើយើងរកផ្លូវចេញបានហើយ ទោះណាជាចាញ់ក៏មិនជាអ្វី។ មានល័ខធម៌ពុទ្ធសាសនាមួយកន្លែង ដែលគេមិនសូវជាយកចិត្តទុកដាក់ណាស់ ដោយគេគិតថាខ្ពស់ហួសពេក មិនសមគួរនឹងស្ថានភាពនៃជីវិតបច្ចុប្បន្ននេះ ល័ខនោះគឺ "នេក្ខម្ម" ប្រែថា "ផ្លូវចេញ" បានដល់ការចេញបួស ការលះបង់ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងអស់ ការបំពេញសីលជារឿងចេញចាកលោក ជារឿងមិនត្រេកអររីករាយក្នុងសេចក្តីទាក់ទងជាមួយលោក។ តែសេចក្តីពិតរឿង "នេក្ខម្ម" នេះ យើងអាចនាំមកប្រើក្នុងលោក ក្នុងជីវិតបច្ចុប្បន្នរបស់យើងបានដូចគ្នា គឺយើងនឹងធ្វើអ្វីៗក្តី យើងត្រូវយកខ្លួនរបស់យើងទៅចងភ្ជាប់ក្នុងនាទី ឬ ក្នុងកិច្ចការមួយដែលយើងបានធ្វើ យើងត្រូវនឹកដល់ "នេក្ខម្ម" គឺផ្លូវចេញចាកគ្រោះថ្នាក់ នេះគឺជាសេចក្តីចាំបាច់មួយសម្រាប់ការតស៊ូក្នុងជីវិត។

៤- Active et passive

ពាក្យពីរម៉ាត់គឺ៖ Active នឹង Passive នេះពិបាកប្រែមកជាភាសាខ្មែរឲ្យចំ តែខ្ញុំអាចនឹងអធិប្បាយឲ្យមានសេចក្ដីងាយស្ដាប់ដូចតទៅនេះ។

ការតស៊ូឬការតទប់បែប Active ឬ Active resistance នោះមានន័យថា ការតស៊ូបែបបុករុក តស៊ូដោយខ្លួនឯងជាអ្នកផ្ដួចផ្ដើមធ្វើឡើង បើជាចម្បាំងដោយកដល់ការផ្ដើមវាយលុក។ ឯការតស៊ូ ឬ ការតទប់បែប Passive ឬ Passive resistance នោះដោយកដល់ការនៅស្ងៀមៗព្រងើយៗ មិនសុខចិត្តស្ដាប់ តែមិនព្រមប្រយុទ្ធតស៊ូដោយកម្លាំងខ្លាំងក្លា។

ដើម្បីឲ្យអ្នកអានចូលចិត្តងាយ ខ្ញុំសូមលើកឧទាហរណ៍ជូនដូចខាងក្រោមនេះ ៖

រដ្ឋាភិបាលចេញច្បាប់បង្គាប់ឲ្យរាស្ត្រធ្វើការអ្វីមួយ ដែលរាស្ត្រមិនពេញចិត្ត រាស្ត្រសម្រេចចិត្ត នឹងធ្វើការតស៊ូឬ ទប់ទល់ បើជារឿង Active resistance បានសេចក្ដីថា រាស្ត្រកសេចក្ដីជ្រួលច្របល់ នាំគ្នាឈប់ធ្វើការ ឬ កការចលាចលណាមួយឡើង លុះត្រាតែរដ្ឋាភិបាលញ៉ូមចាញ់ ញ៉ូមកែប្រែច្បាប់នោះ។ តែបើជារឿង Passive resistance ក៏ត្រឹមតែមិនញ៉ូមប្រតិបត្តិតាមច្បាប់ រដ្ឋាភិបាលនឹងយកខ្លួនទៅដាក់

គុកច្រវាក់ ក៏ព្រម ដោយមិនមានការតស៊ូ តែមិនញ៉ូមប្រតិបត្តិច្បាប់។ វិធីនេះ មហាត្មគន្ធី ធ្លាប់ប្រើតទល់នឹងអំណាចអង់គ្លេស ដែលមានឈ្មោះហៅម្យ៉ាងទៀតថា Non-violence បានសម្រេចផលជាទីពេញចិត្តរបស់ខ្លួនមកហើយ។

៥- ការធ្វើសេចក្តីឆ្អែតត្រអាល

ការធ្វើសេចក្តីឆ្លែកចិត្តឲ្យដល់គូតស៊ូ ជាវិធីសំខាន់បំផុតសម្រាប់យកជ័យជំនះ ខាងទាហានដឹងរឿងនេះគ្រប់គ្នាថាបើកាលណាយើងអាចធ្វើឲ្យសត្រូវចម្លែកចិត្ត ខុសសេចក្តីស្មានរបស់គេ ខុសគំនិតរបស់គេគិតទុកជាមុននោះផ្លូវឈ្នះមុខជានឹងបានមកយើងជាមិនខានឡើយ។

វិធីនេះមិនក្រប៉ុន្មានទេ គឺថាបើយើងចាំបាច់ ត្រូវប្រឈមមុខនឹងសត្រូវ ឬ គូប្រណាំងប្រជែងរបស់យើង ឲ្យព្យាយាមនឹកមើលជាមុនថា គូសត្រូវ ឬ គូប្រណាំងប្រជែងរបស់យើងនោះ គេស្មានថាយើងនឹងធ្វើការយ៉ាងណា គេមានសង្ឃឹមជួបនឹងយើងក្នុងព្រឹត្តិការណ៍យ៉ាងណា បើយើងយល់ឃើញថាៈ គេចង់ជួបយើងក្នុងសភាពក្រោធខឹងឬ ប្រកាន់ទិដ្ឋិមានៈ យើងក៏ត្រូវទៅជួបនឹងគេក្នុងផ្លូវផ្ទុយទៅវិញគឺជួបគេ ក្នុងអាការៈទន់ភ្លន់ បើគេចង់ជួបនឹងយើងក្នុងសភាពស្លន់ក្លាចអា

នេមអានុំ យើងក៏ធ្វើឲ្យផ្ទុយទៅវិញ គឺឲ្យគេជួបយើងដោយសភាពក្លាហានរបស់យើង។ ឥរិយាបថចម្លែកនេះជាផ្លូវនាំឲ្យមានជ័យជំនះ ព្រោះគូសត្រូវមិនបានត្រៀមខ្លួនគ្រប់គ្រាន់តាមឥរិយាបថរបស់យើង។

៦- សេចក្តីមិនប្រមាទ

ខ្ញុំសូមរំលឹកជាថ្មីម្តងទៀត ឲ្យអ្នកអានយកចិត្តទុកដាក់ក្នុងពុទ្ធភាសិតនេះព្រោះជាពុទ្ធភាសិតខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត សម្រាប់ជីវិតអ្នកតស៊ូគ្រប់ផ្លូវទាំងអស់ ជាពុទ្ធភាសិតជួយខ្លួនយើងបានប្រសិនជាយើងព្រមរស់ នៅជាមួយពុទ្ធភាសិតនេះគ្រប់កាល។

ពុទ្ធភាសិតនេះខ្ញុំបានសរសេរជាមួយភាសិតដទៃៗ មកហើយ តែខ្ញុំពុំទាន់បានជូនយោបល់របស់ខ្ញុំចំពោះពុទ្ធភាសិតនេះនៅឡើយ ដើម្បីសេចក្តីភ្លឺស្វាងដល់ជនជាតិយើង ក្នុងឋានៈជាពុទ្ធសាសនិក ជាពលរដ្ឋ ជាពលលោក ខ្ញុំសូមស្រង់យកពុទ្ធភាសិតនោះមកសរសេរក្នុងទីនេះទៀតថា៖

"អប្ប មាទោអមតំ បទំ បមាទោ មច្ចុនោ បទំ ។ល។"

ប្រែថា "សេចក្តីមិនធ្វេសប្រហែស ជាផ្លូវនាំឲ្យមិនស្លាប់ សេចក្តីធ្វេសប្រហែស ជាផ្លូវនាំឲ្យស្លាប់ ជនមានសេចក្តីធ្វេសប្រហែសទោះណាជារស់នៅ ក៏ទុកដូចជាស្លាប់ទៅហើយ"។

ពុទ្ធភាសិតនេះមានន័យថា សេចក្តីមិនធ្វេសប្រហែសនាំឲ្យមនុស្សយើងបានរស់នៅក្នុងលោកនេះ ក្នុងលោកខាងមុខ ក្នុងព្រះនិព្វាន ការណាដែលគេធ្វើដោយសេចក្តីមិនធ្វេសប្រហែស ទោះជាបច្ចុប្បន្នការងារក្តី ទោះជាអនាគតការងារក្តី ទោះជានិព្វានការងារក្តី សុទ្ធតែបានសម្រេចផលជាទីពេញចិត្ត។ ការឯណាដែលគេធ្វើដោយសេចក្តីធ្វេសប្រហែស ទោះជាបច្ចុប្បន្នការងារក្តី ទោះជាអនាគតការងារក្តី ទោះជានិព្វានការងារក្តី សុទ្ធតែមិនបានទទួលផលជាទីពេញចិត្ត។ សេចក្តីស្លាប់រស់នៃការងារទាំងអស់ ទៅពីបមាទធម៌ នឹងអប្បមាទធម៌។ ជនណារស់នៅក្នុងបមាទធម៌ ជននោះត្រូវស្លាប់ប្រយោជន៍គ្រប់ថ្នាក់ទាំងអស់ ជនណារស់នៅជាមួយអប្បមាទធម៌ ជននោះត្រូវបានប្រយោជន៍គ្រប់ថ្នាក់ទាំងអស់។

ដូច្នេះ ការតស៊ូរបស់អ្នកក្នុងផ្លូវបច្ចុប្បន្នក្តី ក្នុងផ្លូវបរលោកក្តី ក្នុងផ្លូវព្រះនិព្វានក្តី អ្នកត្រូវប្រកាន់យកអប្បមាទធម៌ជាគូតស៊ូ ហើយត្រូវលះបង់បមាទធម៌ដែលជាសត្រូវនឹងការតស៊ូកុំឲ្យមានសេសសល់ឡើង។

ជីវិតមនុស្សមានទុក្ខច្រើន មិនមានខ្លឹមសារ ឆាប់សឹក

ឆាប់រិច ជារបស់មិនទៀង មានការប្រែប្រួលជានិច្ច មានសភាពទន់ជ្រាយ ធន់ទ្រាំនៅជាមួយធម្មជាតិ ជាមួយសត្វសាហាវ ជាមួយហេតុការណ៍អាក្រក់ បានដោយក្រ តែបើគេចេះប្រើជីវិតទៅក្នុងវិធីតស៊ូល្អ។ ដូចបានពោលមកហើយនោះជីវិតក៏ប្រែទៅជាមានសភាពសុខស្រួលធូរងាយ នៅក្នុងលោកនេះខ្លះដែរ។ មិនត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ គេអាចប្រយុទ្ធតស៊ូបាបអកុសលតាមកម្មវិធី នៃព្រះពុទ្ធសាសនាទៅយកព្រះនិព្វានបានទៀតផង យើងគប្បីដឹងថា ជីវិតមនុស្សគឺជាការតស៊ូ លោកមនុស្សជាលោកតស៊ូ ជីវិតត្រូវចោទដោយល្ងង់ចេះ ក្រទ្រព្យ មានយសស័ក្តិ មានអំណាច ឥតអំណាច មានសិទ្ធិ ឥតសិទ្ធិ មានសេរី ឥតសេរី។ល។ ជីវិតជាគូប្រណាំងប្រជែង ប្រណាំងដោយចេះដឹង ប្រណាំងដោយទ្រព្យសម្បត្តិប្រណាំងដោយកេរ្តិ៍ឈ្មោះ ។ល។ ដូចនេះម្នាក់ៗ ត្រូវព្យាយាមដោះស្រាយបញ្ហាជីវិតទៅតាមកម្មវិធីរបស់ជាតិ របស់សាសនានៃខ្លួន។ បើអ្នកមិនព្យាយាមដោះស្រាយទេ ជីវិតអ្នកនឹងបានទទួលផលអាក្រក់ក្នុងលោកដែលគេសំគាល់ថា ជាវិមានសោយសុខនៃជនអ្នកតស៊ូ អ្នកធ្វើការ អ្នកអត់ធន់ អ្នកក្លាហានជាពុំខានឡើយ។

សូមអ្នកអានចូលមកកាន់កម្មវិធីតស៊ូខាងផ្លូវពុទ្ធសាសនាជាមួយនឹងលោកនេះ លោកខាងមុខនឹងព្រះនិព្វានដូចខ្ញុំរៀប

ចំជូនទុកតទៅនេះ។

ការតស៊ូដើម្បីជីវិតរាបក្នុង លោកបច្ចុប្បន្ន

អ្នកអានបានដឹងហើយថា ជីវិតគឺការតស៊ូ ក្នុងពិភពលោកយើងនេះ មានប្រជាពលលោកដោយប្រមាណប្រហែលជាជាង ២០០,០០០,០០០ រស់នៅក្នុងប្រទេសផ្សេងៗគ្នា។ មនុស្សកាន់តែកើតច្រើន ផែនដីដែលជាកន្លែងមនុស្សនៅកាន់តែរួមតូចមក ដោយរបរអាជីវកម្មដែលគេប្រកបឡើងតាមរបៀបវិទ្យាសាស្រ្តទំនើបថ្មី ទោះជាផែនដីនៅធំដដែលតែឧស្សាហកម្មទំនើប មានគ្រឿងចក្របញ្ចេញផលិតផលជាច្រើន បណ្តាលឲ្យការរស់នៅនៃមនុស្សក្នុងលោកកាន់តែតានតឹងចង្អៀតចង្អល់ឡើង ហើយការតានតឹងនេះច្រើនតែធ្លាក់មកលើជនដែលមានព្យាយាមតិច មានរបរឧស្សាហកម្មស្ងួតស្ងើង ឯជនដែលមានព្យាយាមច្រើន ក៏រឹងរឹតតែបានសេចក្តីសុខច្រើនឡើង។ មនុស្សត្រូវដណ្តើមប្រជែងគ្នា ដើម្បីរស់នៅឲ្យបានស្រួលរៀងរាល់ខ្លួន។

ព្រះពុទ្ធបរមគ្រូជាសាស្តាចារ្យឯកមួយព្រះអង្គ ទ្រង់ធ្លាប់មានការពិសោធន៍ច្រើន ហើយតែងតែមានព្រះទ័យមេត្តា

ករុណាសត្វលោក ព្រះអង្គទ្រង់ណែនាំឲ្យមនុស្សគ្រប់គ្នាប្រឹងប្រែងធ្វើការងារ ឲ្យអស់ពីកម្លាំងសមត្ថភាព ដើម្បីរក្សានូវជីវភាពជាប្រក្រតី នឹងពង្រីកនូវជីវភាពធម្មតាឲ្យខ្ពង់ខ្ពស់ទ្បើងទៀតដោយសម្បទាបួនយ៉ាងនេះគឺ ៖

១) **ឧដ្ឋានសម្បទា** ដល់ព្រមដោយសេចក្ដីខ្នះខ្នែង។ មនុស្សម្នាក់ៗ ត្រូវមានសេចក្ដីព្យាយាមប្រកបកិច្ចការជានិច្ច កិច្ចការដែលខ្លួនត្រូវប្រកបនោះ ត្រូវហ្វឹកហាត់ខ្លួនឲ្យស្ទាត់ជំនាញ ឲ្យជាមនុស្សស្ទុះស្ទាសង្វាតឱហាតធ្វើការ អត់ធន់នឹងការ ក្លាហាននឹងការងារ ហ៊ានពុះពារសេចក្ដីលំបាក មិនធុញទ្រាន់នឹងការងារធ្ងន់។ មិនព្យាយាមធ្វើតែការណាស្រាលស្រណុក ការទុច្ចរិតផ្សេងៗ មានដើរលេងល្បែងភ្នាល់ជាដើម។ សេចក្ដីឧស្សាហ៍ក្នុងផ្លូវចិត្ត ដៅយកដល់លក្ខណៈនៃសេចក្ដីធន់ទ្រាំរបស់ចិត្តដែលមិនញ៉មចុះចាញ់ មិនញ៉មរាថយក្រោយចំពោះសេចក្ដីលំបាក ចំពោះសេចក្ដីមិនសមតាមបំណង ចំពោះការប្រមាថមើលងាយចំអកឡកឡឺយ ចំពោះសេចក្ដីណាយទ្រាន់ ចំពោះសេចក្ដីជោគជាំឈ្លីឈ្លក់នឹងឧបសគ្គទាំងឡាយ ដែលចូលមកជ្រែកសេចក្ដីឧស្សាហ៍ នេះហើយគឺជាលក្ខណៈរបស់មនុស្សចិត្តរឹងប៉ឹង ក្លាហាន ដាច់ខាត។

ខ្ញុំសូមឲ្យឧទាហរណ៍ ដូចយើងត្រូវរៀនវិជ្ជាណាមួយឲ្យ

បានសម្រេចផល ប្រឡងជាប់ដល់ថ្នាក់បរិញ្ញា យើងត្រូវមានចិត្តរឹងប៉ឹង ក្លាហានដាច់ខាត អានសៀវភៅ ដោយមិនឈប់ឈរ អានហើយអានទៀត មើលតម្រាក្បួនខ្នាតដែលស្ដែងអំពីវិជ្ជានោះៗឲ្យចប់សព្វគ្រប់ កាលណាមិនទាន់ចាំ ត្រូវមើលទៀតឲ្យទាល់តែចាំបាន នឹកឃើញបានយ៉ាងស្ទាត់ជំនាញ់ ត្រូវអត់ធន់សេចក្ដីលំបាកដែលកើតអំពីការអង្គុយ សរសេរអង្គុយអានសៀវភៅយូរ។ ត្រូវធន់ទ្រាំសេចក្ដីងងុយ ការចុកស្រពន់រួយដៃជើង ការក្ដៅត្រជាក់ ត្រូវអត់ទាំងលះបង់សេចក្ដីសប្បាយ ក្នុងការដើរលេងកំសាន្តជាមួយពួកមិត្រ។ ទោះជាអាកាសត្រជាក់ ក៏ត្រូវក្រោកឡើងមើលសៀវភៅ ទៅសាលារៀន បើសិនជាដល់វេលា ទោះជាមេឃកំពុងធ្លាក់ភ្លៀង អាកាសកំពុងក្ដៅក៏ត្រូវតែត្រឡប់មកលំនៅដើមរបស់ខ្លួន វិញ លុះដល់វេលាប្រឡងធ្លាក់ឬអស់ដើមទុនរៀនទៀត ក៏មិនត្រូវលះបង់ការសិក្សាព្យាយាមរកលុយកាក់រៀនសូត្រ ដរាបដល់ប្រឡង់ជាប់ថ្ងៃណាមួយ។

ពុទ្ធភាសិត បានពោលដល់សេចក្ដីឧស្សាហ៍ក្នុងការងារក្នុងអាជីវកម្មថា "**វីរិយេន ទុក្ខមច្ចេតិ**" គេឆ្លងចាកទុក្ខបានព្រោះសេចក្ដីព្យាយាម។ "**ឧដ្ឋាតា វិន្ទតេ ធនំ**" អ្នកស្ទុះស្ទាព្យាយាមរមែងរកទ្រព្យបាន។ "**វាយមេថាវ បុរិ**

សោ យាវអត្តស្ស និប្ផជា″ ជាបុរសជាស្ត្រីគប្បីព្យាយាមធ្វើការលុះត្រាតែបានសម្រេចប្រយោជន៍។

២) **អារក្ខសម្បទា** ដល់ព្រមដោយការរក្សាគឺរក្សាផលប្រយោជន៍របស់ខ្លួនដែលរកបានមកហើយ មិនឲ្យបាត់បង់ខូចខាតទៅវិញ ជាចំណេះវិជ្ជាក្តី ជាទ្រព្យសម្បត្តិក្តី ជាតំណែងការងារក្តី ដែលជាវត្ថុធាតុសម្រាប់ធ្វើឲ្យខ្លួនបានសេចក្តីសុខ។ ត្រូវរក្សាខ្លួនមិនឲ្យមានរោគភ័យវិបត្តិអន្តរាយនានាទាំងខាងក្នុង ខាងក្រៅ រក្សាសុខភាព អនាម័យរបស់ខ្លួនឲ្យតាំងនៅជាប្រក្រតី កាលណាបរិភោគអាហារឲ្យដឹងប្រមាណច្រើន តិច ដឹងថាអាហារណាមានប្រយោជន៍ អាហារណាមិនមានប្រយោជន៍ ដើម្បីទំនុកបំរុងរូបកាយរបស់ខ្លួនឲ្យមានសមត្ថភាពក្នុងការងារ។ ជាជនមានសេចក្តីព្យាយាមរក្សាថែទាំទ្រព្យសម្បត្តិ តំណែងការងារ វិជ្ជាចំណេះត្រឹមត្រូវតាមក្បួនតម្រា របស់ណាដែលបាត់បង់ព្យាយាមរកឲ្យឃើញមកវិញ ដែលទ្រុឌទ្រោមបាក់បែកដាចរហែកព្យាយាមជួសជុល ដេរប៉ះផ្សារភ្ជិតឲ្យល្អឡើងវិញ ស្គាល់ប្រមាណក្នុងការចាយវាយទ្រព្យសម្បត្តិ មិនប្រគល់ទ្រព្យសម្បត្តិឲ្យមនុស្សគ្មានសីលធម៌ទុកដាក់។

៣) **កល្យាណមិត្តតា** ភាពជាជនមានសេចក្តីរាប់អានល្អនូវជនមានសីលមានធម៌មានចិត្តសប្បុរស មានខ្លួន

តាំងនៅក្នុងសច្ចធម៌ ក្នុងកតញ្ញូកតវេទិតាធម៌។ មិនមានសេចក្តីស្អប់ខ្ពើមនូវជនមិនមានសីលធម៌ មិនមានមនុស្សធម៌ មានខ្លួនមិនដំកល់នូវក្នុងសច្ចធម៌ ក្នុងកតញ្ញូកតវេទិតាធម៌តែក៏មិនសំដែងសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលរាប់អានយកជាភឿនបន មុនដែលរកមធ្យោបាយអប់រំឲ្យមនុស្សនោះប្រែជាមានសីលធម៌មនុស្សធម៌ មានចិត្តស្មោះត្រង់ មានខ្លួនដំកល់នៅក្នុងសច្ចធម៌ ក្នុងកតញ្ញូកតវេទិតាធម៌។ ភាពជាបុគ្គលចេះសាងមនុស្សល្អឲ្យរឹងរឹតតែល្អឡើង ដោយមានគំនិតនៅក្នុងឧត្តមគតិថា ការរស់នៅម្នាក់ឯងពុំមានភឿនបនក៏ពុំមានកម្លាំងការពារគ្រោះថ្នាក់ដែលកើតអំពីធម្មជាតិ ឬ អំពីសត្វសាហាវ ឬ អំពីហេតុការណ៍ប្រែប្រួលមានសង្គ្រាមជាដើម។ តែការនៅជាមួយមនុស្សអាក្រក់រមែងមានសេចក្តីទុក្ខគ្រប់កាល ដែលល្អបំផុតគឺធ្វើឲ្យមនុស្សទាំងអស់ក្នុងសង្គមមានចរិយាមារយាទល្អ ហើយយកជាមិត្រទាំងអស់គ្នា ទើបការពារសន្តិសុខបាន។

៤) **សមជីវិតា** ភាពជាបុគ្គលរស់នៅស្មើៗ គឺបើមានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន ចាយវាយប្រើប្រាស់តិច បើមានទ្រព្យសម្បត្តិតិច ចាយវាយឲ្យតិចចុះមកទៀត ឲ្យល្មមតែរស់នៅបាន ដើម្បីធ្វើការបំរើជីវិតខ្លួន ជីវិតគ្រួសារ ជីវិតប្រទេសជាតិ។ ជាបុគ្គលនៅក្នុងឧត្តមគតិថា "រស់នៅត្រឹមតែរស់" មិនរស់នៅហ៊ឹកហាក់ហ៊ឺហាពេកចុះក្នុងតម្រាថា "ជាអ្នកស៊ីចាយខ្ជះ

ខ្វាយស្វែងរកសេចក្ដីសប្បាយឥតប្រយោជន៍" ឬ ចុះក្នុងតម្រាថា "ជាអ្នកស៊ីចាយថាំពេកនាំឲ្យរូបកាយមានសុខភាពមិនល្អ"។ ជាជនចេះចាយវាយទ្រព្យសម្បត្តិឲ្យមានប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន ដល់គ្រួសាររបស់ខ្លួន ដល់ប្រទេសជាតិនៃខ្លួន។

សម្បទាទាំង៤យ៉ាងនេះ ជាសម្បទាសម្រាប់ប្រយុទ្ធតស៊ូដណ្ដើមយកវិជ្ជាចំណេះ ទ្រព្យសម្បត្តិតំណែងការងារ។ល។ សម្រាប់រក្សាស្ងួនគ្រងនូវចំណេះវិជ្ជា ទ្រព្យសម្បត្តិ តំណែងការងារ ។ល។ សម្រាប់រួបរួមមនុស្សក្នុងសង្គមឲ្យបានជាមិត្រល្អ មានសីលធម៌ មនុស្សធម៌ ។ល។ សម្រាប់រៀបចំជីវភាពឲ្យមានសុខភាពល្អ អនាម័យល្អ។ល។

កាលណាគេបានតស៊ូតាមសម្បទា៤យ៉ាងនេះ គេនឹងបានសម្រេចប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មានជីវភាពថ្លៃថ្នូរប្រកបដោយសេចក្ដីសុខចំរើន ជាជំនួយឲ្យជីវិតមានកម្លាំងមានពន្លឺឈានឡើងទៅកាន់ប្រយោជន៍ជាន់កណ្ដាលបាន។

អ្នកអានបានដឹងហើយថា ជីវិតជាគូតស៊ូ ជាគូប្រណាំងប្រជែងដណ្ដើមរស់ដណ្ដើមអំណាចដណ្ដើមកេរ្ដិ៍ឈ្មោះ។ល។ ឲ្យបានខ្ពង់ខ្ពស់ជាងគ្នា ការដណ្ដើមប្រជែងនេះ មិនមែនមានតែក្នុងលោកនេះទេ សូម្បីដំណើរទៅកាន់បរលោកក៏មានការដណ្ដើមប្រជែងយកអំណាច យកតំណែង យកកេរ្ដិ៍ឈ្មោះ ។ល។ ដូចគ្នាដែរ។

ក្នុងលោកយើងនេះមានមនុស្សសម្បូណ៌ទ្រព្យ ខ្សត់ទ្រព្យ មានបញ្ញា ឥតបញ្ញា មានយសស័ក្តិ ឥតយសសក្តិ មានអំណាច ឥតអំណាច មានត្រកូលទាបខ្ពស់ មានយសស័ក្តិតូច មានយសស័ក្តិធំ។ល។ ក្នុងលោកដទៃក៏មានតំណែងនាទីធំតូចជាងគ្នាជាអាទិ៍គឺ មានព្រះឥន្ទ្រ ព្រះព្រហ្ម ទេវតា រុក្ខទេវតា ភូម្មដ្ឋទេវតា។ល។ តំណែងទាំងអស់នេះសុទ្ធតែបានមកអំពីការតស៊ូ ដណ្តើមប្រជែងដោយបុណ្យកុសលដោយការងារ ជនណាប្រយុទ្ធឈ្នះគេ គឺបានធ្វើការច្រើន ឬ ធ្វើបុណ្យកុសលច្រើន ជននោះបានទទួលតំណែងខ្ពស់ ជនណាប្រយុទ្ធចាញ់គេ គឺធ្វើការតិចជាងគេ ឬ ធ្វើបុណ្យកុសលតិចជាងគេឬ មានសកម្មប្រយុទ្ធមិនត្រឹមត្រូវតាមកម្មវិធីសាសនា ឬ កម្មវិធីរបស់ជាតិ ជននោះបានទទួលតំណែងតូចទាប។ ឯជនមិនមានការតស៊ូ នឹងធ្លាក់ខ្លួនទៅជាខ្ញុំគេ ឬ ទៅជាមនុស្សបំរើគេយកថ្លៃឈ្នួលតាមតែគេឲ្យ អំណោយនេះបានត្រឹមតែធ្វើខ្លួនឲ្យរស់ តែពុំមានសេចក្តីថ្លៃថ្នូរឡើយ។

ព្រះពុទ្ធបរមគ្រូ ទ្រង់យល់ឃើញថា ជីវិតជាគូតស៊ូទាំងលោកនេះនឹងលោកខាងមុខ ដូច្នេះហើយបានជាទ្រង់សំដែងនូវសម្បទាបរលោក៤ យ៉ាងសម្រាប់អ្នកតស៊ូទៅយកតំណែងក្នុងអានគតជាតិ។

††††

ការតស៊ូដើម្បីជីវិតភាពបរលោក

១) **សទ្ធាសម្បទា** បំពេញជំនឿឲ្យមានក្នុងខ្លួនថា មនុស្សលោក បានទទួលតំណែងខ្ពស់ទាបជាងគ្នាឬ មានភ័ព្វវាសនាច្រើនតិចជាងគ្នាទៅអំពីកម្ម គឺការងារដែលខ្លួនធ្វើច្រើនតិច មិនមែនមកអំពីជំនួយរបស់ទេវតារបស់ព្រះជាម្ចាស់សួគ៌ តែទេវតានឹងព្រះជាម្ចាស់សួគ៌ តែងតែជួយសង្គ្រោះមនុស្សអ្នកតស៊ូ អ្នកធ្វើការដោយត្រឹមត្រូវនុ៎ះឯង។

២) **សីលសម្បទា** បំពេញសីលគឺធ្វើខ្លួនឲ្យមានចរិយាមារយាទល្អវៀរចាកការជិះជាន់បៀតបៀនអ្នកដទៃដោយប្រើកម្លាំងណាមួយមានកម្លាំងយសស័ក្តិជាដើម។

៣) **ចាគសម្បទា** ការបំពេញទានគឺចាយទ្រព្យបូជាសាង សង្គ្រោះ ដូចជាបូជាមាតាបិតា សាងបុណ្យកុសលសង្គ្រោះអ្នកក្រខ្សត់។

៤) **បញ្ញាសម្បទា** បំពេញបញ្ញាគឺពិចារណារកហេតុខុសត្រូវ ស្តាប់ច្រើន រៀនច្រើន ភាវនាធម៌ដែលត្រូវភាវនាមានកម្មដ្ឋាននឹងវិបស្សនាជាដើម។

ការប្រកួតប្រណាំង ដើម្បីរស់នៅក្នុងបច្ចុប្បន្នដោយសិក្សាចំណេះវិជ្ជា ដោយស្វែងរកទ្រព្យសម្បត្តិ។ល។ គូប្រកួត

ប្រណាំងត្រូវចៀសវាងឲ្យផុតអំពីការជិះជាន់ សង្កត់សង្កិនអ្នកដទៃ ហើយឲ្យខ្លួនបានរស់នៅដោយថ្លៃថ្នូរ គឺប្រឹងប្រែងធ្វើការងារដោយខ្លួនឯង ឲ្យអស់អំពីកម្លាំងកាយកម្លាំងចិត្តនឹងកម្លាំងបញ្ញាយ៉ាងណា ការប្រកួតប្រណាំងដើម្បីរស់នៅក្នុងបរលោកដោយបំពេញបុណ្យកុសល ក៏ត្រូវចៀសវាងឲ្យផុតអំពីការជិះជាន់សង្កត់សង្កិនឧត្តមគតិថា "បុណ្យកុសលជាអំពើល្អ ជាសភាពស្អាតបរិសុទ្ធ ជាធម៌សម្រាប់ដុះលាងចិត្តវិញ្ញាណឲ្យបានស្អាត ឲ្យហ្មត់ចត់ផូរផង់ កាលណាចិត្តស្អាតបរិសុទ្ធ នឹងមានសុគតិប្រព្រឹត្តទៅក្នុងខាងមុខ ដូច្នេះ បុណ្យកុសលនេះអ្នកណាគេមិនធ្វើ ខ្លួនអញត្រូវធ្វើ គេធ្វើដោយយឺតយូរ អញធ្វើឲ្យបានឆាប់រហ័ស ធ្វើឲ្យបានមុនគេ ធ្វើដោយមិនចាំបាច់មានអ្នកដឹកនាំ ធ្វើដោយពេញចិត្ត ធ្វើដោយសេចក្តីវៃឆ្លាតដោយសំអាងយកច្បាប់ព្រះពុទ្ធសាសនាជាគោលគំនិត។ ការធ្វើបុណ្យកុសលជាអំពើសម្រេចអំពីចិត្ត មានចិត្តជាសភាពផ្តួចផ្តើម មានចិត្តជាសភាពខាត់រំលីងឲ្យថ្លាស្អាត ចិត្តស្អាតចិត្តភ្លឺ ប្រាសចាកមន្ទិល ប្រាសចាកងងឹតជាចិត្តគួរដល់បុណ្យកុសល។

អ្នកធ្វើបុណ្យកុសល ត្រូវសំរាំងចិត្តទៅលើបុណ្យកុសលមិនគប្បីសម្រាំងទៅក្នុងកេរ្តិ៍ឈ្មោះ ទៅក្នុងការអួតល្អ ទៅក្នុងការយកមុខមាត់ ព្រោះថាសេចក្តីល្អដែលខ្លួនអ្នកបានដឹងជា

ប្រាកដ ទោះជាមិនមានអ្នកណាប្រោសប្រាណក៏គង់ព្រះពុទ្ធណាមួយ ព្រះអង្គនឹងប្រោសប្រាណជាមិនខាន។ កាលណាអ្នកបានធ្វើបុណ្យកុសលក្នុងឧត្តមគតិដូចបានពោលមក នេះអ្នកបានភប់ប្រសព្វវាសនាខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងអនាគតជា ពុំខានឡើយ។

អ្នកអានបានជួបការតស៊ូដើម្បីរស់នៅក្នុងលោក បច្ចុប្បន្ននឹងលោកអនាគតមកហើយ តែមនុស្សនៅមានការតស៊ូមួយទៀត ដែលជាការតស៊ូធំបំផុត គឺការប្រយុទ្ធនឹងកងទ័ពចាស់ឈឺ ស្លាប់ ដែលមានអវិជ្ជានឹងតណ្ហាជាមេដឹកនាំ ការតស៊ូនេះហៅថាការតស៊ូខាងក្នុង ឬ ហៅថាចម្បាំងក្នុងខ្លួនឯងក៏បានគឺច្បាំងនឹងសេចក្ដីលោភ សេចក្ដីលោភ សេចក្ដីក្រោធ សេចក្ដីសប្បាយបោកប្រាស សេចក្ដីសប្បាយបន្លំ កាលណាគេច្បាំងឈ្នះសេចក្ដីសៅហ្មងរបស់ខ្លួន គេនឹងឈ្នះសេចក្ដីព្រាត់ប្រាស ឈ្នះលោភដែលជាទីលំនៅនៃទុក្ខគ្រប់ជាន់ ហើយគេនឹងបានសម្រេចនូវព្រះនិព្វាន។

ការតស៊ូដើម្បីជីវភាពក្នុងព្រះនិព្វាន

ដើម្បីឲ្យបានសម្រេចនូវជីវភាពព្រះនិព្វាន ពុទ្ធសាសនាបានដឹកនាំឲ្យតស៊ូដោយបរមត្ថសម្បទា ៤ យ៉ាងគឺ៖

១) **ទុក្ខ** សិក្សាឲ្យស្គាល់នូវសេចក្ដីទុក្ខ ហើយកំណត់ថាជាទុក្ខ។

២) **សមុទយ** សិក្សាឲ្យស្គាល់នូវមូលហេតុឲ្យកើតសេចក្ដីទុក្ខហើយលះបង់នូវមូលហេតុនៃសេចក្ដីទុក្ខ។

៣) **និរោធ** សិក្សាឲ្យស្គាល់នូវព្រះនិព្វាន ហើយធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន។

៤) **មគ្គ** សិក្សាឲ្យស្គាល់ផ្លូវទៅព្រះនិព្វានហើយដើរទៅតាមផ្លូវដែលត្រង់ចំទៅព្រះនិព្វាន។

ពាក្យថា៖ "ទុក្ខ" ដៅយកសេចក្ដីកើត ចាស់ ឈឺ ស្លាប់ ដែលជាសភាពមាននៅគ្រប់មនុស្ស សត្វ គ្រប់ធម្មជាតិ ជាសភាពមិនមានសេចក្ដីខ្ជាប់ខ្ជួនមិនតាំងនៅក្នុងដំណាក់មួយៗ មានសេចក្ដីប្រែប្រួលអំពីសភាពមួយទៅសភាពមួយ បន្តបន្ទាប់គ្នា នាំឲ្យមនុស្សសត្វនឹងធម្មជាតិទ្រាំទ្រនៅមិនបាន។

ពាក្យថា "សមុទយ" ដោយកចលនាចង់កើត ចង់សប្បាយ ចង់ធំ ចង់សូន្យ របស់មនុស្ស របស់សត្វ របស់ធម្មជាតិ។

ពាក្យថា "និរោធ" ដោយកព្រះនិព្វានដែលជាគុណធម៌មិនមាននៅក្នុងលោកណាមួយ តែមាននៅជាមួយនឹងលោកដែលអស់បុណ្យបាប។

ពាក្យថា "មគ្គ" ដោយកផ្លូវ៨ប្រការគឺ សម្មាទិដ្ឋិសម្មាសង្កប្ប សម្មាវាចា សម្មាកម្មន្ត សម្មអាជីវ សម្មាវាយាម សម្មាសតិ សម្មសមាធិ ជាផ្លូវទៅកាន់ព្រះនិព្វាន។

ព្រះនិព្វានជាគុណធម៌ ដែលមនុស្សត្រូវស្គាល់ បើមិនស្គាល់ច្បាស់នូវព្រះនិព្វាន ក៏រមែងមិនស្គាល់នូវបញ្ហាជីវិត ព្រោះព្រះពុទ្ធសាសនាបាននិយាយ អំពីរឿងជីវិតយ៉ាងត្រឹមត្រូវតាមសេចក្ដីពិត ព្រះនិព្វានជាទីបំផុតនៃជីវិតជាទីបំផុតរបស់ពព្រះពុទ្ធសាសនា បើមិនសិក្សាឲ្យដល់ទីបំផុតក៏មិនអាចនឹងធ្វើជីវិត ឲ្យដល់ទីបរមសុខបានឡើយ។ ដូច្នេះ អ្នកតស៊ូគ្រប់រូបត្រូវសិក្សាអំពីព្រះនិព្វានឲ្យច្រើនដើម្បីដឹកនាំ ខ្លួនទៅកាន់ទីដៅចុងបំផុតនៃព្រះពុទ្ធសាសនាដែលជាទី រាប់អាននៃយើងទាំងអស់គ្នាកុំខាន។ ដើម្បីឲ្យសៀវភៅនេះមានទំព័រតិចល្មមសមគួរ ដល់កម្លាំងទុនអ្នកចាត់ការបោះពុម្ព ខ្ញុំសូមបញ្ឈប់នូវការតស៊ូក្នុងជីវិតអនាគតនឹងព្រះនិព្វាន។ អ្នកសិក្សាគប្បីតាមមើលបញ្ហាអនាគត នឹងបញ្ហាព្រះនិព្វានក្នុងគម្ពីរព្រះ

ត្រ័យបិដក នឹងសៀវភៅនានាដែលលោកអ្នកប្រាជ្ញបានសរសេរហើយផងចុះ។ ក្នុងវគ្គចប់នៃសៀវភៅនេះខ្ញុំសូមអញ្ជើញអ្នកអានមើលជាថ្មីទៀតនូវបញ្ហារស់ក្នុងបច្ចុប្បន្នដែលជាបញ្ហាមាននៅចំពោះមុខយើង ហើយជាបញ្ហាមានការចាំបាច់ត្រូវដោះស្រាយជាបន្ទាន់ ដើម្បីកែទម្រង់ជីវភាពនៃជនជាតិយើងឲ្យមានល្បឿនទាន់នានាជាតិ។

† † †

ការគស្ជុំក្នុងនាទី

នាទីជាការមួយដែលអ្នករស់នៅ ក្នុងលោកនេះត្រូវស្គាល់ត្រូវប្រព្រឹត្តឲ្យបានម៉ត់ចត់ ជនម្នាក់ៗ បើមិនស្គាល់នាទី មិនប្រព្រឹត្តតាមនាទីដោយទៀងទាត់ ក៏មិនអាចនឹងធ្វើជីវិតរបស់ខ្លួនឲ្យរស់នៅដោយថ្លៃថ្នូរ ប្រកបដោយសេចក្ដីសុខស្ងប់បានឡើយ។ ពាក្យថា "នាទី" ដៅយកករណីយកិច្ចដែលអ្នកផងត្រូវធ្វើ ត្រូវកាន់ ត្រូវប្រព្រឹត្តជាគូនឹងពាក្យមួយទៀត ហៅថា៖ (សិទ្ធ) ដែលមានន័យថា "សម្រេចការ ឬ សម្រេចផល"។

នាទីពលរដ្ឋ

រដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃព្រះរាជអាណាចក្រខ្មែរ ដែលព្រះរាជទានដោយព្រះករុណាជាម្ចាស់ជីវិត ឲ្យប្រជាជនមានសិទ្ធិនៅក្នុងក្របខណ្ឌនៃច្បាប់ បានដល់សេរីភាពក្នុងការសិក្សាវិជ្ជានានា សេរីភាពក្នុងការជ្រើសរើសរកកន្លែងធ្វើទីលំនៅសេរីភាពក្នុងការធ្វើអាជីវកម្ម សេរីភាពក្នុងជំនឿទៅក្នុងសាសនានានា ។ល។ រដ្ឋធម្មនុញ្ញជាច្បាប់ខ្ពស់ខ្ពង់ជាងច្បាប់ដទៃៗទាំងអស់ អ្នកណាក៏មិនអាចទំលាយនូវសេរីភាព ដែលរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះប្រគល់ឲ្យប្រជាជនប្រសិនណាបើបានទទួលសេចក្ដី រំលោភជិះជាន់សេរីភាពរបស់ខ្លួនអំពីជនណាមួយ ខ្លួនអ្នកមានសិទ្ធិចោទប្រកាន់អ្នករំលោភទៅតុលាការរដ្ឋ សូមឲ្យប្រើអំណាចរដ្ឋធម្មនុញ្ញនោះៗ បញ្ឈប់នូវអំពើល្មើសដែលជននោះបានប្រព្រឹត្ត។ តែពលរដ្ឋម្នាក់ៗ ត្រូវចេះប្រើសិទ្ធិរបស់ខ្លួននៅក្នុងព្រំដែននៃច្បាប់ ត្រូវស្គាល់នាទីរបស់ខ្លួនច្បាស់មុននឹងធ្វើការគ្រប់យ៉ាង ឲ្យរលឹកដល់នាទីជានិច្ច។ រដ្ឋបានឲ្យសិទ្ធិដល់ប្រជាជន ប្រជាជនត្រូវប្រតិបត្តិនាទីស្នងរដ្ឋវិញគឺ ៖

១) ជាពលរដ្ឋមាននាទីត្រូវ ការពារប្រទេសជាតិ។

២) ជាពលរដ្ឋមាននាទីត្រូវ បង់ពន្ធអាករ។

៣) ជាពលរដ្ឋមាននាទីត្រូវ គោរពតាមច្បាប់។

៤) ជាពលរដ្ឋមាននាទីត្រូវ សិក្សាវិជ្ជានានា។

៥) ជាពលរដ្ឋមាននាទីត្រូវ រក្សាទុកនូវរបបគ្រប់គ្រងរដ្ឋតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ។

៦) ជាពលរដ្ឋមាននាទីត្រូវ ជួយទំនុកបំរុងរាជការ។

៧) ជាពលរដ្ឋមាននាទីត្រូវ ប្រើសិទ្ធិបោះឆ្នោតរើសតំណាងរាស្ត្រ សិទ្ធិធ្វើបេក្ខជន សិទ្ធិធ្វើប្រជាមតិ ដោយសេចក្តីសុចរិតដោយសំឡឹងឃើញប្រយោជន៍របស់ជាតិ ។ល។

ក្នុងនាទីទាំងអស់នេះ ខ្ញុំសូមបញ្ជាក់តែនាទី ទី២ ដែលថាត្រូវបង់ពន្ធអាករ ប្រទេសជាតិយើងរស់នៅបានចម្រើនរុងរឿងទៅកើត ព្រោះមានព្រះរាជរដ្ឋាភិបាលគ្រប់គ្រងរក្សាការគ្រប់គ្រងនោះត្រូវចាយប្រាក់ជួលកម្មករធ្វើការរាជ ការខ្លះចាយក្នុងការសាងសាធារណប្រយោជន៍ខ្លះ ស្រេចហើយតែព្រះរាជរដ្ឋាភិបាលយល់ឃើញថាធ្វើឡើង ឲ្យបានសេចក្តីសុខចំរើនដល់ជាតិទាំងមូល ប្រាក់ដែលព្រះរាជរដ្ឋាភិបាលយកមកចាយវាយនោះ បានមកអំពីពន្ធអាករដែលប្រជារាស្ត្របានបង់ អំពីជំនួញដែលព្រះរាជរដ្ឋាភិបាលបានធ្វើ។ល។ កាលណាយើងដឹងថាប្រាក់ពន្ធអាករដែលព្រះរាជរដ្ឋាភិបាល បានទៅអំពីប្រជាពលរដ្ឋ យកទៅចាត់ចែងការរបស់ជាតិ ឲ្យប្រជាជនបានរស់នៅជាសុខ យើងជាពលរដ្ឋគ្រប់គ្នាមាននាទីត្រូវបង់ពន្ធអាករ តាមបញ្ញត្តិច្បាប់ដើម្បីឲ្យព្រះរាជរដ្ឋាភិបាលមាន

ប្រាក់គ្រប់គ្រាន់ យកទៅទំនុកបំរុងជាតិ គឺទំនុកបំរុងយើងនោះឯង។ អំពើនេះពលរដ្ឋត្រូវធ្វើដោយចាំបាច់ខានមិនបាន ព្រោះព្រះពុទ្ធសាសនាក៏មានរំលឹកឲ្យពុទ្ធសាសនិក គ្រប់រូបធ្វើពលិកម្មដល់រដ្ឋឬធ្វើពលិកម្មដល់ព្រះមហាក្សត្រ ដែលហៅថា (រាជពលី)។

ពលរដ្ឋក្នុងប្រទេសខ្មែរយើង នៅច្រឡំក្នុងរឿងប្រើសិទ្ធិនឹងនាទី ដោយមានអ្នកខ្លះយល់ថា ប្រទេសយើងបានឯករាជ្យហើយ ព្រះករុណាជាម្ចាស់ជីវិតលើត្បូង បានព្រះរាជទានរដ្ឋធម្មនុញ្ញឲ្យប្រជាជនមានសិទ្ធិស្មើគ្នា ដូច្នេះអញនឹងធ្វើអ្វីក៏បាន មិនធ្វើក៏បាន ស្រេចហើយតែនឹងចិត្តរបស់អញ។ សេចក្តីយល់ឃើយនេះពុំត្រូវទេ ព្រោះសិទ្ធិនឹងនាទី គេត្រូវប្រើនៅក្នុងព្រំដែននៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ គឺជនម្នាក់ៗមាននាទីធ្វើតាមច្បាប់ តែមានសិទ្ធិបោះឆ្នោតរើសតំណាងរាស្ត្រមានសិទ្ធិសិក្សា វិជ្ជា តែមាននាទីបង់ពន្ធអាករ។ ការប្រើសិទ្ធិនឹងនាទីនេះត្រូវលៃលកប្រើ ឲ្យនៅក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃច្បាប់ នៅក្នុងព្រំដែននៃសិទ្ធិនឹងនាទីនោះឯង។ ធ្វើដូច្នេះទើបប្រទេសជាតិ មានវឌ្ឍនធម៌រុងរឿង មានអារ្យធម៌ខ្ពង់ខ្ពស់ទៅបាន។

† † †

នាទីសីលធម៌

ជនម្នាក់ៗ ត្រូវស្គាល់អំពើល្អ ចរិយាល្អ គឺមានចិត្តមេត្តាករុណា ជួយទំនុកបំរុងជនដទៃ ជួយសម្រាលទុក្ខមនុស្សចាស់ជារា មិនប្រព្រឹត្តខុសច្បាប់រដ្ឋ មិនប្រព្រឹត្តនូវអំពើដែលនាំឲ្យអ្នកដទៃស្អប់ មិនឃើញប្រយោជន៍របស់ខ្លួនច្រើនជាងប្រយោជន៍សង្គម មិនលើកតំកើងខ្លួនឯង ដាក់បន្ទាប់អ្នកឯទៀត មានវាចាសុភាពរាបរយ មានខ្លួនទន់ភ្លន់ មានសេចក្ដីគោរពជនដទៃ មានខ្លួននៅក្នុងសីល មានធម៌នៅក្នុងចិត្ត ជនមានសភាពដូចនេះហៅថាអ្នកមានសីលធម៌ឬមានចរិយា ល្អ សភាពជននេះ បើធ្វើដំណើរតាមរថយន្ត រថភ្លើង នាវា។ល។ គេមិនដណ្ដើមជើងឡើងចុះ គេចុះឡើងតាមលំដាប់មុនក្រោយ វេលានៅក្នុងយន្តយានពាហនៈ បើមិនមានកន្លែងអង្គុយ គេមិនឈរច្រងេងច្រងាងឲ្យទើសទែងអ្នកដទៃ បើមានកន្លែងអង្គុយគេចេះរៀបអង្គុយឲ្យមានរបៀបរៀបរយមិនឲ្យទង្គិចទង្គុកអ្នកដទៃ បើកន្លែងអង្គុយមានមិនគ្រាន់ល្មម គេចេះក្រោកឈរឲ្យកន្លែងទៅអ្នកមានរាងកាយ ទន់ខ្សោយអង្គុយ គឺក្មេងតូចៗមនុស្សចាស់ជរា មនុស្សមានជម្ងឺ ស្ត្រីពេស។ល។ គេចេះជួយលែលកឲ្យបុគ្គលពួកនេះបានឡើងស្រួល អង្គុយស្រួល ចុះទៅវិញស្រួល។

បើជាអ្នកបើកបររថយន្ត រថភ្លើង នាវា ។ល។ គេចេះបើកបរឲ្យមានសភាពរៀបរយ មានសម្បជញ្ញៈជាប់ជានិច្ចថា ខ្លួនអញជាអ្នកដឹកនាំអ្នកដំណើរឲ្យបានដល់ទៅទីកន្លែង ដោយមិនមានគ្រោះថ្នាក់ ដូច្នេះអញនឹងមិនបើកបរលឿនពេក វេលាចតឬចេញ មិនប្រញាប់ប្រញាល់ពេកចេញចតក្នុងពេលដែលអ្នកដំណើរឡើងចុះហើយ។ បើជាអ្នកយកថ្លៃឈ្នួលអ្នកដំណើរ ត្រូវពោលវាចាសុភាពរាបសាទៅរកអ្នកដំណើរ។

អ្នកមានសីលធម៌គេមិនជក់បារីក្នុងរថយន្ត រថភ្លើង ទូក នាវា។ល។ ដែលមានអ្នកដំណើរជិះណែនណាន់តាន់តាប់ តែបើអត់ទ្រាំមិនបាន គេសូមអនុញ្ញាតអំពីអ្នកអង្គុយជិតជាមុនទើបជក់ ក្នុងពេលបរិភោគអាហាររួមគ្នា អ្នកមានសីលធម៌គេទទួលទានស្អាតរៀបរយ មិនធ្វើមាត់បូញបាញ មិនចោលឆ្អឹងក្នុងទីផ្ដេសផ្ដាស មិនទំពារអាហារឮចុបចាប់ៗ មិនហុតទឹកសម្លឲ្យឮសូរគ្រូកគ្រាក មិនខ្ជាក់ខាកអាហារ ឬ ញើសស្ដេស្មសម្បោរក្នុងពេលបរិភោគ បើមានការចាំបាច់គេក្រោកទៅខាកខ្ជាក់ក្នុងទីដទៃ គេមិននិយាយគ្នាខ្លាំងៗក្នុងពេលកំពុងបរិភោគ នាំឲ្យអ្នកដទៃរំខាន គេមិននិយាយវាចាជ្រោកជ្រាកទៅរកអ្នកបំរើ គេមិនផឹកស្រាឲ្យស្រវឹងជ្រុលបាត់ស្មារតីធម្មតារបស់ខ្លួន គេមិនចូកចាក់សមស្លាបព្រាឲ្យឮឆឹងឆាង គេមិនអង្គុយលើកជើងដាក់លើកៅអី ឬ តុ គេមិនប្រើសំលៀក

បំពាក់ឥតរបៀបរៀបរយ។ល។

អ្នកមានសីលធម៌វេលាចូលទៅមើលមហោស្រព បើជាកន្លែងកណ្តាលវាល គេមិនជ្រៀតជ្រែកចូលទៅឈរបាំងមុខអ្នកដទៃដែលគេឈរមុនខ្លួន បើមើលមហោស្រពតាមរោងគេចូលទៅទិញសំបុត្រតាមលំដាប់មុនក្រោយ វេលាឆ្លងកាត់ទ្វារ គេចូលតាមលំដាប់អ្នកមកមុនមកក្រោយ គេអង្គុយក្នុងកន្លែងដែលគេចាត់ចែងទទួលតាមជាន់ថ្នាក់តំឡៃ សំបុត្រវេលាអង្គុយគេមិនស្តែងកិរិយាដោយប្រវាចារចេបរចប កាលបើមិនពេញចិត្ត គេក៏មិនសុំដែងកាយវិការងាកចុះងាកឡើងនាំឲ្យរំខានអ្នកដទៃ បើគាប់ចិត្តគេសើចត្រឹមបន្តិចៗ នឹងទះដៃផ្សំតាមសមគួរ។ ការបញ្ចេញសំឡេងឡូឡា ការបញ្ឆាំងពិលឬផ្លុំអ្វីៗ ក្នុងទៅនោះ រាប់ថាជាមារយាទមិនល្អអ្នកមានសីលធម៌ គេរមែងមិនប្រព្រឹត្តអាកប្បកិរិយាដូចពោលមកនេះឡើយ។

អ្នកមានសីលធម៌ វេលាចូលទៅកាន់ទីប្រជុំ មានប្រជុំស្តាប់បាឋកថាជាដើម គេរៀបចំស្លៀកពាក់តែងកាយឲ្យសុភាពតាមសម័យនិយម បើជាពិធិកម្មមានកិត្តិយស គេពាក់អាវជាន់ក្រៅថែមទៅលើអាវជាន់ក្នុង ហើយពាក់ស្រោមជើងផង ពេលនៅក្នុងទីប្រជុំគេសង្រួមសម្ងំមាត់ បើមានការចាំបាច់គេនិយាយតិចៗ គេមិនធ្វើឲ្យមានសម្លេងអ្វីលាន់ឮឡើង

បើពេញចិត្តគេទះដៃឲ្យកិត្តិយស បើមិនពេញចិត្ត គេអង្គុយស្ងៀមស្ងាត់ គេមិនសំដែងអាការៈ ក្រោកចេញទៅព្រងើយៗ បើមានការចាំបាច់នឹងចេញទៅមុនពេលបិទប្រជុំគេ ក្រោកឡើងស្តែងអាការៈសូមអភ័យអំពីអ្នកសំដែង ឬ ប្រធានទីប្រជុំដោយការសំពះឬគំនាប់ហើយទើបដើរចេញទៅយ៉ាង ស្ងៀមស្ងាត់ បើក្នុងទីនោះមានហាមមិនឲ្យជក់បារី គេក៏ប្រព្រឹត្តតាមយ៉ាងទៀងទាត់។

អ្នកមានសីលធម៌ វេលាចូលទៅក្នុងកន្លែងគោរពបូជាបានដល់ព្រះវិហាររបស់សាសនានានា សាលាយុត្តិធម៌ដែលមានចៅក្រមកំពុងវិនិច្ឆ័យសេចក្តី ទីស្តីការរដ្ឋាភិបាល ព្រះរាជវាំងជាទីគង់ប្រថាប់ព្រះមហាក្សត្រ មន្ទីរវុឌ្ឍិសភា មន្ទីររដ្ឋសភា មន្ទីរសភាប្រជារាស្ត្រ វត្តអារាមគ្រប់សាសនា គេចូលទៅដោយអាកប្បកិរិយា គោរពលំអុតលំអោនចំពោះបូជនីយដ្ឋាននោះៗ។ បើចូលព្រះវិហារខ្មែរ គេបើកមួកដោះស្បែកជើងជាមុន បើវិហារកាតូលិកគេមិនដោះស្បែកជើង តែគេបើកមួក គេមិនឈរ ឬ ដើរក្រពាត់ដៃ បើខ្លួនគេមិនមែនជាបរិស័ទសាសនាមុយស៊ុលម៉ង់ គេមិនចូលទៅក្នុងវិហារនៃសាសនានោះ វេលាចូលទៅក្នុងវិហារសាសនាទាំងអស់ គេមិនយកដៃស្ទាបអង្អែលវត្ថុនានា ឬ ថតរូបក្នុងវិហារនោះ លើកលែងតែអ្នកថែរក្សាគេអនុញ្ញាតឲ្យចាប់កាន់ឬឲ្យថតរូប ទើបគេធ្វើតាមសេច

ក្តីអនុញ្ញាតនោះ។

ក្នុងបរិវេណវត្តគេមិនពាក់ម្ជួក មិនសំដែងអាការៈគ្មានគារវៈគោរពដូចជាបញ្ចេញសម្លេងគឹកកង ឈ្មោះប្រកែកលោតឡើងលេងលើព្រះចេតិយ បេះផ្លែឈើ បេះផ្កាឈើ ក្តិចស្លឹកឈើ ត្រួយឈើ ដែលគេរៀបចំដាំលំអអារាម។

អ្នកមានសីលធម៌ វេលាទៅក្នុងពិធីមង្គល បានដល់មង្គលអាពាហ៍ពិពាហ៍ មង្គលឧបសម្បទជាភិក្ខុ មង្គលសម្ពោធឆ្លងព្រះពុទ្ធរូប ព្រះចេតិយ ព្រះស្តូប ធម្មមន្ទីរ វិហារ។ល។ គេតែងកាយឲ្យស្អាតបាតសមរម្យល្អ គេប្រយ័ត្នមិនឲ្យមានទាស់ពាក្យសំដីវិវាទឆ្លើយឆ្លងគ្នា គេមិនយករឿងមិនល្អមកនិយាយ គេសំដែងអាការៈជ្រះថ្លារីករាយធ្វើមុខមាត់ឲ្យមានសម្រស់ គ្រឿងប្រដាប់តែងកាយក្តី គ្រឿងប្រដាប់ប្រើប្រាស់ក្តី គេប្រើពណ៌សម្បុរ ដែលសង្គមនិយមថាជាពណ៌មង្គល មានពណ៌ផ្លែជម្ពូជាដើម គេស្គាល់កិត្តិយសនៃពិធីមង្គលដែលគេចាត់ចែងឡើង មានថ្នាក់ជាន់យ៉ាងណាគេក៏រៀបចំតែងខ្លួនប្រាណឲ្យមានកិត្តិយស ដល់ការមង្គលនោះៗ។

អ្នកមានសីលធម៌ វេលាទៅក្នុងពិធីសង្វេគក្រៀមក្រមដូចពិធីបុណ្យសពពិធីរំលឹកគុណដល់បុព្វបុរសដែលអស់ជីវិតទៅ ក្នុងពិធីសំដែងនូវក្នុងសេចក្តីទុក្ខអាល័យ គេមិនសំដែងកិរិយា

រីករាយក្អាកក្អាយ គេស្លៀកពាក់តែងកាយដោយមិនប្រើសំពត់ពណ៌ខ្ចីស្រស់ឆើតឆាយពេក គ្រឿងប្រដាប់ប្រើប្រាស់ដែលយកទៅជាមួយខ្លួន គេវៀរបង់នូវរបស់ហ៊ឹកហាក់ហ៊ឺហាជាពិសេសបុណ្យបូជាសព គេជួយកាន់ទុក្ខ បុរសពាក់អាវជាន់ក្រៅ ចងក្រវាត់ពណ៌ខ្មៅ នៅដៃខាងឆ្វេងគេខ្ទាស់ភ្ជាប់ដោយកំណាត់សំពត់ មានពណ៌ខ្មៅដែលសំគាល់ថាជាពណ៌កាន់ទុក្ខ ស្ត្រីស្លៀកពាក់ខ្មៅ កាន់ក្របូបពណ៌ខ្មៅ គេមិននិយាយសំដីត្លុកកំប្លែង គេមិននិន្ទាអ្នកស្លាប់ឬ និយាយពាក្យមិនល្អ ជាពាក្យស្លែងចិត្តគ្រួសារអ្នកស្លាប់ គេធ្វើខ្លួនគេឲ្យជាភ្ញៀវមានឧត្តមគតិខ្ពង់ខ្ពស់ក្នុងដំណើរ ដែលមកជួយសម្រាលទុក្ខនៃគ្រួសាររបស់អ្នកស្លាប់។

† † †

ក្មេងនាទីរួមរស់ក្នុងបច្ចុប្បន្ន

ព្រះពុទ្ធសាសនា មានធម៌មួយដែលត្រូវនាំយកមកប្រើក្នុងការរួមរស់ជាមួយគ្នាឈ្មោះថា (សង្គហវត្ថុ) មាន៤យ៉ាងគឺ៖

១) **ទាន** បានដល់ការបែងប៉ាន់ទ្រព្យសម្បត្តិឲ្យដល់មនុស្សគួរឲ្យ គួរបូជា គួរសង្គ្រោះ ។

២) **បិយវាចា** បានដល់ការនិយាយពាក្យពិរោះ ទន់ភ្លន់ មិននិយាយកុហក មិនជេរប្រទេស មិនញុះញង់ មិននិយាយផ្ដេសផ្ដាស។

៣)**អត្ថចរិយា** បានដល់ការប្រព្រឹត្តិអំពើការឲ្យជាប្រយោជន៍ដល់ខ្លួន គ្រួសាររបស់ខ្លួន ជាតិរបស់ខ្លួន នឹងនានាជាតិ។

៤) **សមានត្តតា** បានដល់សភាពនៃជន ដែលមានខ្លួនស្មើៗ មិនប្រកាន់ខ្លួន មិនអាងជាតិ ទ្រព្យសម្បត្តិ។ល។

ពាក្យថា៖ (សង្គហវត្ថុ) ប្រែថា៖ "វត្ថុជាគ្រឿងសង្គ្រោះដល់គ្នានឹងគ្នា វត្ថុជាគ្រឿងចងមិត្រ វត្ថុជាគ្រឿងរួមរស់ រួមប្រស្រ័យទាក់ទងការងារ"។ **ទាន** ចែកជាពីរ ការឲ្យចំពោះ

ការឲ្យចំពោះបុគ្គលម្នាក់ៗ ដែលខ្លួនស្រឡាញ់ពេញចិត្តហៅថា (បុគ្គលិកទាន) ការឲ្យដោយសង្គ្រោះ ឬ សាងសាធារណប្រយោជន៍ ដល់មនុស្សទូទៅមិនចំពោះជាតិ ត្រកូល វណ្ណៈពណ៌សម្បុរ លទ្ធិសាសនា។ល។ ហៅ (ធម្មាទាន) ឬ (សប្បុរិសទាន) ជាទានដែលគេឲ្យតាមធម៌ តាមចិត្តសប្បុរស។ **បិយវាចា** ចែកជាពីរ វាចាដែលគេនិយាយពិរោះប្រាស់ចាកវចីទុច្ចរិតបួន ហៅថា "**បិយវាចា**" វាចាដែលគេនិយាយឲ្យបានផលប្រយោជន៍ដល់មនុស្សទូទៅហៅថា"**អត្ថសញ្ហិតាវាចា**" ។ **អត្ថចរិយា** ចែកជាពីរគឺ ការជួយខ្វល់ខ្វាយ កិច្ចការរបស់អ្នកដទៃឲ្យបានសម្រេចហៅថា "**វេយ្យាវច្ច**" ការដឹកនាំអ្នកដទៃឲ្យប្រព្រឹត្តធម៌ មានឲ្យធ្វើបុណ្យទានជាដើមហៅថា "**ធម្មសមាទបនា**" ។ **សមានត្តតា** ចែកជាពីរគឺ៖ ខ្លួនយើងមានអំណាច មានស័ក្តិយសធំ មានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើន ក៏មិនប្រកាន់ខ្លួនប្រាណ កាលអំពីដើមធ្លាប់រាប់អានជនដទៃយ៉ាងណា ក៏នៅសំដែងសេចក្តីរាប់អានគោរពយ៉ាងនោះដដែលហៅថា "**បុគ្គលាធិដ្ឋាន**"។ យើងកើតមកជាមនុស្សមានរូបកាយដូចគ្នា មានចិត្តវិញ្ញាណដូចគ្នា ខ្លះជាអ្នកសិក្សាខ្លះជាអ្នកបួស មានសាលារៀនជាមួយគ្នា មានវត្តនៅរួមគ្នាទុកដាក់ខ្លួស្មើៗគ្នា មិនប្រកាន់ថាខ្លួនខ្ពស់ អ្នកដទៃទាប ឲ្យ

ខុសអំពីប្រពៃណី ពួកគណៈឬធម្មជាតិនិយម ហៅថា "ជម្មាជិដ្ឋាន" ។ កាលណាគេព្រមរស់នៅជាមួយគ្នាដោយសង្គហធម៌ទាំង៤ នេះ គេនឹងមានសាមគ្គីរាប់អានស្រឡាញ់គ្នា នៅគ្រប់គ្រួសារគ្រប់លទ្ធិ គ្រប់សាសនា គ្រប់វណ្ណៈ គ្រប់ពណ៌សម្បុរ គ្រប់ជាតិ ប្រជាពលលោកនឹងអាចរស់នៅដោយសុខសាន្ត ពិភពលោកនឹងអស់សង្គ្រាម សន្តិភាពនឹងឋិតថេរនៅក្នុងលោកអស់កាលមិនមានទីបំផុត តែបើគេរួមរស់នៅក្នុងសង្គហធម៌នេះបានតែត្រឹមគ្រួសារមួយ ជាតិមួយ លទ្ធិមួយ សាសនាមួយ ។ល។ គេក៏បានសេចក្ដីសុខសាន្តតែក្នុងគ្រួសារមួយៗ ជាតិមួយៗ សាសនាមួយៗ ។ល។ តែប៉ុណ្ណោះ ហើយសេចក្ដីសុខសាន្តនេះក៏មិនសូវទៀងទាត់ប៉ុន្មានឡើយ ព្រោះថាការរួមរស់នៅជាមួយគ្នា ដែលយើងធ្លាប់ហៅថាសាមគ្គីតាមឧត្ដមគតិព្រះពុទ្ធសាសនានោះ មានន័យធំទូលាយជាងសេចក្ដីសាមគ្គីដែលជាតិមួយៗ លទ្ធិមួយៗ សាសនាមួយៗ បានបង្កើតឡើង។

ដើម្បីឲ្យអ្នកអានបានយល់នូវសេចក្ដីសាមគ្គីតាម គតិនៃព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្ញុំសូមបំភ្លឺអ្នកអានដោយភាសិតថា ៖

"សុខោ ពុទ្ធានមុប្បាទោ

សុខា សទ្ធម្មទេសនា

សុខា សង្ឃស្ស សាមគ្គី
សមគ្គានំ តបោ សុខោ"

ប្រែថា "ការកើតឡើងនៃព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ នាំមកនូវសេចក្តីសុខ ការសំដែងចេញនូវធម៌សប្បុរស នាំមកនូវសេចក្តីសុខ សេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នានៃពួកមនុស្សនាំមកនូវសេចក្តីសុខ អំណាចនៃសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នា នៃមនុស្សទាំងឡាយនាំមកនូវសេចក្តីសុខ"។ ភាសិតនេះបញ្ជាក់ឲ្យឃើញថា ព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គទ្រង់កើតឡើងនាំមកនូវសេចក្តីសុខ គឺថាព្រះពុទ្ធទាំងអស់អង្គ ពុំបានអាងជាតិត្រកូល អំណាចស័ក្តិយស គោត្រ សៃ ដែលមនុស្សលោកគេធ្លាប់អាង ធ្លាប់ប្រកាន់យកមកធ្វើជាគ្រឿងជិះជាន់សង្កត់សង្កិននូវមនុស្សគ្នាឯង ព្រះអង្គបានលះបង់នូវជាតិដើម្បីជាតិមនុស្សទាំងអស់ បានលះបង់អំណាចយសស័ក្តិដើម្បីបំរើនូវអ្នកមានអំណាចយសស័ក្តិទាំងអស់។ល។ ព្រះអង្គទ្រង់កើតមកស្រោចស្រង់មនុស្សលោកមកធ្វើជាមិត្រនិងមនុស្សជាតិគ្រប់វណ្ណៈពណ៌សម្បុរ ។ល។ ដូច្នេះឃើញថា មិនមានសេចក្តីទុក្ខឯណា ដែលកើតមកអំពីព្រះពុទ្ធទៀតទេ។ បើព្រះពុទ្ធជាបុគ្គលនាំមកនូវ សេចក្តីសុខដល់មនុស្សលោក ការសំដែងចេញនូវធម៌សប្បុរសគឺធម៌ព្រះពុទ្ធ ក៏សំដែងឡើងដើម្បីឲ្យមនុស្សលោកបានសេចក្តីសុខ បើធម៌ព្រះពុទ្ធសំដែងឡើង ដើម្បីឲ្យមនុស្សលោកបានសេចក្តី

សុខទាំងអស់គ្នា ការព្រមព្រៀងគ្នានៃពួកមនុស្ស ក៏គឺការព្រមព្រៀងគ្នាគ្រប់ជាតិទាំងអស់ទើបនាំមកនូវសេចក្តីសុខ ក្នុងទីបំផុតអំណាចនៃសេចក្តីសាមគ្គីរបស់មនុស្សលោកនិងនាំ មកនូវសេចក្តីសុខជាស្ថានក្នុងពិភពលោក។

អ្នកអានបានដឹងហើយថា សង្គ្រាមមួយៗ ទោះជាសង្គ្រាមក្នុងជាតិ សង្គ្រាមអន្តរជាតិ ឬសង្គ្រាមលោករមែងកើតមកអំពីការបែកបាក់សាមគ្គីរបស់ជាតិ របស់អន្តរជាតិ ឬរបស់ពិភពលោក។ កាលណាជាតិមួយព្រមព្រៀងគ្នា ជាតិមួយទៀតក៏ព្រមព្រៀងគ្នា សេចក្តីព្រមព្រៀងដោយឡែកអំពីគ្នានេះហើយ ដែលកទៅជាកម្លាំងនៃចម្បាំង។ ដូច្នេះពលរដ្ឋខ្មែរយើង ត្រូវធ្វើសេចក្តីសាមគ្គីព្រមព្រៀងគ្នាឲ្យបានយ៉ាងតិចបំផុតត្រឹមសាមគ្គីរួមជាតិរបស់យើង បើមិនដល់ទៅសាមគ្គីជាមួយជាតិដទៃ តែប្រសិនណាបើអាចធ្វើសាមគ្គីជាមួយជាតិទូទៅក្នុងពិភពលោកនេះបាន ជាការល្អបំផុតហើយសមតាមឧត្តមគតិរបស់ព្រះពុទ្ធសសាសនាយើងដែលព្រះពុទ្ធ បរមគ្រូទ្រង់ដឹកនាំឲ្យមនុស្សសាមគ្គីរួបរួមគ្រប់ជាតិ ព្រះអង្គទ្រង់ប្រដៅមិនឲ្យមនុស្សយកជាតិ យកគោត្រ សែ វណ្ណៈ ពណ៌សម្បុរ។ល។ មកប្រើជាគ្រឿងជិះជាន់សង្កត់សង្កិនបណ្តាលឲ្យមានការឈ្លោះប្រកែកគ្នារហូតដល់មានសង្គ្រាមក្នុង ជាតិមួយៗ ឬក្នុងអន្តរជាតិសោះឡើយ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ណែនាំឲ្យ

ជាតិធំសង្គ្រោះជាតិតូច អ្នកមានទ្រព្យសង្គ្រោះអ្នកក្រទ្រព្យ អ្នកមានគោត្រ សែខ្ពស់ សង្គ្រោះអ្នកមានគោក្រ សែទាប ដូចពុទ្ធភាសិតថាៈ

"ជនណារឹងរូសដោយជាតិ រឹងរូសដោយទ្រព្យ តឹងរូសដោយគោត្រ សែ មើលងាយជនឯទៀតដោយអាងជាតទ្រព្យគោត្រ សែ ជននោះនិងត្រូវបានសេចក្ដីវិនាស"។ នៅក្នុងព្រហ្មវិហារធម៌ ព្រះអង្គទ្រង់ដាស់តឿនមនុស្សឲ្យចំរើនចំពោះខ្លួនឯង ចំពោះមនុស្សម្នាក់ៗ ដែលខ្លួនស្រឡាញ់ ចំពោះមនុស្សម្នាក់ៗ ដែលខ្លួនស្អប់គឺឲ្យបណ្ដុះចិត្តឲ្យមេត្តាករុណាខ្លួនឯងជាមុន ខ្លួនអ្នកឯទៀតជាបន្តបន្ទាប់គ្នារហូតដល់ទីបំផុត ទ្រង់ផ្សាយមេត្តាធម៌ដល់សត្វទាំងអស់ មនុស្សទាំងអស់ ដែលមាននៅគ្រប់ទិសទាំងដប់ គឺគ្រប់ពិភពលោក គ្រប់ចក្រវាឡនានា ដែលមានមនុស្សមានសត្វនៅអាស្រ័យ។

ដូច្នេះខ្លួនយើងម្នាក់ៗ គប្បីរៀនរស់នៅជាមួយគ្នាឲ្យបានតាំងអំពីរស់នៅក្នុងគ្រួសារមួយៗ រហូតដល់ជាតិទាំងមូលលោកទាំងមូល ដោយប្រកាន់ខ្ជាប់នូវនាទីរបស់ខ្លួន គឺនាទីជាមិត្រសម្លាញ់ នាទីជាគ្រូសិស្ស នាទីជាបព្វជិតគ្រហស្ថ នាទីជាមន្ត្រីរាស្ត្រ។ល។ គឺបើខ្លួនអ្នកជាប្ដីរបស់ស្ត្រីណា ត្រូវសង្គ្រោះរាប់អានស្ត្រីនោះ ដោយរៀបចំឲ្យមានសំលៀកបំពាក់ គ្រឿងតែកាយ គ្រឿងសំអាង ឲ្យសិទ្ធិពេញទីជាស្ត្រីមេ

ផ្ទះ ជាស្ត្រីថៃទាំទុកដាក់ទ្រព្យសម្បត្តិជាគូស្នេហាយ៉ាងស្មោះអស់ពីពោះ មិនប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្ត ក្បត់នាទីជាប្តី យកសេចក្តីស្នេហារបស់ខ្លួនទៅឲ្យស្ត្រីឯទៀតដែលមិនមែនជាភរិយា ត្រូវមានសម្បជញ្ញៈនៅក្នុងនាទីជាប្តីរបស់គេដោយពិតប្រាកដ។ ឯភរិយាវិញក៏ត្រូវកាន់ខ្ជាប់នូវនាទីរបស់ខ្លួន ថាជាប្រពន្ធរបស់គេដោយព្យាយាមធ្វើការផ្ទះ មានការចំអិនអាហារ ការបោសច្រាស ការទទួលភ្ញៀវរបស់ស្វាមី ការទុកដាក់ទ្រព្យសម្បត្តិមិនឲ្យបាត់បង់មិនប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តស្វាមី ក្បត់នាទីរបស់ខ្លួនយកសេចក្តីស្នេហាទៅបូជាបុរសដទៃ។ កាលណាខ្លួនអ្នកបានធ្វើការតាមនាទីទៀងទាត់ដូច្នេះហើយ ជីវិតរបស់អ្នកនឹងបានសេចក្តីសុខក្សេមក្សាន្តនៅក្នុងលោកនេះ លោកនេះក៏ទៅជាសួគ៌នៃជីវិតរបស់អ្នក កាលណាអ្នកធ្វើការតាមនាទីនេះពុំបានទេ ជីវិតរបស់អ្នក និងមានសេចក្តីទុក្ខក្តៅក្រហាយអស់កាលជានិច្ចនៅក្នុងលោកនេះ។ លោកនេះក៏ទៅជានរកនៃជីវិតរបស់អ្នក អ្នកកុំគិតថា បើអាត្មាអញមានសេចក្តីស្នេហាមិនប្រកបដោយសេចក្តីសុខក្នុងជីវិតនេះ គង់តែនិងបានសេចក្តីសុខ ដោយសេចក្តីស្នេហានៅក្នុងសួគ៌វិមាននៃលោកខាងមុខព្រោះថាស្នេហា ដែលខ្លួនអ្នករកបានមកហើយអ្នកមិនចេះប្រើសេចក្តីស្នេហានោះឲ្យទៅជាសួគ៌របស់ជីវិត អ្នកបែរជាធ្វើឲ្យសេចក្តីស្នេហាក្លាយទៅជានរក របស់ជីវិតហើយគិត

លះបង់ ស្នេហាបច្ចុប្បន្ននេះចោល ហើយទៅយកប្រពន្ធ យកប្ដីក្នុងឋានសួគ៌នោះពុំបានសោះឡើយ។

ខ្ញុំបាននិយាយអំពីនាទីរបស់ស្វាមីនឹងរបស់ភរិយាមកជាបែបយ៉ាងត្រឹមត្រូវប៉ុណ្ណោះ។ ឯនាទីទៀតក្រៅពីនេះក៏មានសេចក្ដីស្រដៀងគ្នានិងនាទីនេះដែរ។ នាទីទាំងអស់នោះមាននៅក្នុងសៀវភៅនានា ដែលលោកអ្នកប្រាជ្ញបាននិពន្ធមកហើយ សូមអញ្ជើញរកយកមកអាន ហើយប្រតិបត្តិនាទីនោះៗ គ្រប់គ្នាដើម្បីសេចក្ដីសុខចំរើន ក្នុងជាតិនេះ ជាតិខាងមុខនិងបច្ឆិមជាតិ គឺជាតិជាទីបំផុត ដែលត្រូវបានសម្រេចនូវមគ្គផលនិព្វាននោះឯង។

ដើម្បីឲ្យអ្នកអានមានពន្លឺខាងផ្លូវគំនិត ក្នុងការដោះស្រាយបញ្ហាជីវិតរបស់ខ្លួនឲ្យបានល្អប្រពៃ ប្រកបដោយកេរ្តិ៍ឈ្មោះថ្លៃថ្នូរក្នុងមុខងាររបស់ខ្លួនគ្រប់ពេលវេលា ។ ខ្ញុំសូមស្រង់យកប្រវត្តិនៃបុគ្គលខ្លះ ដែលគេបានដោះស្រាយបញ្ហាជីវិតរបស់គេ មកសរសេរបន្ថែមក្នុងគ្រាបោះពុម្ពលើកទីពីរនៃសៀវភៅនេះ សម្រាប់អ្នកអានពិចារណា។ តែការយកតម្រាប់តាមឬ មិនយកនោះ ស្រេចហើយលើការវិនិច្ឆ័យរបស់អ្នកអានចុះ ព្រោះជីវប្បវត្តិនៃមនុស្សក្នុងពិភពលោកយើងនេះមិនមែនមានសុទ្ធតែសេចក្ដីល្អមិនមានសេចក្ដីអាក្រក់ទេ គឺមានអាក្រក់មានល្អលាយគ្នា តិចខ្លះច្រើនខ្លះតាមរឿងរ៉ាវ

របស់ខ្លួននៃមនុស្សម្នាក់ៗ ដោយអាស្រ័យហេតុនេះទើបក្នុង ទំព័រប្រវត្តិសាស្ត្រ ខាងផ្លូវនយោបាយក្តី ខាងផ្លូវសាសនាក្តី ខាងផ្លូវសេដ្ឋកិច្ចក្តី។ល។ គេបានឃើញរឿងរបស់មនុស្សអាក្រក់ មនុស្សល្អនៅជាប់ជាមួយគ្នា ដូចព្រះពុទ្ធបរមគ្រូ នឹង ទេវទត្ត ឡឺនីន នឹង ហ៊ីត្លែរ៍ (ល) នេះគឺជាសេចក្តីប្រាថ្នារបស់អ្នកចងរឿង ចង់ឲ្យយើងឃើញសេចក្តីប្រព្រឹត្តរបស់មនុស្សអាក្រក់ មនុស្សល្អព្រមគ្នា ហើយនៅខាងចុងបំផុតនៃចរិយាអាក្រក់ល្អ របស់មនុស្សនោះ អ្នកចងរឿងទាំងឡាយពុំសូវដែលបានភ្លេចណែនាំ ឬ ដាស់តឿនស្មារតីរបស់យើង កុំឲ្យត្រាប់មនុស្សអាក្រក់ ឲ្យត្រាប់តែមនុស្សល្អឲ្យជ្រើសរើសយកតែកិរិយាល្អរបស់មនុស្សមកប្រព្រឹត្ត កុំយកកិរិយាអាក្រក់របស់មនុស្សមកប្រព្រឹត្ត ព្រោះហេតុអ្វី? ព្រោះហេតុថា មនុស្សម្នាក់ៗ មានទាំងសេចក្តីអាក្រក់សេចក្តីល្អលាយគ្នា។ ដូច្នេះអ្នកអានទាំងឡាយសូមមេត្តាអានប្រវត្តិរបស់បុគ្គល ទាំងឡាយនេះហើយសូមធ្វើនូវសេចក្តីចូលចិត្ត តាមសេចក្តីយល់ឃើញរបស់ខ្លួនដោយសេរីចុះ។

† † †

គំរូយ៉ាងជីវិតតស៊ូ

ការសិក្សារឿងជីវិត គឺជាការសិក្សាអំពីរឿងរបស់មនុស្ស ។ ដូច្នេះ ចំណុចសំខាន់សម្រាប់សិក្សា ក៏គឺរឿងដែលមនុស្សម្នាក់បានបង្កើតឡើង ឬ រឿងដែលមាននៅក្នុងខ្លួនរបស់មនុស្ស។ ការសិក្សាអំពីបញ្ហាជីវិតខាងផ្លូវតស៊ូ យើងចាំបាច់ត្រូវសិក្សាអំពីជីវិតគំរូយ៉ាងនេះ ឲ្យផលល្អដល់យើង២ប្រការ។ ប្រការ១គឺយើងរៀនយកបែបយ៉ាងរបស់គេ ឲ្យដឹងថា គេធ្លាប់តស៊ូយ៉ាងណា? វិធីតស៊ូនោះបានផលល្អអាក្រក់យ៉ាងម៉េច? ជាសំនួ បានសម្រេចឬ ពុំបានសម្រេច? ជាសំនួ បានទទួលបរាជ័យ ឬ បានទទួលជ័យជំនះ? យើងនឹងបានចាំគំរូយ៉ាងឬយកគំរូយ៉ាងរបស់គេ ទោះជាព្រឹត្តិការណ៍កើតឡើងមិនដូចគ្នា ឬ សភាពនៃជីវិតនឹងឋានៈរបស់យើងខុសឆ្លែកអំពីបុគ្គលអស់ទាំងនោះ តែវិធីការតស៊ូក៏ពុំបានខុសគ្នាប៉ុន្មានទេ។ ប្រការ២ ការសិក្សាអំពីជីវិតគំរូយ៉ាងនោះជាការមួយជួយឲ្យយើង មានសេចក្ដីមានៈព្យាយាមមិនរុញរាមានកម្លាំងចិត្តតស៊ូដូចគេធ្លាប់ធ្វើមក។

ការពិតគេមិនត្រូវសង្ស័យឡើយថា ជីវិតគឺការតស៊ូ ប្រសិនបើមនុស្សយើងមិនមានការតស៊ូ មនុស្សយើងក៏មិនអាចរស់នៅបាន ខ្លួនមនុស្សម្នាក់ៗ នឹងត្រូវស្លាប់បាត់បង់ទៅ

ឈ្មោះសម្លេង សម្រាប់ខ្លួន ឬ សម្រាប់ត្រកូលក៏ត្រូវវិនាសសូន្យទៅៗ បើមនុស្សទាំងជាតិមិនមានលក្ខណៈជាអ្នកតស៊ូជាតិទាំងជាតិក៏ត្រូវរលាយសូន្យទៅ។ មនុស្សម្នាក់ៗ ឬ ជាតិមួយៗដែលរស់នៅបាន រស់នៅបានល្អ គឺជាផលរបស់ការតស៊ូ អ្នកដែលបានឡើងកាន់ឋានៈ រឹតតែធំឡើង ក៏ជាផលនៃការតស៊ូដែលគេបានធ្វើកាន់តែខ្លាំងឡើងនោះឯង។

ការសិក្សាអំពីជីវិតតួយ៉ាងនេះ យើងមិនអាចរៀនឲ្យហួសអំពីព្រំដែនបានទេ គឺត្រូវរៀនចំពោះតែជីវិតរបស់បុគ្គលដែលមានលិខិតឯកសារឬសេចក្ដីប្រវិត្តរបស់គេ សម្រាប់ឲ្យយើងអាន ឲ្យយើងសិក្សា។ បុគ្គលដែលមិនមានជិវប្បវត្តិសរសេរដោយច្បាស់លាស់ យើងក៏មិនអាចសិក្សាបានឡើយ។ ក៏បុគ្គលដែលមានជីវប្បវត្តិសរសេរដោយជាក់លាក់នោះ ច្រើនតែជាមនុស្សមានអំណាចធំដុំខាងផ្លូវនយោបាយឬខាង ផ្លូវសាសនា ឬខាងផ្លូវសេដ្ឋកិច្ច។ល។ ដូច្នេះជីវិតតួយ៉ាង ដែលយើងត្រូវរៀននោះទើបមានច្រើន គឺជីវិតអ្នកនយោបាយធំៗ ឬជីវិតសាស្ដាចារ្យធំៗ ក្នុងសាសនាមួយៗ តែយើងមិនត្រូវដៅសេចក្ដីថា ជីវិតអ្នកតស៊ូ មានតែអ្នកនយោបាយធំៗ ឬសាស្ដាចារ្យធំៗ ប៉ុណ្ណោះទេ។ ដែលពិត ការតស៊ូនោះ គឺជាការចាំបាច់សម្រាប់ជីវិតរាល់ប្រភេទ តែជីវិតរបស់បុគ្គលប្រភេទដទៃៗយើងមិនងាយនឹងសិក្សាបានទេ ព្រោះខ្លះ

លិខិតឯកសាររឿងរ៉ាវសម្រាប់ជីវិតរបស់គេ។

ជីវិតអ្នកដឹកនាំប្រទេសម្នាក់ៗនោះទៀតសោត ក៏ជារឿងក្រ លំបាកនឹងវិនិច្ឆ័យ អ្នកណាជាបុគ្គលល្អ អ្នកណាជាបុគ្គលអាក្រក់ ព្រោះបុគ្គលពួកនេះអាចប្រព្រឹត្តទៅបានទាំងពីរយ៉ាង បុគ្គលពួកមួយឃើញថាល្អ តែបុគ្គលពួកមួយទៀតអាចឃើញថាមិនល្អ។ ខាងឧត្តមគតិក៏ដូចគ្នា ពួកមួយឃើញថាល្អ ពួកមួយឃើញថាមិនល្អ។ ប្រការមួយទៀតអ្នកដឹកនាំប្រទេសខាងនយោបាយនោះ មានពេលខ្លះជោគវាសនាត្រូវធ្លាក់ចុះ មានពេលខ្លះ ជោគវាសនាត្រូវឡើង កម្រនឹងបានរុងរឿងអស់មួយជីវិត។ ជួនកាលការធ្លាក់ចុះនៃជោគវាសនារបស់បុគ្គលនោះ អាចធ្វើឲ្យមានផលអាក្រក់ដល់ប្រទេសជាតិរបស់ខ្លួនផង ដូចការធ្លាក់ចុះនៃជោគវាសនារបស់ហ៊ីត្លែរ៍ នឹងមុស្សូលិនីសឹងនាំមកនៅបរាជ័យដល់ប្រជាជាតិអាល្លឺម៉ង់នឹង អ៊ីតាលីក្នុងសម័យសង្គ្រាមលោកលើកទី២។ ក្នុងខាងក្រោយ ដែលបុគ្គលនេះអស់ជីវិតសង្ខារទៅហើយ មតិប្រជាជនមានសេចក្ដីឃើញផ្សេងគ្នា ខ្លះឃើញថា បុគ្គលនេះមានសេចក្ដីល្អនៅក្នុងសន្ដានចិត្តច្រើនខ្លះឃើញថាអាក្រក់ទៅវិញ។ ចំណែកខាងសាស្ដាចារ្យក្នុងសាសនាមួយៗ ក៏មានរឿងរ៉ាវដូចអ្នកដឹកនាំប្រទេសដែរ។

តែការសិក្សារបស់យើងក្នុងសៀវភៅនេះមិនមែន សិក្សា

អំពីសេចក្ដីអាក្រក់ល្អរបស់មនុស្សទេ តែយើងសិក្សាខាងការតស៊ូក្នុងជីវិតរបស់មនុស្ស។ យើងត្រូវទទួលដឹងថា បុគ្គលដែលបានឡើងកាន់អំណាចខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត ខាងផ្លូវនយោបាយក្ដី ខាងផ្លូវសាសនាក្ដី ខាងផ្លូវសេដ្ឋកិច្ចក្ដី បានមកដោយផលគឺការតស៊ូរបស់គេ។ យើងសិក្សាត្រឹមតែរឿងតស៊ូយើងមិនសិក្សាហួសទៅដល់ផលអាក្រក់ល្អសឹងកើតឡើងក្នុងទីបំផុតនៃជីវិតអ្នកតស៊ូឡើយ។ កាលណាយើងបានកំរឹតព្រំដែននៃការសិក្សារបស់យើងត្រឹមប៉ុណ្ណោះ យើងក៏អាចសិក្សាបានច្រើន សូម្បីក្នុងជីវិតរបស់មនុស្ស ដែលក្នុងសម័យខ្លះនឹងឧត្ដមគតិខ្លះ មិនឃើញថាល្អ មិននិយមរាប់អានក៏ដោយ។

តែអ្នកសិក្សាកុំភ្លេចថា ការរៀនប្រវត្តិជីវិតមនុស្សអ្នកតស៊ូដោយមិនគិតដល់អាក្រក់ល្អនោះ មិនមែនមានន័យថា កំហុសដែលបុគ្គលម្នាក់ៗបានប្រព្រឹត្តមកហើយនោះជាអំពើល្អជាករណីយ៍សម្រាប់ខ្លួនរបស់យើងទេ គឺអំពើអស់ទាំងនោះត្រឹមតែជាមេរៀនរបស់យើងប៉ុណ្ណោះ។ ប្រវត្តិជីវិតមនុស្សអ្នកតស៊ូ ដែលយើងត្រូវស្គាល់ក្នុងសៀវភៅនេះ មិនមែនជាជីវប្បវត្តិពិស្ដារដោយការងាររបស់មនុស្សម្នាក់ៗចប់ចុងចប់ដើម ទេ គឺជាសេចក្ដីដកស្រង់នៃជីវប្បវត្តិរបស់បុគ្គលសំខាន់ៗ ចំពោះត្រង់ការតស៊ូរបស់គេ ជាពិសេសគឺស្រង់យកតែចំណុចធំៗដែលយល់ឃើញថាមានប្រយោជន៍ហើយដែលជាមេរៀន ល្អ

សម្រាប់អ្នកធ្វើការតស៊ូ។ អ្នកអានប្រសិនបើត្រូវការចង់ដឹងរឿងទាំងមូលរបស់មនុស្សម្នាក់ៗនោះ គប្បីស្វែងរកមើលក្នុងជីវប្បវត្តិពិស្តារនៃបុគ្គលនោះៗចុះ តែបើចង់ដឹងត្រឹមតែចំណុចសំខាន់ៗរបស់អ្នកតស៊ូខ្លះនោះ ក្នុងសៀវភៅនេះមានគ្រប់គ្រាន់ល្មមដល់សេចក្តីត្រូវការរបស់អ្នកអានហើយ។

† † †

ជីវិត

សិទ្ធត្ថគោតម

អ្នកអានបានស្គាល់ជីវិតរបស់មហាបុរសនេះ ដោយពុទ្ធជិវប្បវត្តិហើយ។ ចំពោះការតស៊ូដែលមហាបុរសបានធ្វើ ក៏មិនមែនជារបស់កំបាំងទេ គឺអ្នកណាៗ ក៏សឹងតែបានដឹងហើយថា ព្រះអង្គទ្រង់បានធ្វើសង្គ្រាមឈ្នះមារទាំង៥ពួក (កិលស ខន្ធ ទេពបុត្រ អភិសង្ខារ មច្ចុ) អ្វីជាកិលេស? គ្រឿងធ្វើចិត្តឲ្យសៅហ្មង (លោភៈ ទោសៈ មោហៈ) អ្វីជាខន្ធ? គ្រឿងប្រមូលផ្តុំជាខន្ធ (រូប វេទនា សញ្ញា សង្ខា វិញ្ញាណ) អ្វីជាទេពបុត្រ? កូនអ្នកលេងកាម (រូប សម្លេង ក្លិន រស សម្ផស្ស) អ្វីជាអភិសង្ខារ? កុសលាកុសលចេតនាសម្រាប់ចាត់ចែងឲ្យមនុស្សសត្វមានជាតី ភព.........អ្វីជាមច្ចុ? ការស្លាប់ជីវិតតាមភាវៈប្រែប្រួលនៃធម្មជាតិ។

ក្នុងមារទាំង៥ពួកនេះ មានតែទេពបុត្រមារនឹងមច្ចុមារទេដែលមានអាថ៌កំបាំងលំបាកយល់ ដើម្បីជាពន្លឺនៃគំនិត ខ្ញុំសូមឲ្យអ្នកអានគិតថា ជាធម្មតានៃមនុស្សលោក បុគ្គលណាមានវាសនាថោកទាបឬ មានវាសនាតិច បុគ្គលនោះតែងមាន

សេចក្តីច្រណែន មិនចង់ឲ្យបុគ្គលមានវាសនាខ្ពស់ ឬមានវាសនាច្រើនបានសម្រេចនូវគោលបំណងល្អ ឬប្រយោជន៍ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងខ្លួន។ សេចក្តីច្រណែននេះ បានបង្ខំឲ្យគេព្យាយាមធ្វើការគ្រប់យ៉ាង ដើម្បីទាញទប់នូវវិរិយកម្មរបស់មនុស្សដែលកំពុងធ្វើការដើម្បីឆ្លងកាត់ចាកវិស័យរបស់គេ។ មនុស្សនេះហើយដែលគម្ពីរពុទ្ធប្បវត្តិឲ្យឈ្មោះថា "ទេពបុត្រមារ"សព្ទនេះញែកបានជាបីគឺ "ទេព" ប្រែថា "ស្លាប់" ឬ "សម្លាប់" រួមចូលជា "ទេពបុត្រមារ" ប្រែថា "អ្នកស្លាប់គោលបំណងដោយឧបាយបោកបញ្ឆោតនៃកូនអ្នកលេង ឬ ពួកអ្នកលេង"។ ចំពោះរឿងនេះ មិនមែនជារឿងឆ្លែកទេ គឺជាធម្មតានៃមនុស្សអ្នកខ្លះកើតមកខំប្រឹងធ្វើការបំរើពិភពលោក មិនមានគិតដល់សេចក្តីនឿយហត់នឹងប្រយោជន៍របស់ខ្លួនឡើយ។ អ្នកខ្លះកើតមកដើម្បីសប្បាយនៅលើកម្រៃនៃកិច្ចការរបស់អ្នក ដទៃខ្លួនឯងមិនខំប្រឹងធ្វើការទេ។ អ្នកខ្លះកើតមកស្រឡាញ់កេរ្តិ៍ឈ្មោះ ហើយមិនខំធ្វើការខ្លួនឯងទេ មិនជួយទំនុកបំរុងអ្នកធ្វើការទេ ឃើញអ្នកណាគេធ្វើការមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អ ព្យាយាមសម្លាប់អ្នកនោះចោលដើម្បីកេរ្តិ៍ឈ្មោះរបស់ខ្លួន។

បើតាមន័យនេះ មារបំផ្លាញគេមិនមែនមានតែព្រះពុទ្ធបរមគ្រូយើងទេ ព្រះឯទៀតៗនឹងបុគ្គលដទៃៗដែលជាអ្នកធ្វើការពិតៗសុទ្ធតែមានមារជ្រែកដូចៗគ្នា។ ចំណែកមច្ចុមារ

ពាក្យនេះ មានសព្ទដល់ទៅពីរ ហើយសព្ទទាំងពីរនេះ មានសេចក្តីប្រែដូចគ្នាគឺ "មច្ចុ" ក៏ប្រែថា "ស្លាប់" "មារ" ក៏ប្រែថា "ស្លាប់" ក្នុងគម្ពីរពុទ្ធប្បវត្តិត្រង់ចំណុចថា មារបាននិមន្តព្រះរបស់យើងឲ្យចូលនិព្វាននោះ បើនិយាយជាបុគ្គលាធិដ្ឋាន ក៏បានដល់មនុស្សដែលសម្លាប់ប្រយោជន៍របស់ខ្លួន ឬ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនស្លាប់អស់ហើយ ហើយមានសេចក្តីឈឺចិត្ត មានសេចក្តីច្រណែននឹងមនុស្សដែលមានសេចក្តីចំរើនមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អជាងខ្លួន តែរកធ្វើម៉េចមិនកើត ព្រោះខ្លួនមានកម្លាំងតិចជាងគេ។ មធ្យោបាយទាល់គំនិតនៃមនុស្សនេះមានតែមួយគឺសូមឲ្យគេស្លាប់ ដើម្បីកុំឲ្យទើសទែងខ្លួន តែបើនិយាយជាធម្មាធិដ្ឋាន ក៏បានដល់ការសម្រេចចិត្តរបស់ព្រះពុទ្ធបរមគ្រូរបស់យើង ដែលទ្រង់រកឃើញថា វត្ថុធាតុទាំងអស់សុទ្ធតែត្រូវ ស្លាប់ ព្រោះវត្ថុធាតុទាំងអស់មានស្លាប់នៅក្នុងស្លាប់គឺស្លាប់ដូចៗគ្នា មិនមានអ្នកណាអាចយករបស់ស្លាប់ មកកែស្លាប់ឲ្យបានទេ នេះហើយដែលហៅថា "មច្ចុមារ" ប្រែថា "ស្លាប់ព្រោះស្លាប់" ឬ "ស្លាប់ដោយស្លាប់"។ បើតាមន័យនេះឃើញថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់យើង ពុំមានជ័យជំនះលើមច្ចុមារនេះទេ ព្រោះព្រះអង្គត្រូវស្លាប់តាមភាវៈនៃធម្មជាតិ ដូចមនុស្សដទៃៗដែរ តែតាមសេចក្តីពិតនោះ ព្រះពុទ្ធបរមគ្រូរបស់យើង ព្រះអង្គពុំមែនស្លាប់ទេគឺព្រះអង្គនិព្វាន

។ ពាក្យថា "និព្វាន" នឹងពាក្យថា "ស្លាប់" សឹងមានន័យខុសគ្នា "ស្លាប់មានន័យថា "រលត់ជីវិតចាស់ហើយកើតជីវិតថ្មីទៀត" "និព្វាន" មានន័យថា "រំលាយជីវិតចាស់របស់ធម្មជាតិហើយសាងជីវិតថ្មីទៀត ដោយប្រាសចាកការចាត់ចែងរបស់ធម្មជាតិ ការរលត់ជីវិតហើយកើតទៀត ដោយការចាត់ចែងរបស់ធម្មជាតិហៅថា "ស្លាប់" បានដល់សេចក្តីស្លាប់នៃមនុស្សធម្មតាដែលពុំទាន់មានជ័យជំនះលើមច្ចុមារ។ ការរលត់ជីវិតហើយពុំបានកើតទៀត ដោយការចាត់ចែងរបស់ធម្មជាតិ ហៅថា "និព្វាន" បានដល់សេចក្តីស្លាប់របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយមានព្រះពុទ្ធជាដើម នេះហើយដែលគម្ពីរពុទ្ធប្បវត្តិបានដៅបញ្ជាក់ថា ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់យើងបានធ្វើសង្គ្រាមឈ្នះមច្ចុមារ។

សង្គ្រាមជីវិតដែលព្រះសិទ្ធត្ថគោតមៈបានធ្វើនោះ មានដូចនេះគឺ៖

១) ទ្រង់រំដោះជំនឿរបស់ព្រះអង្គ ដែលធ្លាប់មានក្នុងប្រពៃណីសម្រាប់ត្រកូល។

២) ទ្រង់ពង្រឹងស្មារតីរបស់ព្រះអង្គក្នុងសច្ចធម៌នៃធម្មជាតិ។

៣) ទ្រង់រំលាយសេចក្តីស្នេហារក្នុងសន្តានចិត្តរបស់ព្រះអង្គ ដែលសាងឡើងដោយធម្មជាតិ។

៤) ទ្រង់លះបង់សេចក្ដីសុខបន្តិ ដែលកើតឡើងដោយតណ្ហា។

៥) ទ្រង់ច្រានសេចក្ដីព្យាយាមរបស់ព្រះអង្គ ទៅក្នុងការងារប្រកបដោយសេចក្ដីទុក្ខ ដែលមនុស្សធម្មតាតែងគ្រាកចិត្ត។

ព្រះសិទ្ធត្ថគោតមៈ ដែលក្រោយមកគេផ្លាស់ព្រះនាមជាព្រះសមណគោតមៈ ហើយដែលទ្រង់បានបង្កើតពុទ្ធសាសនាឡើងក្នុងលោកនេះ ព្រះអង្គជាបុត្តរបស់ក្សត្រគ្រងរាជ្យក្រុងកុបិលពស្តុ នៅជិតបរិវេណព្រៃហេមពាន្ត ព្រះអង្គកើតក្នុងដែនសក្កៈ មានជាតិជាអរិយកៈ ព្រះបិតារបស់ព្រះអង្គព្រះនាមសុទ្ធោទនៈ ព្រះមាតាព្រះនាមសិរិមហាមាយា។ វេលាកើតហើយបាន៥ថ្ងៃ ព្រះបិតាបានអញ្ជើញព្រាហ្មណ៍១០៨នាក់មកលៀងភោជនាហារ ដែលពេលនោះមានធ្វើពិធីឲ្យនាមព្រះរាជបុត្រថា "សិទ្ធត្ថ"។ កាលព្រះសិទ្ធត្ថកុមារមានព្រះជន្ម៧ឆ្នាំ ព្រះបិតាបានចាត់ឲ្យគេជីកស្រះបោក្ខរណី៣ក្នុងព្រះបរមរាជវាំង ដើម្បីកំសាន្តសប្បាយនៃព្រះរាជបុត្រ។ លុះព្រះសិទ្ធត្ថកុមារ មានវ័យគួរដល់ការសិក្សាហើយ ព្រះបិតាបាននាំទៅឲ្យនៅក្នុងសំណាក់អាចារ្យឈ្មោះវិស្វមិត្រ។ លុះព្រះសិទ្ធត្ថកុមារមានព្រះជន្ម១៦ឆ្នាំ ព្រះបិតាបានចាត់ឲ្យជាងសាងប្រាណ៣ខ្នង។ មួយខ្នងសម្រាប់រដូវក្ដៅនឹងមួយខ្នងទៀត

សម្រាប់រដូវភ្លៀង ហើយព្រះបិតាទ្រង់បានសូមនាងយសោធរា ជាព្រះរាជធិតាព្រះបាទសុប្បពុទ្ធជាក្សត្រគង់រាជ្យក្រុងទេវទហៈ ព្រះមាតាព្រះនាមអមិតាជាប្អូនស្រីនៃព្រះអង្គ មកអភិសេកចាព្រះជាយានៃព្រះរាជបុត្រ។

ព្រះសិទ្ធត្ថទ្រង់សោយរាជសម្បត្តិ ជាសុខសប្បាយាជាមួយព្រះជាយា នៅក្នុងកណ្តាលពួកស្ត្រីបំរើ ពុំដែលមានសេចក្តីទុក្ខព្រួយសោះឡើយ អស់រយៈវេលា១៣ឆ្នាំ។ ដោយសេចក្តីស្នេហាក្នុងព្រះរាជបុត្ររកអ្វីប្រៀបពុំបាន ព្រះបិតារបស់ព្រះអង្គ ទ្រង់ចេះតែបន្ថែមគ្រឿងឧបករណ៍សម្រាប់ជួយគាំទ្រ នឹងជួយពង្រីកសេចក្តីសប្បាយរបស់ព្រះរាជបុត្រជានារីមាន រូបល្អៗខ្លះ ជាភ្លេងពិរោះៗខ្លះ ជារបស់ឆ្លែកៗដែលមិនធ្លាប់មានខ្លះ។ល។ លុះព្រះសិទ្ធត្ថមានព្រះជន្ម២៩ឆ្នាំ ព្រះនាងពិម្ពាទ្រង់ប្រសូត្រព្រះឱរសមួយព្រះអង្គទ្រង់ព្រះនាមថា"រាហុល"។ ក្នុងពេលនោះព្រះសិទ្ធត្ថមានគំនិតថ្មីកើតឡើងថា សេចក្តីកើត សេចក្តីឈឺ សេចក្តីស្លាប់ គឺភាពប្រែប្រួលផ្លាស់ប្តូរនៃរូបកាយជាសេចក្តីទុក្ខ។ ការរស់នៅលើកម្លាំងអ្នកដទៃ ជាកសិករ ជាឧស្សាហករ ជាហត្ថករ ជាបសុសត្វករ មិនមែនជាការរស់នៅសម្រាប់មនុស្សអ្នកមានមនុស្សធម៌ មិនមែនជាចរិយាសម្រាប់មនុស្សអ្នកតស៊ូ ដើម្បីរំដោះទុក្ខរបស់ខ្លួន នឹងប្រជាសត្វលោកទេ។ ព្រះសិទ្ធត្ថទ្រង់គិតជញ្ជឹងរកផ្លូវរំដោះទុក្ខ

ហើយទ្រង់យល់ឃើញថា ការស្រាវជ្រាវរកផ្លូវរំដោះទុក្ខនោះ ពុំអាចធ្វើក្នុងព្រះបរមរាជវាំង ក្នុងវិស័យនៃខ្លួនជាយរាវាស បានទេ។

ក្នុងពេលមួយ ជាពេលពាក់កណ្ដាលយប់ស្ងាត់ ពួកអ្នកភ្លេង នឹងពួកស្រ្ដីរបាំ ដេកលក់គ្មានសល់ម្នាក់។ ព្រះសិទ្ធត្ថទ្រង់ដោះព្រះអង្គចេញចាកព្រះរាជវាំង ដោយមានសេះឈ្មោះ កណ្ឋកៈ ជាយានជាមួយបុរសកំសត់កម្រម្នាក់ឈ្មោះ ឆន្នៈ។ ព្រះអង្គបានទៅដល់ត្រើយស្ទឹងអនោមាក្នុងចុងរាត្រីនោះ ហើយទ្រង់កោរសក់អធិដ្ឋានផ្នួសក្នុងពេលនោះ ។ ព្រះអង្គបានបញ្ជាឲ្យឆន្នៈ នាំសេះកណ្ឋកៈ និងគ្រឿងប្រដាប់តែងកាយ ព្រមមួយអន្លើដោយដំណឹងទៅថ្វាយព្រះបិតា។ រហូតមកដល់ត្រឹមនេះ យើងឃើញថាមហាបុរសទ្រង់បានតស៊ូឈ្នះបំណងបិតារបស់ព្រះអង្គ ដែលទ្រង់មានព្រះរាជហទ័យស្នេហាក្នុងព្រះរាជបុត្រ បានទ្រង់ចាត់វិធានការការពារដោយមធ្យោបាយយ៉ាងប៉ិនប្រសប់។ ទ្រង់ឈ្នះជីវិតស្នេហាក្នុងភរិយា ដែលព្រះនាងកំពុងបរិបូណ៌ដោយវ័យ មានរូបកាយល្អសមរម្យឥតខ្ចោះ ប្រៀបបាននឹងទេពកញ្ញា មានសម្លេងពិរោះប្រៀបបាននឹងគន្ធ្រីទិព្វ។ ទ្រង់ឈ្នះជីវិតស្នេហាក្នុងរាជឱរសដែលទើបនឹងប្រសូត្រហើយថ្មីៗ ហើយដែលព្រះអង្គពុំទាន់បានឃើញមុខ ជាពិសេសគឺទ្រង់ឈ្នះវត្ថុជាគ្រឿងញៀនដែល

គេបានចាត់ចែងឡើងដើម្បីបោកគំនិត ដើម្បីពង្វាងផ្លូវពិត នឹងដើម្បីរំលាយចោលនូវឧត្តមគតិរបស់ព្រះអង្គ។

ព្រះសិទ្ធត្ថៈ ក្រោយអំពីបានទ្រង់ផ្នួសស្រេចហើយ ព្រះអង្គ ទ្រង់ឈានចូលព្រៃដោយព្រះបាទ ទ្រង់វែកស្លឹកឈើដោយព្រះហស្ត ទ្រង់សឹងលើផែនដី មានស្លឹកឈើជាកម្រាល មានឫសឈើជាខ្នើយ មានដើមឈើជាដំបូល មានព្រៃស្បាតជាជញ្ជាំង មានផ្លែឈើជាអាហារ។ ជាដម្បូងព្រះអង្គចូលសិក្សាវិជ្ជាសមាបត្តិក្នុងសំណាក់អាចារ្យឈ្មោះអឡារកាលាមគោត្រ នឹងឧទករាមបុត្រ។ បន្ទាប់មកទ្រង់ធ្វើទុក្ករកិរិយាដើម្បីបន្ថយកម្លាំងកាយ ដោយអត់នូវអាហារដោយអត់នូវខ្យល់ចេញចូល។ តែការសិក្សា និងការប្រតិបត្តិទាំងអស់នេះពុំអាចធ្វើឲ្យព្រះអង្គបានសម្រេចនូវការត្រាស់ដឹងឡើយ។ ចុងក្រោយបង្អស់ ព្រះអង្គទ្រង់សិក្សាវិជ្ជាចិត្តសាស្ត្រ (វិបស្សនាកម្មដ្ឋាន) ដោយព្រះអង្គឯង ក្នុងទីបំផុតនៃការសិក្សានេះ ព្រះអង្គក៏បានត្រាស់ដឹងនូវសច្ចធម៌។ រហូតដល់ត្រង់នេះ យើងឃើញថា មហាបុរសទ្រង់បានតស៊ូឈ្នះធម្មជាតិក្តៅត្រជាក់... ឈ្នះសេចក្តីខ្ជិលច្រអូស ឈ្នះសេចក្តីសុខមិនពិត ឈ្នះប្រពៃណីនិយមរបស់មនុស្សទាំងឡាយ។

ព្រះសមណគោតម ក្រោយអំពីបានត្រាស់ដឹងសច្ចធម៌ក្នុងខាងចុងឆ្នាំទី៦ នៃទុក្ករកិរិយា ព្រះអង្គបានបំពេញពុទ្ធកិច្ច

ដើម្បីប្រជាសត្វលោកគឺ៖

១) បិណ្ឌបាត្រ

២) ទេសនា

៣) បង្រៀន

៤) ស្រាយបញ្ហា

៥) ពិនិត្យវាសនា។

បិណ្ឌបាត បានសេចក្តីថា ព្រះអង្គព្រមទទួលរស់នៅជាមួយមនុស្សគ្រប់វណ្ណៈ........ ដោយដុំបាយដុំសិំនី គេរស់នៅយ៉ាងណា ព្រះអង្គក៏រស់នៅយ៉ាងនោះ។ ទេសនា ពេលថ្ងៃរសៀល ព្រះអង្គទ្រង់ស្តែងធម៌ឲ្យមនុស្សទាំងឡាយស្តាប់ ការស្តែងធម៌នេះ ជួនកាលធ្វើឡើងដោយគេនិមន្ត ជួនកាលធ្វើឡើងដោយការជួបប្រទះក្នុងទីផ្សេងៗដោយឥតមានគេនិមន្ត។

បង្រៀន ពេលយប់ចាប់ពីត្រឹមម៉ោង ៦-៧ ទៅដល់ម៉ោង ១១-១២ ព្រះអង្គទ្រង់បង្រៀនបព្វជិតនូវធម្មវិន័យ។ ការបង្រៀននេះ ជួនកាលធ្វើនៅក្នុងវត្ត ជួនកាលធ្វើ នៅទីក្រៅវត្ត ជួនកាលធ្វើតាមដំណើរ (កណ្តាលផ្លូវ)។

ស្រាយបញ្ហា ពេលពាក់កណ្តាលយប់ប្រហែលម៉ោង១២ ទៅដល់ម៉ោង៥ ព្រះអង្គទ្រង់ស្រាយបញ្ហាដែលចោទឡើងដោយពួកទេព ពួកក្សត្រនឹងពួកឥស្សរជន។ ការស្រាយបញ្ហា

ចែកជា ៣។

១) ដោយឆ្លើយសំនួរ

២) ដោយកែតម្រូវ

៣) ដោយសំដែងសេចក្ដីយល់ព្រម។

ពិនិត្យវាសនា ពេលជិតភ្លឺ ប្រហែលពីម៉ោង៥ទៅម៉ោង៦ ព្រះអង្គទ្រង់ពិនិត្យវាសនាមនុស្សទូទៅ។ ការពិនិត្យវាសនានេះ ទ្រង់បែងពេលជាពីរគឺ ពេលពិនិត្យចេញ នឹងពេលពិនិត្យចូល។ ពេលពិនិត្យចេញបានដល់ពេលពិនិត្យដែលទ្រង់ចាប់ធ្វើអំពីទីលំនៅដែលព្រះអង្គទ្រង់គង់ចេញទៅ។ ពេលពិនិត្យចូល បានដល់ពេលពិនិត្យ ដែលទ្រង់ចាប់ធ្វើអំពីទីខាងក្រៅចូលមកដល់លំនៅដែលព្រះអង្គគង់នៅ។

ព្រះសមណគោតមបរមគ្រូរបស់យើងទ្រង់បាន ស្រាយបញ្ហាជីវិតរបស់ព្រះអង្គរួចហើយ ទ្រង់ឈ្នះសង្គ្រាមជីវិតរបស់ព្រះអង្គហើយ ទ្រង់បានស្រាយបញ្ហាជីវិតរបស់ប្រជាសត្វលោកដោយពុទ្ធកិច្ចចប់ហើយ វត្ថុបំណងនឹងឧត្តមគតិរបស់ព្រះអង្គ បានដល់ទីបំផុតហើយ។ ព្រះអង្គទ្រង់ប្រាប់ថា អ្នកណាក៏ដោយបើចង់ស្រាយបញ្ហាជីវិតរបស់ខ្លួន ក្នុវស័យសេដ្ឋកិច្ចក្ដី ក្នុងវិស័យសិក្សាក្ដី ក្នុងវិស័យកសិកម្មក្ដី ក្នុងវិស័យមគ្គផលព្រះនិព្វានក្ដី។ល។ កុំភ្លេចបណ្ដុះជំនឿ ពង្រឹងស្មារតីពង្រីកព្យាយាម នឹងបង្កើតគំនិតបញ្ញារបស់ខ្លួនទៅក្នុងវិស័យ

នោះៗ។ ព្រមគ្នានេះ ព្រះអង្គបានប្រាប់ថាការស្រាយបញ្ហាជីវិត ពិតជាគេត្រូវស្រាយដោយការតស៊ូក៏មែន តែអ្នកតស៊ូណាមិនមានយុត្តិធម៌ក្នុងមុខការរបស់ខ្លួន អ្នកតស៊ូនោះពុំបានឈ្មោះថាជាអ្នកតស៊ូត្រឹមត្រូវទេ ។ ចំពោះរឿងតស៊ូនេះ ព្រះពុទ្ធបរមគ្រូរបស់យើង ព្រះអង្គជាជើងឯកខាងការតស៊ូដោយមានសេចក្តីយុត្តិធម៌ក្នុងការងារ។ ក្នុងសម័យពុទ្ធកាល មានលទ្ធិសាសនាជាច្រើន បានត្រូវបរិស័ទរបស់ខ្លួនរត់ចោលដោយមកអំពីអស់ជំនឿ ក្នុងទ្រឹស្តីនៃលទ្ធិសាសនានោះៗ ហើយបានចូលខ្លួនមកធ្វើជាបរិស័ទនៃពុទ្ធសាសនាវិញ។ ពួកគ្រូអាចារ្យនៃសាសនាទាំងឡាយនោះមិនគិតនាំគ្នារក មធ្យោបាយរៀបចំសាសនារបស់ខ្លួនឲ្យបានល្អ ដើម្បីទាញយកបរិស័ទរបស់ខ្លួនវិញទេ គេបែជានាំគ្នាសំអុយកេរ្តិ៍ឈ្មោះព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធរបស់យើង ដើម្បីសម្រេចនូវជ័យជំនះរបស់ខ្លួនការតស៊ូដោយច្រានរំលំនូវជំហរអ្នកដទៃដើម្បីសាង ជំហររបស់ខ្លួន មិនមែនជាការតស៊ូត្រឹមត្រូវទេ។ មិនមែនជាការតស៊ូប្រកបដោយសេចក្តីយុត្តិធម៌ឡើយ។ ព្រះពុទ្ធបរមគ្រូរបស់យើង ព្រះអង្គបានដឹកនាំមនុស្សឲ្យតស៊ូដោយធ្វើការងារនឹងយកឈ្នះអ្នកដទៃដោយកម្លាំងការងាររបស់ខ្លួន ដោយព្រះអង្គទ្រង់បញ្ជាក់ថាមានតែការឈ្នះខ្លួនឯង ដែលចាត់ថាជាការឈ្នះប្រសើរបំផុត។

ជីវិត

ហ្វេរ៍ឌីណង់ដ៍ឌីលេស្សេបស៍

ហ្វេរ៍ឌីណង់ដ៍ឌីលេស្សេបស៍ ជាបុគ្គលដែលបានផ្ដើមជីកព្រែកស៊ុអេស៍ ព្រែកនេះមានប្រយោជន៍សំខាន់ ដល់ប្រជាជនក្នុងពិភពលោក ការនាំទំនិញចេញចូល នឹងគមនាគមន៍ខាងផ្លូវទឹក ត្រូវបានអាស្រ័យព្រែកនេះ គេបានធ្វើអស់ពេលយ៉ាងយូរហើយយ៉ាងលំបាកផង។

លេស្សេបស៍ ជាមនុស្សចូលចិត្តស្ងប់ស្ងៀម មិនសូវចេះនិយាយច្រើន។ គេចូលចិត្តនិយាយតែការណាដែលមានសេចក្ដីចាំបាច់ត្រូវនិយាយ សូម្បីតែរឿងជីកព្រែកស៊ុអេស៍នេះក៏គេពុំធ្លាប់បាននិយាយថាជារឿងពិតប្រាកដ ឬ ជារឿងធំដុំក្នុងជីវិតរបស់គេឡើយ។

ពេលមួយ គេបានអានសៀវភៅរាយការណ៍របស់បុរសម្នាក់ឈ្មោះឡឺប៉ែរ៍ នៅក្នុងនាវាមួយក្នុងដំណើរទៅធ្វើជាកុងស៊ុលរងនៃប្រទេសបារាំងប្រចាំក្រុងអាឡេក្សសង់ដ្រី។ លេស្សេបស៍ មានសេចក្ដីចាប់ចិត្តក្នុងសេចក្ដីរាយការរបស់លោកឡឺប៉ែរ៍យ៉ាងច្រើន។ គេគិតភ្លាមថា ខ្លួនគេនឹងត្រូវធ្វើការនេះឲ្យ

បានសម្រេច ទោះជាមានឧបសគ្គយ៉ាងណាក៏ដោយ។ បិតាលេស្សេបស៍នឹងខ្លួនលេស្សេបស៍ ក៏ធ្លាប់ធ្វើការនៅក្នុងប្រទេសអេហ្ស៊ីប្ត៍ជាច្រើនឆ្នាំ មានមិត្តស្និទ្ធស្នាលក្នុងប្រទេសនោះច្រើន។ ក្នុងពេលមកដល់ប្រទេសអេហ្ស៊ីប្ត៍គេបានទទួលការធានារ៉ាប់រងជាច្រើនអំពីភៀននៃបិតារបស់គេ ដែលសុទ្ធតែជាពាណិជ្ជករធំៗ មានពាណិជ្ជករថ្នាំជក់ជាដើម។

ក្នុងខណៈ ដែលកំពុងតែគិតរកមធ្យោបាយ ដើម្បីនឹងជីកព្រែកនេះលេស្សេបស៍ ក៏ត្រូវផ្លាស់ទៅអឺរុបទៅនៅធ្វើការក្នុងក្រុងរ៉ូម។ ក្រោយមកត្រូវចេញចាកតំណែងការងាររបស់ខ្លួនហើយបានមកនៅធ្វើការក្នុងគ្រួសាររបស់ខ្លួន។ ក្នុងពេលនោះលេស្សេបស៍ពុំបានលះបង់ការតស៊ូរបស់គេទេ តែពេលណាទំនេរការងារ គេក៏គិតដល់ផែនការណ៍ជីកព្រែកស៊ុយអេស៍។

តមក គេបានទទួលដំណឹងថា ភៀននៃបិតារបស់គេម្នាក់ឈ្មោះមហាម៉ាត់អាលី បានលាចេញចាកតំណែងរាជការក្នុងប្រទេសអេហ្ស៊ីប្ត៍ហើយ។ លេស្សេបស៍បានផ្ញើសំបុត្រទៅសួរមិត្តស្និទ្ធស្នាលម្នាក់ជាកុងស៊ុលហ៊ុលឡង់ដ៍ ដើម្បីបង់ដឹងការពិតនៃមរណកម្មរបស់បុគ្គលនោះ ព្រមទាំងបញ្ជាក់ឲ្យឆ្លើយនូវសំនួរមួយថា ការជីកព្រែកស៊ុយអេស៍ល្មមធ្វើបានឬទេក្នុងពេលនេះ។ ចំពោះសំនួររឿងជីកព្រែកនេះ បានត្រូវមិត្តរបស់គេឆ្លើយបដិសេធ។

ច្រើនឆ្នាំតមកទៀត លេស្សេបស៍បានទទួលសំបុត្រចាកព្រះអង្គម្ចាស់សាអ៊ីតថា ព្រះអង្គត្រូវការចង់ជួបលេស្សេបស៍ក្នុងគែរ៍ ព្រោះព្រះអង្គបានទទួលតំណែងជំនួសព្រះរាមរបស់ព្រះអង្គហើយ។ លេស្សេបស៍សេចក្ដីត្រេកអរច្រើន គេក៏បានធ្វើដំណើរទៅកាន់ប្រទេសអេហិប្ដ័ភ្លាម។ គេបានអធិប្បាយអំពីរឿងជីកព្រែកស៊ុអេស៍ថ្វាយព្រះអង្គម្ចាស់សាអ៊ីតស្លាប់ តែព្រះអង្គម្ចាស់សាអ៊ីតមិនហ៊ានសន្យាជាមួយលេស្សេបស៍ថាកិច្ចការទាំងអស់នឹងមិនមានបញ្ហាចោទមកលើឡើយ។

ហេតុដែលនាំឲ្យព្រះអង្គម្ចាស់សាអ៊ីតរាប់អាន លេស្សេបស៍ ក៏ដោយសេចក្ដីទំនុកបំរុង ដែលលេស្សេបស៍ធ្លាប់បានធ្វើឲ្យព្រះអង្គក្នុងវ័យកុមារ។ វេលាដែលលេស្សេបស៍ផ្ដើមជីកព្រែកស៊ុអេស៍ ព្រះអង្គមិនហ៊ានឲ្យសម្បទានដោយអំណាចរបស់ព្រះអង្គដោយដាច់ខាតឡើយ ព្រោះព្រះអង្គមានសេចក្ដីបារម្ភខ្លាចក្រែងស៊ុលតង់នៃទុរគីមិនយល់ព្រមផង។

លេស្សេបស៍ ត្រូវចេញធ្វើដំណើរទៅក្នុងប្រទេសច្រើនទៀត។ ការផ្ដើមជីកព្រែកស៊ុអេស៍របស់គេស្ទើរតែនឹងរលំរលាយក្នុងពេលនោះ ព្រោះលេស្សេបស៍ បានជួបឧបស័គ្គគ្រប់ផ្លូវទាំងអស់។ ខ្លួនលេស្សេបស៍រកកល់នឹងត្រូវចោទថាជាអ្នកគៃបន្លំប្រាក់ហ៊ុន ដែលប្រទេសទាំងឡាយបានចូលក្នុងរឿងជីកព្រែកនេះ។

នាយករដ្ឋមន្ត្រីអង់គ្លេសក្នុងសម័យនោះ បានប្រកាសដំណឹងមិនឲ្យជឿសំដីបោកប្រាសរបស់លេស្សេបស៍ រហូតដល់អ្នកកាន់អំណាចក្នុងប្រទេសដទៃៗខ្លះ ក៏មានយោបល់ដូចនាយករដ្ឋមន្ត្រីអង់គ្លេសដែរ។ ចំណែកខាងស៊ុលតង់ក៏មិនយល់ព្រមឲ្យជីកព្រែកនេះឡើយ។

សេចក្តីព្យាយាមប្រកបដោយសេចក្តីមានៈអត់ធន់នៃលេស្សេបស៍ពុំបានថយក្រោយទេ ក្នុងពេលដែលគេបានទទួលសេចក្តីលំបាកដល់ខ្នាតយ៉ាងនេះហើយ កិត្តិសព្ទរឿងជីកព្រែករបស់គេបានឮដល់ព្រះនាងអឺយ៉េនី ជាព្រះមហេសីនៃព្រះចៅណាប៉ុលេអុងទី៣ ហើយត្រូវជាញាតិនឹងលេស្សេបស៍ផង ព្រះនាងទ្រង់អង្វរព្រះរាជស្វាមី សូមឲ្យមានព្រះរាជសាសន៍ទៅកាន់ស៊ុលតង់ទុរគី ដើម្បីសូមឲ្យស៊ុលតង់ប្រគល់សម្បទានដល់លេស្សេបស៍។

ដោយមានសេចក្តីទំនុបបំរុងអំពីមនុស្សចំនួនតិច ហើយមានសេចក្តីព្យាបាទ អំពីមនុស្សមានចំនួនច្រើន លេស្សេបស៍ទើបបានត្រូវជួបប្រទះគ្រោះថ្នាក់ច្រើន។ ក្នុងពេលនោះអ្នកណានឹងធ្វើឬ មិនធ្វើយ៉ាងណាៗនោះ មិនជាការនាំឲ្យកង្វល់ដល់ព្រះនាងអឺយេនីប៉ុន្មានទេ ព្រះនាងគិតតែល្បួងលោមអង្វរព្រះរាជស្វាមីឲ្យជួយទំនុកបំរុងអង្គការលេស្សេបស៍ឲ្យ បានសម្រេចប៉ុណ្ណោះ ក្នុងពេលនោះ ព្រះចៅណាប៉ូឡេអុងទី៣

ព្រះអង្គទ្រង់ទំនុកបំរុងតាមពាក្យស្នើសុំនៃព្រះមហេសី ដោយអាស្រ័យការទំនុកបំរុងនៃព្រះចៅណាប៉ូឡេអុងនេះ លេស្សេបស៍ក៏បានចាត់តាំងសហគ្រាស(ក្រុមហ៊ុន) ជីកព្រែកក្នុងកាលនោះឯង។

ខាងក្រោយដែលរដ្ឋាភិបាលបារាំងសេស បានទទួលស្គាល់សហគ្រាសនេះជាផ្លូវការហើយ លេស្សេបស៍ក៏ចាប់ផ្ដើមធ្វើការភ្លាម។ ក្នុងពេលកំពុងធ្វើការព្រះនាងអឺយ៉េនីបានទ្រង់ជួយទំនុកបំរុងពេញកម្លាំងរស់ព្រះនាង។ ដូច្នេះហើយបានជាក្នុងឱកាស សម្ពោធបើកឲ្យប្រើប្រាស់ព្រែកជីកនេះ លេស្សេបស៍បានថ្លែងសុន្ទរកថា បើកក្នុងនាមរបស់ព្រះនាងអឺយ៉េនី នឹងព្រះអង្គម្ចាស់សាអីត ព្រោះកិច្ចការដែលជាសិល្បសំខាន់ខាងគំនិតរបស់គេ បានសម្រេចដោយការឧបត្ថមរបស់មនុស្សសំខាន់ទាំងពីរនេះ។

ព្រែកជីកស៊ុអេស៍ ត្រូវបានគេធ្វើហើយស្រេចកាលអំពីថ្ងៃទី១៧ ខែឧសភា គ,ស ១៨៦៩។ លេស្សេបស៍ជាជាតិបារាំងសេសកើតក្នុង គ,ស ១៨០៤ ស្លាប់ក្នុងឆ្នាំ១៨៩៤ រួមអាយុបាន ៨៩ឆ្នាំ។ លេស្សេបស៍បានតាំងចិត្តថានឹងជីកព្រែកប៉ាណាម៉ាទៀត តែពុំទាន់បានជីកគាត់ក៏បានអស់ជីវិតទៅ។ ព្រែកជីកស៊ុអេស៍ជាគមនាគមន៍ខាងផ្លូវទឹក ជាគមនាគមន៍ដែលគេសាងឡើង ដើម្បីធ្វើដំណើរខាងផ្លូវទឹកឲ្យបានឆាប់

រហ័ស ជាគមនាគមន៍ភ្ជាប់សមុទ្រម៉េឌីតេរ៉ាណេនឹងសមុទ្រក្រហម នៅក្នុងទ្វីបអាហ្វ្រិកភាគខាងលើ ជាដែនដីនៃប្រទេសអេហ្ស៊ីប្ត៍។ ពួកនាវាចរក៏អាចធ្វើដំណើរតាមផ្លូវនេះបានដោយស្រួល ដោយមិនចាំបាច់ធ្វើដំណើរវវាងទ្វីបអាហ្វ្រិកដូចពីដើម។ នេះគឺជាការតស៊ូមួយ ដែលជីវិតលេស្សេបស៍បានធ្វើឲ្យសម្រេចដើម្បីជាប្រយោជន៍របស់ខ្លួននឹងជាប្រយោជន៍នៃប្រជាជនក្នុងពិភពលោក។

ព្រែកជីកស៊ុអេស៍ ជាគមនាគមន៍ភ្ជាប់សមុទ្រម៉េឌីតេរ៉ាណេទៅក្នុងសមុទ្រក្រហម រហូតទៅដល់មហាសមុទ្រឥណ្ឌាដើមទុនជីកព្រែកនេះមានចំនួន ៨,000,000ប៉នដ៍ ក្នុងលើកដំបូង។ គំរោងការជីកព្រែកនេះចាប់ផ្តើមតាំអំពីក្នុងឆ្នាំ គ,ស ១៨៥២ ជីកហើយស្រេចក្នុង ឆ្នាំ គ,ស ១៨៦៩ រួមវេលា ១៧ឆ្នាំ។

ព្រែកនេះមានបណ្តោយ ១00ម៉ៃល៍ ជំរៅក្នុងអតីតកាល ២៧ហ្វុត។ ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល ៣0ហ្វុត។ ទទឹងក្នុងអតីតកាលមាន៧២ហ្វុត។ ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល១៤៧ហ្វុត។ ក្នុងអតីតកាលនាវាបន្ទុក មានកំរិតទម្ងន់ ២,៧,000តោន។ ក្នុងអតីតកាលរយៈវេលាបើកបរនាវាក្នុងផ្ទៃព្រែក ៤៨ម៉ោង។ ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាល ១៥ម៉ោង។ កាលអំពីក្នុងឆ្នាំ គ,ស ១៩២៧ មាននាវាឆ្លងកាត់ព្រែកនេះ រួមទាំងអស់ ៥,៥00ក្បាលរួម

ទម្ងន់ទាំងអស់ ២៩លានតោន។

† † †

ជីវិត ហ៊ីត្លែរ៍

ការឡើងកាន់អំណាចក្តី ការគ្រប់គ្រងអំណាចក្តី ហ៊ីត្លែរ៍មានសេចក្តីលំបាកច្រើន ព្រោះក្នុងប្រទេសអល្លឺម៉ង់ដ៏ ជាប្រទេសមានសេចក្តីនិយមទំនៀមទំលាប់ប្រពៃណីខ្លាំង ។ ទាហានអល្លឺម៉ងដ៏មានវណ្ណៈមួយផ្សេងអំពីប្រជាជន ធម្មតាការប្រកាន់វណ្ណៈខ្ពស់ទាបជាការនាំឲ្យអ្នកដឹកនាំ មានសេចក្តីកង្វល់ក្នុងរបៀបគ្រប់គ្រងឥតស្រាកស្រាន្ត ។ ហ៊ីត្លែរ៍(អ្នកផ្តាក់ការអល្លឺម៉ងដ៏) ធ្វើការបានសម្រេចដូចបំណង ក៏ព្រោះអាស្រ័យមនុស្សអ្នកជំនាញការល្អៗជាដៃគូ។ អ្នកសង្កេតការណ៍ទាំងឡាយបាននិយាយថា ហ៊ីត្លែរ៍មានមនុស្សបំរើល្អៗជាងរដ្ឋបុរសដទៃៗក្នុងសម័យផងគ្នា។ សម្រាប់ភ្នាក់ងាររដ្ឋការប្រចាំតំណែង គេសង្កេតឃើញមានមនុស្សល្អបំផុតដែលប្រទេសទាំងឡាយក្នុងអឺរុបដូចគ្នាមិនមាន។ កម្មវិធីគ្រប់គ្រងរបស់ហ៊ីត្លែរ៍ នឹងកម្មវិធីនៃរដ្ឋបុរសដទៃៗ មានរបៀបខុសគ្នា។ រដ្ឋបុរសខ្លះធ្លាប់បាននិយាយថា ខ្លួននឹងកាន់អំណាចឲ្យបានដល់ទីបំផុតឬ ឲ្យបានយ៉ាងយូរតាមដែលអាចធ្វើបាន។ ចំណែកហ៊ីត្លែរ៍ធ្លាប់និយាយថា អ្នកដឹកនាំមានពេលអាចស្លាប់បានអាចផ្លាស់ប្តូរបាន តែគណបក្សណាស៊ីត្រូវតាំងនៅជាប់រហូត

មិនមានពេលផ្លាស់ប្តូរទេ។

រដ្ឋបុរសខ្លះ ធ្លាប់និយាយថា កាលណាខ្លួនអស់បុណ្យទៅនឹងបានអ្នកណាជាអ្នកតំណាង? តែហ៊ីត្លែរ៍បានតាំងអ្នកតំណាងជាស្រេចតាំងអំពីខ្លួនមានជីវិតរស់នៅ។ ការដែលហ៊ីត្លែរ៍មានមនុស្សល្អៗជាដៃគូ អ្នកសង្កេតការណ៍យល់ឃើញដោយហេតុពីរប្រការគឺ ៖

១) ការជ្រើសរើសសមត្ថភាពរបស់មនុស្ស គេធ្វើឡើងដោយស្រាវជ្រាវប្រវត្តិយ៉ាងល្អិតល្អន់ ជាពិសេសគឺច្រើនតែហ៊ីត្លែរ៍ទទួលជំរើស អំពីគណកម្មការហើយវិនិច្ឆ័យផ្ទាល់ខ្លួនម្តងទៀត។

២) ភ្នាក់ងារដែលហ៊ីត្លែរ៍បានជ្រើសសម្រេចខ្លួនឯងហើយបានតែងតាំងជាស្រេចហើយនោះ ប្រសិនបើមានសមត្ថភាពទន់ខ្សោយ ឬព្រឹត្តទុច្ចរិតក្នុងនាទីនោះក្រៅអំពីត្រូវដករហូតឬបណ្តេញចេញតាមវិន័យភ្នាក់ងាររដ្ឋការទាំងពីរយ៉ាង នេះហើយ ច្រើនត្រូវធ្វើឃាត(លមសម្លាប់) ហើយថែមទាំងចាប់ខ្លួនឃាតករមិនបានទៀតផង។

ខាងផ្លូវសាសនា គេមិនបានដឹងប្រាកដថា ហ៊ីត្លែរ៍និយមរាប់អាននិកាយណា ឬ សាខាណាទេ តែហ៊ីត្លែរ៍មានសេចក្តីជ្រះថ្លាចំពោះព្រះម្ចាស់សួគ៌។ ហ៊ីត្លែរ៍ចូលចិត្តនិយាយជាមួយអ្នកតំណាងការសែតផ្សេងៗថា ខ្លួនមិនលះបង់ចោលប្រទេស

អល្លឺម៉ង់ឡើយ ព្រះជាម្ចាស់នឹងរក្សាថៃទាំខ្លួនដើម្បីឲ្យមានជីវិតរស់នៅ សម្រាប់ដឹកនាំប្រទេសអល្លឺម៉ង់ ឲ្យបានសេចក្ដីស្មើមុខជាមួយប្រទេសដទៃៗ។ ហ៊ីត្លែរ៍មិនទទួលទានសាច់ដូចរដ្ឋបុរសដទៃខ្លះៗ ទទួលទានតែបាយ(នំបាំង) បន្លែ មិនផឹកស្រា មិនជក់បារី។ ក្រៅអំពីមិនផឹកស្រា មិនជក់បារី មានការមិនផឹកកាហ្វេ នឹងទឹកតែទៀតផង។ ការហាត់ប្រាណរបស់ហ៊ីត្លែរ៍មិនដូចរដ្ឋបុរសខ្លះៗទេ គឺក្រៅអំពីដើរកំសាន្តបន្តិចបន្តួចនោះហើយ ហ៊ីត្លែរ៍ ក៏មិនលេងកីឡាដទៃៗ មិនជិះសេះមិនបររថយន្តខ្លួនឯង។ រដ្ឋបុរសខ្លះទទួលទានដំណេកអំពីក្បាលល្ងាចក្រោកចាកដំណេកអំពីពេលព្រឹកភ្លឺ ស្រាង។ តែហ៊ីត្លែរ៍ ទទួលទានដំណេកយប់ជ្រៅ ភ្ញាក់ពេលថ្ងៃយ៉ាងចាស់។ តាមធម្មតា ហ៊ីត្លែរ៍ច្រើនទទួលទានដំណេកម៉ោង២ ភ្ញាក់ពេលជិតថ្ងៃត្រង់ វៀរលែងតែមានធុរៈជាចាំបាច់ ទើបក្រោកអំពីព្រឹក។ កិច្ចការផ្សេងៗ ហ៊ីត្លែរ៍ធ្វើក្នុងពេលថ្ងៃរសៀល ការប្រជុំឬសន្និសិទ ច្រើនធ្វើក្នុងពេលយប់។

តែយ៉ាងណាដ៏ដោយ សម្រាប់សេចក្ដីទ្រាំខាងផ្លូវរូបកាយនោះ ហ៊ីត្លែរ៍មានសេចក្ដីខ្លាំងពូកែដូចអ្នកផ្ដាច់ការឯទៀតៗដែរ។ កាលហ៊ីត្លែរ៍មានអាយុ៥០ឆ្នាំ សក់មិនស្កូវ ក្បាលមិនត្រងាល អាយុកាន់តែច្រើន រូបកាន់តែល្អប្រសិនបើគេយករូបថតរបស់ ហ៊ីត្លែរ៍អំពីកាលអាយុ ២៥-២៦ឆ្នាំទៅប្រៀបធៀប

នឹងរូបថតកាលមានអាយុ៥០ឆ្នាំ ក៏មិនសូវឆ្លែកគ្នាប៉ុន្មាន។ ហ៊ីត្លែរ៍ជាបុគ្គលម្នាក់មានការចាំសាច់មិនសូវចាស់តាម វ័យ សេចក្តីធន់ទ្រាំក្នុងការងារធ្ងន់ៗ ក៏ពូកែមិនចាញ់រដ្ឋបុរសដទៃ ៗខ្លះ។ ក្នុងពេលកើតបញ្ហារឿងផ្សាយអំណាចទៅក្នុងអាណា ខេត្តរ៉ែន៍ ហ៊ីត្លែរ៍អាចធ្វើការបានពីរយប់ពីថ្ងៃ ដោយមិនបាន ទទួលទានដំណេក រហូតដល់យប់ទី៣ទើបចប់រឿងរ៉ាវទាំង អស់។ លុះអស់រឿងយើយក៏មិនបានទទួលទានដំណេក ត្រឡប់ជាមានការលៀងអាហារនឹងបញ្ចាំងភាពយន្តជាប់តៗ គ្នារហូតដល់ម៉ោង២យប់ទើបសម្រាក។

ហ៊ីត្លែរ៍មិនចេះភាសាដទៃក្រៅអំពីភាសាអល្លឺម៉ង់ ។ សៀវភៅភាសាបរទេសអានមិនចេញ តែសៀវភៅភាសាអល្លឺ ម៉ង់ ហ៊ីត្លែរ៍អានច្រើនណាស់ ។ ប្រភេទសៀវភៅដែលហ៊ី ត្លែរ៍ចូលចិត្តជាទីបំផុត។ ហ៊ីត្លែរ៍ចូលចិត្តអាងថា ខ្លួនជាអ្នក តន្ត្រី។ រឿងខ្លះក្នុងល្ខោនអូប៉េរ៉ា ហ៊ីត្លែរ៍ធ្លាប់និយាយប្រាប់គេ ថាខ្លួនបានមើល ១០០ដងមកហើយ បទភ្លេងរបស់វ៉ាឌ្នឺរ៍ ជា បទភ្លេងមានឥទ្ធិពលលើជីវិតរបស់ហ៊ីត្លែរ៍ច្រើន។ ក្នុងថ្ងៃដែល មានធ្វើការសំខាន់ៗ ហើយរង់ចាំស្តាប់លទ្ធផលនៃការងារថា នឹងបានសម្រេចឬ ពុំបានសម្រេចនោះ ហ៊ីត្លែរ៍ច្រើនទៅមើល ល្ខោនអូប៉េរ៉ា។ ការប្រជុំរដ្ឋសភាតាមប្រក្រតី ច្រើនប្រជុំក្នុង រោងល្ខោន វេលាប្រជុំហើយ ក៏ចាប់បើកឆាកស្តែងល្ខោន

អូប៉េរ៉ា ឲ្យសមាជិករដ្ឋសភាមើល។ យប់ណាដែលមានសេចក្ដីព្រួយច្រើន មានរឿងស្មុគស្មាញក្នុងចិត្តដេកមិនលក់ ហ៊ីត្លែរ៍ហៅមនុស្សមកកូតវីអូឡីនឲ្យស្ដាប់ទើបដេកលក់។

សេចក្ដីពិត ហ៊ីត្លែរ៍ជាអ្នកសិល្បៈគ្រប់វិស័យ។ យើងធ្លាប់ដឹងហើយថា បឋមសិក្សារបស់ហ៊ីត្លែរ៍នោះគឺការសិក្សាខាងហត្ថសិល្បៈ វិជ្ជាជាងគំនូរ។ ក្នុងពេលកំពុងទាល់ក្រហ៊ីត្លែរ៍ចិញ្ចឹមពោះដោយគូររូបភាពលក់ តែសមត្ថភាពខាងជាងគំនូរនោះ ពុំបានជាល្អប៉ុន្មានទេ។ គ្រូម្នាក់បានណែនាំឲ្យហ៊ីត្លែរ៍រៀនវិជ្ជាស្ថាបត្យកម្ម សឹងក្រោយមកហ៊ីត្លែរ៍ក៏ពេញចិត្តច្រើនក្នុងវិជ្ជាផ្នែកនេះ។ ការសាងផ្ទះថ្មធំៗឬ ស្ថានទីសំខាន់ៗ ក្នុងប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ សម័យហ៊ីត្លែរ៍មានអំណាចនោះ ភាគច្រើនហ៊ីត្លែរ៍ជាអ្នកឲ្យគំនិតក្នុងការចេញផែនទី នឹងជាអ្នកត្រួតពិនិត្យដោយខ្លួនឯង ដើម្បីឲ្យសំណង់នោះត្រឹមត្រូវតាមផែនទី។

ហ៊ីត្លែរ៍ មានសេចក្ដីចេះចាំល្អ ដូចបុគ្គលសំខាន់ទាំងឡាយធ្លាប់ចេះចាំដែរ។ ហ៊ីត្លែរ៍ មិនបានទទួលប្រាក់ខែក្នុងតំណែងនាទីនៃកិច្ចការរបស់រដ្ឋទេ គឺធ្វើការឲ្យប្រទេសដោយមិនគិតថ្លៃឈ្នួល តែហ៊ីត្លែរ៍មានចំណូលជាចំនួនច្រើនអំពីការលក់សៀវភៅ ជាពិសេសគឺសៀវភៅរឿង "ការតស៊ូរបស់ខ្ញុំ" សរសេរដោយដៃរបស់ហ៊ីត្លែរ៍ ។ សៀវភៅនេះបានធ្វើឲ្យ

ហ៊ុត្លែរ៍ មានចំណូលគិតជាប្រាក់ខ្មែរយើងក្នុងមួយឆ្នាំប្រមាណជា ៥-៦ លានរៀល។ ក្រៅអំពីនេះសុន្ទរកថា មួយៗដែលថ្លែងដោយហ៊ុត្លែរ៍ កាលណាបោះពុម្ពចំណាយ ក៏បានប្រាក់មានចំនួនមិនតិចឡើយ តែប្រាកដថា ចំណូលអស់ទាំងនេះមានភាគច្រើនដែលចាយទៅក្នុងកិច្ចការរបស់រដ្ឋ។ ចំណែកផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ហ៊ុត្លែរ៍ឯងស្ទើរតែមិនមានការចាំបាច់ត្រូវចាយប្រាក់ឬ ទុកប្រាក់ព្រោះហ៊ុត្លែរ៍មានសេចក្តីសន្តោសនៅក្នុងខ្លួន ការតែងកាយរបស់ហ៊ុត្លែរ៍មានឯកសណ្ឋានតែមួយមិន មានផ្លាស់ប្តូរច្រើនឡើយ។

រដ្ឋបុរសខ្លះ មានប្រក្រតីជួយទំនុកបំរុងបងប្អូនញាតិមិត្ត។ ការងារសំខាន់ៗលើកឲ្យប័ក្សពួកឬគ្រួសាររបស់ខ្លួន។ ចំណែកហ៊ុត្លែរ៍មិនយ៉ាងដូច្នោះទេ ឋានៈនៃញាតិមិត្តបងប្អូនរបស់ខ្លួនធ្លាប់ទាល់ក្រមកអំពីដើមយ៉ាងណា វេលាហ៊ុត្លែរ៍បានឡើងកាន់ឋានៈធំដុំហើយ ក៏គង់មានឋានៈយ៉ាងនោះ ដូចប្រក្រតីដើមទាំងអស់គ្នា។ ការហ៊ឹកហាក់ហ៊ឺហារបស់ហ៊ុត្លែរ៍មានតិចជាងរដ្ឋបុរសដទៃៗខ្លះ។ មុស្សូលិនីបានឲ្យមនុស្សទាំងឡាយនូវរូបថតរបស់ខ្លួមានចំនួនរាប់ពាន់ តែជនដែលបានរូបថតរបស់ហ៊ុត្លែរ៍ អំពីហ៊ុត្លែរ៍នោះមានចំនួនមិនដល់ ១៥នាក់ទេ។

លក្ខណៈសំខាន់ក្នុងខ្លួនហ៊ុត្លែរ៍ គឺការគិតប្រាកដមានសេចក្តីគួសដៅទៀងទាត់។ ហ៊ុត្លែរ៍ធ្លាប់ផ្លាស់ប្តូរកុសលោ

បាយ ផ្លាស់ប្តូរកម្មវិធី តែសេចក្តីគូសដៅពុំដែលផ្លាស់ប្តូរទេ។ សត្រូវរបស់ហ៊ីត្លែរ៍ចូលចិត្តនិយាយថា ហ៊ីត្លែរ៍ ជាមនុស្សចូលចិត្តនិយាយកុហក។ ការពិតហ៊ីត្លែរ៍ធ្លាប់ធ្វើការខុសពាក្យសន្យា(សញ្ញា) របស់ខ្លួនច្រើនដងមែន តែជាការកុហកដោយផ្លាស់ប្តូរកុសលោបាយ នឹងកម្មវិធីប៉ុណ្ណោះទេ ចំណែកសំដីគូសដៅ ឬ ឧត្តមគតិដ៏ពិតប្រាកដក្នុងការសាងកម្លាំងនៃប្រទេសអាល្លឺម៉ង់នោះ ហ៊ីត្លែរ៍មិនធ្លាប់បានផ្លាស់ប្តូរឡើយ។

ការផុតរលត់នៃជោគវាសនារបស់រដ្ឋបុរសខ្លះ បានប្រព្រឹត្តទៅដោយមិនដឹងខ្លួន មិនមានការប្រុងប្រៀបទុកជាមុនទើបមិនមានមេរៀនល្អសម្រាប់អ្នកសិក្សា តែការផុតរលត់នៃជោគវាសនារបស់ហ៊ីត្លែរ៍ មានមេរៀនល្អៗសម្រាប់អ្នកសិក្សាជាច្រើន ព្រោះហ៊ីត្លែរ៍បានដឹងខ្លួនមុន ហើយបានកំណត់ថ្ងៃនឹងពេលស្លាប់របស់ខ្លួន ទាំងបានធ្វើឃាតខ្លួនឯងតាមពេលដែលបានកំណត់ទុក។

ដោយសៀវភៅនេះ មិនមែនជាសៀវភៅនយោបាយ (ការរដ្ឋ) អ្នកសិក្សាទើបគួរដឹងត្រឹមតែការតស៊ូរបស់ហ៊ីត្លែរ៍ដើម្បីបំពេញមេរៀនខាងផ្នែកតស៊ូរបស់ខ្លួន។ ចំណែកផលអាក្រក់ល្អ ខាងផ្លូវនយោបាយរបស់ហ៊ីត្លែរ៍នោះមិនមែនជានាទីដែលសៀវភៅនេះត្រូវនិយាយដល់ឡើយ។ កាលណាយើងបានកំណត់ព្រំដែននៃការសិក្សាត្រឹមតែរឿងការតស៊ូក្នុង

ជីវិតប៉ុណ្ណោះ សេចក្ដីផុតរលត់នៃជោគវាសនារបស់ហ៊ុត្លែរ៍ ក៏ទៅជារឿងមួយ គួរឲ្យយើងយកចិត្តទុកដាក់សិក្សាយ៉ាងក្រៃលែង ព្រោះហ៊ុត្លែរ៍ជារដ្ឋបុរសម្នាក់ដែលបានតស៊ូលុះដល់វារៈចុងក្រោយបង្អស់របស់គេ។

ហ៊ុត្លែរ៍ធ្លាប់បាននិយាយថា ខ្លួននឹងលះបង់ជីវភាពនយោបាយក្នុងខាងចុងនៃជីវិត។ ក្នុងសម័យសង្គ្រាមលោកលើកទី២ ហ៊ុត្លែរ៍បាននិយាយទៅកាន់ឯកអគ្គរាជទូតអង់គ្លេសថា៖ សេចក្ដីប្រាថ្នាចុងក្រោយបង្អស់របស់ខ្ញុំ គឺទៅសង់ផ្ទះមួយខ្នងនៅក្នុងស្រុកលីនស៍ ខ្ញុំចូលចិត្តនៅស្ងាត់ៗម្នាក់ឯងខ្ញុំនឹងមិនទាក់ទងជាមួយការរដ្ឋតទៅទៀតឡើយ។ ក្នុងពេលដែលសង្គ្រាមកំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ហ៊ុត្លែរ៍ធ្លាប់បាននិយាយរឿយៗថា កាលណាសង្គ្រាមចប់ ខ្ញុំនឹងលាលោកនយោបាយទៅមានជីវិតនៅស្ងាត់ៗ។ សំដីនេះស្ដែងឲ្យឃើញថា អំណាចក្នុងផ្លូវនយោបាយនោះ មិនមែនជាសេចក្ដីសុខសប្បាយ មិនមានអ្នកណាប្រាថ្នាចង់បានអស់មួយជីវិតឡើយ តែជោគជតាជារបស់មានពុតត្បុត បុគ្គលដែលចូលចិត្តនិយាយយ៉ាងនេះច្រើនតែត្រូវស្លាប់ក្នុងការរដ្ឋរបស់ខ្លួននុះឯង។

ក្នុងជីវិតរុងរោចន៍របស់ហ៊ុត្លែរ៍ (ក្នុងសម័យមានអំណាច) គេបានឮឈ្មោះជនសំខាន់ៗ នៅក្បែរខាងហ៊ុត្លែរ៍៤នាក់គឺ៖ គេរិង ជាអ្នកបញ្ជាការកងទ័ពអាកាស ជាប្រធានរដ្ឋសភា......

ជាទាយាទ[១] របស់ហ៊ុត្លែរ៍ គឺក្នុងវិន័យកម្មជាផ្លូវការបានចែងថា បើហ៊ុត្លែរ៍ស្លាប់ទៅ គេរឹងត្រូវបានជាប្រមុខណាស៊ីស៍......តទៅ។

ហ៊ីស ជាបុគ្គលដែលហ៊ុត្លែរ៍មានសេចក្តីស្រឡាញ់រាប់អាន មានសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលនឹងមានសេចក្តីទុកចិត្តជាទី២ក្នុងវិន័យកម្មបានចែងថា បើហ៊ុត្លែរ៍ស្លាប់ទៅ បុគ្គនេះត្រូវបានជាទាយាទទី២។

អ៊ិមលែរ៍ ជាចាងហ្វាងប៉ូលីសនគរបាល មាននាទីការពារសន្តិសុខប្រជារាស្ត្រ ហ៊ុត្លែរ៍បានឲ្យអំណាចពិសេសដើម្បីគ្រប់គ្រងរក្សារបបណាស៊ីស៍។ ដោយអាស្រ័យអំណាចពិសេស បុគ្គលនេះចង់សម្លាប់អ្នកណាក៏បាន។

គោបែលស៍ ឃោសកៈជនអណ្តាតមាស បុគ្គលនេះបានធ្វើប្រយោជន៍ឲ្យហ៊ុត្លែរ៍យ៉ាងច្រើន តែជាមនុស្សដែលហ៊ុត្លែរ៍មានសេចក្តីសរសើរយ៉ាងតិចបំផុត ព្រោះគោបែលស៍ជាអ្នកធ្វើការជំនួសហ៊ុត្លែរ៍ខាងសំដី ការណាដែលហ៊ុត្លែរ៍មិនហ៊ាននិយាយគោលបែលស៍និយាយជំនួសទើបមានគេស្អប់ច្រើន ហើយគេញុះញង់ឲ្យហ៊ុត្លែរ៍ស្អប់ផង។ ហ៊ុត្លែរ៍ដឹងថា មានមនុស្សស្អប់គោបែលស៍ច្រើន បានជាមិនហ៊ានសរសើរគោបែលស៍ ដូចជាដទៃៗ តែសំអប់ដែលមានមកលើគោបែលស៍

(១) ទាយាទ ប្រើជំនួសពាក្យមតិក បើនឹងហៅថា រជ្ជទាយាទវិញក៏បាន។

ក៏កើតមកតែអំពីបំរើហ៊ុត្លែរ៍ដោយសេចក្ដីស្មោះត្រង់។ គោបែលស៍ទើបទៅជាជនម្នាក់មានសេចក្ដីអភ័ព្វ ក្នុងជីវភាពនយោបាយរបស់ខ្លួន។

សង្គ្រាមកន្លងទៅបានពីរឆ្នាំ ហ៊ីសរត់ទៅនៅជ្រកក្នុងប្រទេសអង់គ្លេស។ គេរិង នឹង អិមលែរ៍ បែកចិត្តអំពីហ៊ុត្លែរ៍ ដោយទាំងអស់គ្នាមើលឃើញថា សង្គ្រាមរបស់ខ្លួនមានបរាជ័យកាន់តែខិតជិតមកបន្តិចម្ដងៗ។ គោបែលស៍ម្នាក់ឯងនៅមានចិត្តស្មោះត្រង់ជាមួយហ៊ុត្លែរ៍ លុះដល់វារៈចុងក្រោយបង្អស់។ ក្នុងខណៈដែលហ៊ុត្លែរ៍ត្រូវស្លាប់ដោយបាញ់ខ្លួន គោបែលស៍ ព្រមទាំងភរិយានឹងបុត្រ ៦នាក់ក៏សុខចិត្តស្លាប់ជាមួយហ៊ុត្លែរ៍ដោយគ្រាប់កាំភ្លើង នឹងថ្នាំបំពុល។

ព្រឹត្តិការណ៍ដូចនេះ មានច្រើនក្នុងជីវប្រវត្តិនៃឥស្សរជនធំៗ។ ការធ្លាក់ចុះនៃជោគវាសនារបស់ឥស្សរជនធំៗច្រើនកើតឡើងអំពីការមើលមនុស្សខុស អ្នកធ្វើការបានច្រើនៗលះបង់ប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនធំៗ ច្រើនតែពុំសូវបានទទួលសេចក្ដីសរសើរ។ ចំណែកបុគ្គលដែលធ្វើការតិច គិតប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនច្រើន ហើយដែលត្រូវបានទទួលលើកតម្កើងឬសរសើរនោះ ចុងក្រោយបង្អស់ច្រើនតែកើតចិត្តមិនត្រង់ឬរត់ចោលជារឿយៗ។

លក្ខណៈ រឹងប៉ឹងរបស់មនុស្ស គេសង្កេតបានដោយ

សមត្ថភាពម្យ៉ាងទៀត គឺការរក្សាអាថ៌កំបាំង។ មនុស្សទន់ខ្សោយដោយលក្ខណៈ ច្រើនរក្សាអាថ៌កំបាំងរបស់ខ្លួនពុំសូវបាន ច្រើនទុកចិត្តអ្នកដទៃ ច្រើនយកអាថ៌កំបាំងរបស់ខ្លួនទៅប្រាប់អ្នកដទៃងាយៗ ។ តែហ៊ីត្លែរ៍ជាមនុស្សម្នាក់មានសមត្ថភាពរក្សាសេចក្ដីស្ងាត់កំបាំងបានពិតៗ សូម្បីអ្នកសរសេរសៀវភៅ ឬអ្នកយកដំណឹងដែលខំប្រឹងជ្រៀតជ្រែក ចង់ដឹងចង់ឮ ក៏មិនប្រាកដថាមានអ្នកណាម្នាក់ដឹងថា ហ៊ីត្លែរ៍មានស្រ្តីក្រមុំល្អម្នាក់ឈ្មោះ អ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ ជាភរិយាលបលាក់ តាំងតែអំពីឆ្នាំដែលហ៊ីត្លែរ៍បានទទួលអំណាចជានាយករដ្ឋមន្រ្តី មុនបានធ្វើជាប្រមុខរដ្ឋនៃប្រទេសអល្លឺម៉ង់។

ជីវប្បវត្តិរបស់ អ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ មានដូចម្ដេចខ្លះ មិនមានអ្នកណាដឹងដល់ទេ គេដឹងត្រឹមតែក្នុងឃ្លាមួយថា ជាងថតរូបប្រចាំហ៊ីត្លែរ៍ម្នាក់ បានដឹងនាំឲ្យស្គាល់គ្នា ដោយហ៊ីត្លែរ៍មិនធ្លាប់មានប្រពន្ធ។ ក្នុងពេលជួបគ្នានោះ អ៊ីវ៉ា-មេរ៉ាន៍ មានអាយុប៉ុន្មានហើយក៏មិនមានអ្នកណាដឹង តែហ៊ីត្លែរ៍មានអាយុ៤៤ឆ្នាំហើយ។ អ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ ជាស្រ្តីមានរូបល្អ មានសេចក្ដីចេះដឹងខ្ពស់ទាំងអក្សរសាស្រ្តទាំងសិល្បៈពូកែរាំគួ ពូកែលេងកីឡាមានសេចក្ដីឆ្លៀវឆ្លាតច្រើន តែមានលក្ខណៈខុសឆ្លែកអំពីប្រពន្ធលបលាក់របស់ឥស្សរៈជនធំដុំទាំងឡាយ គឺអ៊ីវ៉ា បេរ៉ាន៍មិនទាក់ទងជាមួយការនយោបាយ មិនទុកដាក់ខ្លួនឲ្យទៅជា

គុណ ឬ ទៅជាទោសដល់ជនអ្នកនយោបាយ។ អ្នកណាមក ពឹងឲ្យជួយកិច្ចការអ្វីៗឬ ផ្តឹងផ្តល់ចោទទោសគ្នា ដើម្បីឲ្យដឹង ដល់ហ៊ុត្លែរ៍ អ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ មិនទទួលទាក់ទងនឹងមិនព្រមធ្វើជា អ្នកនាំសាសន៍ឲ្យឡើយ។

ហ៊ុត្លែរ៍ បានជួលផ្ទះឲ្យ អ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ នៅស្ងាត់ៗក្នុងជនបទ ទើបតែមកនៅជាមួយគ្នានៅក្រុងប៊ែរឡាំងក្នុងពីរឆ្នាំ ក្រោយ បង្អស់នៃអវសានជីវិតរបស់ខ្លួន។ អ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ ទទួលនាទីតែ មួយ គឺធ្វើឲ្យហ៊ុត្លែរ៍ បានសម្រាកកំសាន្តសប្បាយ។ កាល ណាហ៊ុត្លែរ៍មកកាន់ផ្ទះក្នុងជនបទគឺក៏ដឹងថាហ៊ុត្លែរ៍ត្រូវ ការ សម្រាក។ អ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ ដឹកនាំឲ្យ ហ៊ុត្លែរ៍សប្បាយក្នុងកីឡា ផ្សេងៗ មានឡើងភ្នំខ្ពស់ៗជាដើម។ អ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ មិនមាន ប្រាថ្នាអ្វីក្រៅអំពីធ្វើខ្លួនឲ្យជាមិត្រជីវិតរបស់ហ៊ុត្លែរ៍ នេះក៏ជា ហេតុមួយទៀតធ្វើឲ្យការអាថ៌កំបាំងកាន់តែមានសេចក្តី ជិត មិតឡើង។ ជាងនេះទៅទៀត អ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ ពុំដែលបានទាម ទារយកប្រយោជន៍អ្វីសោះឡើយ ទាំងហ៊ុត្លែរ៍សោតទៀត ក៏ពុំ បានឲ្យប្រាក់ខែទេ តែអ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ បានរស់នៅដោយសារជាង ថតរូបចិញ្ចឹម។ ការពិតចំណូលនេះក៏មិនមែនតិចទេ ព្រោះរូប ថតរបស់ហ៊ុត្លែរ៍មានមនុស្សនិយមទិញច្រើនណាស់។ ចំណែ-កហ៊ុត្លែរ៍ឯង ក៏ធ្វើខ្លួនជាស្វាមីលបលាក់ស្មោះត្រង់ឡើយ ទោះជាពួកមិត្តរបស់ខ្លួនមាន គោបែលស៍ជាដើម ព្យាយាម

ដឹកនាំយកស្ត្រីល្មោនល្អៗ មកឲ្យក៏ហ៊ុំត្លែរ៍មិនត្រូវការ ប្រែថា ហ៊ុំត្លែរ៍ នឹង អ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ មានចិត្តស្មោះត្រង់នឹងគ្នាដូចស្វាមីភរិយាមានមង្គលការពិតៗ។

តែបញ្ហាដែលចោទឡើងថា ហេតុដូចម្ដេចទើបមិនមានមង្គលការនោះ ចំពោះបញ្ហានេះ ហ៊ុំត្លែរ៍ធ្លាប់និយាយប្រាប់ពួកមិត្តថា កិច្ចធុរៈរបស់ប្រទេសច្រើនហួសពេក មិនអាចយកភារៈដទៃមកបន្ថែមទៀតបាន។ តែគំនិតរបស់ជនទូទៅនោះគេចូលចិត្តថា ជារឿងទាក់ទងទៅលើចិត្តសាស្ត្រគឺអ្នកផ្ដាច់ការម្នាក់ៗ ត្រូវមានគុណសម្បត្តិអ្វីមួយខុសប្លែកអំពីមនុស្សទាំងឡាយ។ ហ៊ុំត្លែរ៍មិនផឹកសុរា មិនជក់បារី មិនទទួលទានសាច់នោះ ទុកជាការបំពេញសីលធម្មតាមួយហើយ ថែមនៅលីវមិនយកប្រពន្ធមួយទៀត នាំឲ្យមនុស្សទាំងឡាយឃើញថា ហ៊ុំត្លែរ៍មិនមែនជាមនុស្សសាមញ្ញទេគឺជាបុរសបរិសុទ្ធ ជាព្រហ្មចារីយ៍។ កាលណាប្រជារាស្ត្រជឿយ៉ាងនេះហើយ គេក៏មិនគួរនឹងរៀបមង្គលការ ឲ្យប្រជាជនឃើញខ្លួនគេថាជាមនុស្សធម្មតាទៅវិញឡើយ។

សង្គ្រាមបានដើរមកដល់ថ្នាក់ចាញ់គេពិតប្រាកដ ហើយហ៊ុំត្លែរ៍ក៏បានចូលទៅនៅក្នុងឧម្មង្គក្រោមដី មានជំរៅ២៥ម៉ែត្រ គ្រាប់តែកគ្រប់ខ្នាតខារមិនដល់។ ឧម្មង្គនេះនៅចំកណ្ដាលក្រុងប៊ែរឡាំង ក្នុងចន្លោះទីស្តីការនាយករដ្ឋមន្ត្រីនឹងទីស្តីការ

ក្រសួងការបរទេស។ តួឧម្មង្គគេធ្វើជាពីរជាន់ ក្នុងជាន់លើមាន១២បន្ទាប់ ជាបន្ទប់បាយ ជាបន្ទប់ទុកដាក់របស់ផ្សេងៗ ជាបន្ទប់អ្នកបំរើ...... ជាន់ក្រោមមាន១៧បន្ទប់ ជាបន្ទប់ដេករបស់ អ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ ជាបន្ទប់របស់ហ៊ីត្លែរ៍ ជាបន្ទប់ធ្វើការ ជាបន្ទប់ប្រជុំ ជាបន្ទប់ម៉ាស៊ីនអគ្គិសនី...... នៅលើខ្នងឧម្មង្គមានសួនច្បារតូចៗ ហើយមានខ្សែលួសបន្លាព័ទ្ធជុំវិញ មិនឲ្យមនុស្សចេញចូលបាន។ នៅក្នុងឧម្មង្គនេះ ហ៊ីត្លែរ៍បានធ្វើការបញ្ជាកងទ័ពគ្រប់កន្លែងដោយទោរសព្ទ តែកងទ័ពអល្លឺម៉ង់ដ៏បានត្រូវគេវាយច្រានគ្រប់កន្លែង ទាហ៊ានអល្លឺម៉ង់ដ៏ពុំអាចទប់ទល់បានឡើយ។ ពួកមិត្តជិតស្និទ្ធនឹងពួកយុវជនបានសូមឲ្យហ៊ីត្លែរ៍ ចេញចាកក្រុងប៊ែរឡាំងទៅនៅកន្លែងដទៃទៀត តែហ៊ីត្លែរ៍មិនព្រមចេញ ដោយសម្រេចចិត្តថា សូមស្លាប់នៅក្នុងក្រុងប៊ែរឡាំង។

អ្នកជិតស្និទ្ធសង្កេតឃើញថា ហ៊ីត្លែរ៍ជឿបុណ្យរបស់ខ្លួនដោយជិតមួយឆ្នាំកន្លងមកហើយ ត្រូវពួកក្បត់កប់គ្រាប់បែកដើម្បីសម្លាប់ហ៊ីត្លែរ៍ តែគ្រាប់បែកពុំបានផ្ទុះ។ ហ៊ីត្លែរ៍ជឿថា ឋានសួគ៌ជួយខ្លួន កាលណាខ្លួននៅក្នុងក្រុងប៊ែរឡាំង ក្រុងនេះក៏មិនត្រូវបាក់បែក ទោះជាសត្រូវចោមវាយដោយគ្រាប់កាំភ្លើងដល់ថ្នាក់ណាក៏ដោយ។

អំពើឧម្មង្គក្រោមដី ហ៊ីត្លែរ៍ខំបញ្ជាកងទ័ពតាមវិទ្យុទោរ

ស័ព្ទឲ្យកងទ័ពនេះទៅខាងនោះ ឲ្យកងទ័ពនោះមកខាងនេះ តែកងទ័ពទាំងអស់នោះ មិនមានសម្លេងឆ្លើយតបវិញសោះឡើយ ព្រោះកងទ័ពមួយៗត្រូវគេវាយបាក់បែកគ្រឿងវិទ្យុទោរស័ព្ទអស់ មិនអាចធ្វើការឆ្លើយឆ្លងបានឡើយ។

ថ្ងៃទី២០ ខែ មេសា (១០ថ្ងៃមុនអវសានជីវិតរបហ៊ីត្លែរ៍) ជាថ្ងៃកំណើតរបស់ហ៊ីត្លែរ៍ មានមនុស្សមកប្រជុំឲ្យពរតាំងអំពីព្រឹករហូតដល់ល្ងាច ហ៊ីត្លែរ៍បានចេញមកទទួលភ្ញៀវលើខ្ទងឧម្មង្គ ហើយបានបំពាក់គ្រឿងឥស្សរិយយសឲ្យពួកយុវជនដែលមានចិត្តស្មោះត្រង់ចំពោះខ្លួន។ ក្រៅអំពីនេះមិនមានអ្វីឲ្យសង្ឃឹមបានទេ ពួកឥស្សរជនធំៗ បានក្បត់វត្ថុបំណងរបស់ហ៊ីត្លែរ៍អស់រលីងហើយ។ មានតែគោបែលស៍ម្នាក់ទេដែលមានចិត្តស្មោះត្រង់ បាននាំប្រពន្ធកូនមកនៅក្នុងឧម្មង្គជាមួយហ៊ីត្លែរ៍។

ហ៊ីត្លែរ៍ មានសេចក្ដីសង្ឃឹមលើកម្លាំងកងទ័ពរបស់ឧត្តមសេនីយ៍វេនង៍ថានឹងជួយក្រុងប៊ែរឡាំងបាន។ ក្រោយអំពីបានបញ្ជាដោយវិទ្យុទោរស័ព្ទទៅកាន់កងទ័ពនោះហើយ រង់ចាំស្ដាប់ក៏មិនឃើញមកមិនព្រឆ្លើយតបសោះ។ ពួកទាហានដែលមានចិត្តស្វាមីភ័ក្តិ បានសូមជាថ្មីទៀត តាមវិទ្យុទោរស័ព្ទឲ្យហ៊ីត្លែរ៍ប្រញាប់ប្រញាល់ចេញចាកក្រុងប៊ែរឡាំង តែនៅយូរទៅទៀតនឹងមិនមានផ្លូវចេញបានឡើយ។ ហ៊ីត្លែរ៍ បានឆ្លើយ

ថា រឿងចេញចេញចាកចោលក្រុងប៉ែរទ្បាំង ខ្ញុំមិនចេញជាដាច់ខាត។

ហ៊ុត្លែរ៍ បានទទួលទោរលេខពួកក្បត់មានគេរិងជាដើម ដែលសូមឲ្យហ៊ុត្លែរ៍ប្រគល់អំណាចគ្រប់គ្រងឲ្យខ្លួន ដោយអាងដល់វិន័យកម្ម ដែលបានទុកដាក់ខ្លួនគេថាជាទាយាទនៃគណៈណាស៊ីស៍។ សេចក្ដីនៃទោរលេខនេះ ធ្វើឲ្យហ៊ុត្លែរ៍មានទឹកភ្នែកជោរជន់ ដោយនឹកតូចចិត្តដល់មនុស្ស ដែលខ្លួនស្រឡាញ់នឹងទុកចិត្តជាទីបំផុត មកដណ្ដើមអំណាចតាំងអំពីខ្លួននៅមិនទាន់ស្លាប់។ ហ៊ុត្លែរ៍បានទុកដាក់ទោរលេខរបស់គេរិង ថាជាពាក្យប្រឆាំងយ៉ាងដាច់ខាត នឹងជាការក្បត់ចំពោះខ្លួន។ ហ៊ុត្លែរ៍បានប្រកាសបញ្ជាដកហូតគេរិង ចាកតំណែងនាទីគ្រប់យ៉ាង រួមតាំងតំណែងទាយាទនៃប្រទេសអាល្លឺម៉ង់ ដែលហ៊ុត្លែរ៍បានប្រកាសតែងតាំងក្នុងពេលផ្ដើមសង្គ្រាមផង។

ក្រោយវេលដែលបានដឹងច្បាស់ នូវទំហើក្បត់របស់មនុស្សដែលខ្លួនស្រឡាញ់ ដែលខ្លួនបានលើកតម្កើងទាំងអស់នោះហើយ ហ៊ុត្លែរ៍ក៏បាននិយាយទៅកាន់អ្នកនៅជាមួយថាខ្ញុំចូលចិត្តហេតុការណ៍ ដែលនាំឲ្យកងទ័ពរបស់យើងបាត់បង់ទៅទាំងកងៗ នឹងបរាជ័យនៃកងទ័ពទាំងនោះហើយ។

ថ្ងៃទី២៩ ខែមេសា ហ៊ុត្លែរ៍បានបញ្ជាឲ្យគោបែលស៍ចាត់ពិធីមង្គលការរបស់ខ្លួន ជាមួយអ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ តាមពាក្យដែល គឺ

បានសូមឲ្យស្លាប់ក្នុងឋានៈជាម៉ាដាមរបស់ហ៊ីត្លែរ៍ (លោកស្រីរបស់ហ៊ីត្លែរ៍)។ គោបែលស៍បានតាមរកខ្លួននាយកទេសមន្ត្រីក្រុងប៊ែរឡាំង (ចៅហ្វាយក្រុងប៊ែរឡាំង) លុះបានជួបហើយក៏បាននាំចូលទៅក្នុងឧម្មង្គ ។ មង្គលការក៏បានចាប់ផ្ដើមធ្វើភ្លាមនៅក្នុងឧម្មង្គនោះ ដោយនាយកទេសមន្ត្រីនៃក្រុងប៊ែរឡាំងជាអ្នកប្រកបពិធិ ។ វេលាចុះឈ្មោះក្នុងបញ្ជីអត្រានុកូលដ្ឋាន អ៊ីវ៉ា បេរ៉ាន៍ ភ្លេចស្មារតីបានសរសេរឈ្មោះខ្លួន(បកតិនាម) ហើយក៏ចាប់សរសេរនាមត្រកូល (គោតនាម) ចាស់ ដោយដាក់អក្សរ B ជាតួដើម តែត្រូវអ្នកនៅជិតខាងកែ ទើបលុបតួ B ចេញហើយសរសេរថា អ៊ីវ៉ា បេរ៉ាន៍ ជំនួសវិញ តួអក្សរនេះហើយដែលជាហត្ថលេខាលើកដំបូង ហើយជាចុងក្រោយបង្អស់នៃជីវិតរបស់ខ្លួន។

លុះស្រេចពិធីមង្គលការនេះហើយ ហ៊ីត្លែរ៍ក៏នាំភរិយាទៅជួបនាយទាហានក្នុងឧម្មង្គ ដែលនៅលើខ្នងនៃឧម្មង្គនោះកំពុងរោយចុះដោយគ្រាប់កាំភ្លើងរបស់សត្រូវ ។ ក្រោយអំពីបានចាប់ដៃគ្នាស្ដែងសេចក្ដីមេត្រីរួចហើយ ទាំងអស់គ្នាក៏អង្គុយទទួលទានអាហារតាមតុដែលគេចាត់ចែងជាស្រេច ។ ក្នុងពេលនោះមានការសន្ទានា ប្រាស្រ័យគ្នាជាច្រើនម៉ោង រឿងដែលនិយាយគ្នាច្រើនតែរឿងចាស់ៗ ដែលជាអនុស្សាវរីយ៍កន្លងទៅហើយ។ ក្នុងទីបំផុតនៃការសន្ទនានោះ ហ៊ីត្លែរ៍ក៏

បានប្រាប់ពួកមិត្តថា ខ្លួនខ្ញុំនិងភរិយារបស់ខ្ញុំសម្រេចចិត្តថា នឹងសម្លាប់ខ្លួនព្រមៗគ្នា ហើយហ៊ីត្លែរ៍ក៏ចូលទៅក្នុងបន្ទប់មួយទៀត ប្រាប់លេខានុការិនី ឲ្យរៀបចំសរសេរបញ្ជីវិន័យកម្ម។ ក្នុងវិន័យកម្មនោះមាន២ច្បាប់ មួយច្បាប់ជាវិន័យខាងរដ្ឋការ មួយច្បាប់ទៀតជាវិន័យកម្មផ្ទាល់ខ្លួន។ ក្នុងវិន័យកម្មជាផ្លូវការនោះ ហ៊ីត្លែរ៍បានបណ្ដេញគេរិង នឹង អ៊ិមលែរ៍ ចេញចាកគណបក្សណាសីស៍ចេញចាកតំណែងការនានា ហើយបានតែងតាំងសេនាប្រមុខ នាវាចរដឺនិត្ស៍ ឲ្យធ្វើជាប្រធានាធិបតីនៃប្រទេសអល្លឺម៉ង់ឲ្យគោបែលស៍ធ្វើជានាយករដ្ឋមន្ត្រី ជាមួយរដ្ឋបន្ត្រី១៩ ក្រសួងទៀត តាមការជ្រើសរើសរបស់គោបែលស៍ ប្រែថា ហ៊ីត្លែរ៍បានបញ្ជាតែងតាំងរដ្ឋាភិបាលថ្មីដោយខ្លួនឯង ហើយដែលមានសេចក្ដីទុកចិត្តលើគោបែលស៍ ថាជាមនុស្សម្នាក់ទទួលបំរើខ្លួនយ៉ាស្មោះត្រង់ ក្នុងពេលកិច្ចការទាំងអស់បានដើរមកដល់កន្លែងទាល់ច្រក។

ក្នុងវិន័យកម្មផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ហ៊ីត្លែរ៍នោះមានចែងថា ទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ខ្លួនទាំងអស់ត្រូវបានជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់គណបក្សណាសីស៍ បើគណបក្សណាសីស៍ត្រូវរលំរលាយទៅត្រូវបានជាទ្រព្យសម្បត្តិរបស់រដ្ឋអល្លឺម៉ង់ បើរដ្ឋអល្លឺម៉ង់ត្រូវរលំរលាយទៅទៀត ក៏មិនមានរឿងអ្វីនឹងនិយាយគ្នាតទៅទៀតឡើយ។ ចំណែករូបចម្លាក់នឹងរូបគំនូរផ្សេងៗដែល

ហ៊ីត្លែរ៍បានទិញដោយតម្លៃច្រើនៗ ត្រូវដាក់ទៅជាសម្បត្តិនៃពិតិធភ័ណ្ឌស្ថានក្រុងលីនល៍។ សេចក្តីក្នុងចំណុចចុងបំផុតនៃវិន័យកម្មមានប្រាប់ថា កាលណាខ្លួនខ្ញុំនឹងភរិយារបស់ខ្ញុំស្លាប់ទៅហើយ សូមឲ្យនាំគ្នាដុតសពឲ្យអស់ភ្លាម ដើម្បីកុំឲ្យសពខ្ញុំបានទៅនៅក្នុងដៃរបស់សត្រូវ។ ក្រោយអំពីបានចាត់ឲ្យធ្វើវិន័យកម្មស្រេចហើយ ហ៊ីត្លែរ៍ជាមួយភរិយាបាននាំគ្នាចូលបន្ទប់ដំណេក ហើយបានទទួលដំណេកជាមួយគ្នាអស់រយៈកាលមួយយប់នៃជីវិតអាពាហ៍ពិពាហ៍ ត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់របស់ខ្លួន។

វត្ថុធាតុគ្រប់យ៉ាងរមែងដើរមកដល់គំនូសចុងបំផុត ជាធម្មតាមិនមានរបស់អ្វីមួយនៅក្រៅបទបញ្ញាត្តិនៃធម្មជាតិ ។ ថ្ងៃទី ៣០ ខែមេសាពេលរសៀល ហ៊ីត្លែរ៍បានបញ្ជាឲ្យចាក់ថ្នាំបំណាយសុនខដែលខ្លួនស្រឡាញ់។ វេលាល្ងាចហ៊ីត្លែរ៍និងភរិយាបានចេញមកលាពួកមិត្ត ហ៊ីត្លែរ៍បានចាប់ដៃគេទាំងឡាយដោយមិននិយាយអ្វីសោះ។ ចំណែកអ្នកដទៃៗមាននិយាយខ្លះ តែស្តាប់គ្នាមិនកើតជាសព្ទមិនកើតជាសេចក្តីអ្វីឡើយ។ លុះលាគ្នាស្រេចហើយ ហ៊ីត្លែរ៍ជាមួយភរិយា ក៏បានត្រឡប់ចូលទៅក្នុងបន្ទប់របស់ខ្លួនវិញមួយស្របក់ស្រាប់តែ ឮសូរកាំភ្លើងប៉ុងមួយគ្រាប់។ មនុស្សទាំងអស់គ្នាក្នុងឧម្មង្គ មិនមានអ្នកណាមួយមានចលនាយ៉ាងណាទេ ទាំងអស់គ្នាសម្ងំ

ស្មៀមរង់ចាំមួយស្របក់ធំទើបនាំគ្នាចូលទៅក្នុងបន្ទប់នោះ គេទាំងឡាយបានឃើញហ៊ីត្លែរ៍ដេកនៅលើកៅអីវែង សើមជោកទៅដោយឈាម ហ៊ីត្លែរ៍បានសម្លាប់ខ្លួនដោយបាញ់កាំភ្លើងចូលតាមាត់។ ចំណែកអ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍ ដេកស្លាប់នៅលើកៅអីវែងក្បែរគ្នា នឹងហ៊ីត្លែរ៍ មានកាំភ្លើងនៅក្បែរខ្លួន តែមិនបានបាញ់ទេ គេចូលទិច្ចថា អ៊ីវ៉ា-បេរ៉ាន៍បានត្រូវស្លាប់ដោយលេបថ្នាំបំពុល។

† † †

ជីវិត វិសាខា

សុភាពស្ត្រីមានបញ្ញាឆ្លៀវឆ្លាត មានរូបល្អ មានសម្រស់កាយថ្លាអណ្តែត មានឈ្មោះថា "វិសាខា" ជាអ្នកឧបត្ថម្ភនូវគុណសង្ឃនៃព្រះពុទ្ធសាសនាយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន។ វិសាខារស់នៅក្នុងលោកនៃមនុស្សក្នុងឋានៈជាស្ត្រីមានត្រកូលស្តុកស្តម្ភ ជាស្ត្រីបរិច្ចាគឲ្យទស្សនវិទូ ឲ្យសាសនាចារ្យនូវបេះដូងរបស់នាងដើម្បីប្តូរយកសេចក្តីស្ងប់សម្រាប់ជីវិត។

គឺជាធិតារបស់ពលមិត្រ ជាធីតាក្រមុំតែម្នាក់របស់បិតានៃនាង។ ក្នុងពេលនោះមានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់បានទទួលបញ្ជាអំពីមិគារៈជាសេនាបតីឃ្លាំង ឲ្យដើរស្វែងរកនារីក្រមុំប្រកបដោយគុណសម្បត្តិដើម្បីយកមកធ្វើជាកូនប្រសានៃខ្លួន ព្រាហ្មណ៍បានដើរឆ្លងកាត់លំនៅឋាន ដែលនាងវិសាខាឈប់សម្រាកក្នុងដំណើរកំសាន្តសម្រាប់សប្តាហ៍។ ដំបូងព្រាហ្មណ៍ចោលភ្នែកតាមមើលដោយមិនសូវជាយកចិត្តទុកដាក់ ព្រោះមិនទាន់ឃើញនូវអ្វីឲ្យជាចម្លែក។

ភឿននារីរបស់វិសាខាទាំងអស់នោះ ក៏ចាប់ផ្តើមលេងសប្បាយជាមួយគ្នា ដោយប្រាស់ចាកការប្រុងប្រយ័ត្នខាងចរិយាសម្រាប់ស្ត្រី ដូចជារត់បោះជើងយ៉ាងវែងៗ លោតផ្លោះ

កាយយ៉ាងខ្ពស់ៗ ពង្វឹលខ្លួនទៅមកយ៉ាងញាប់ៗ ពន្លេងតន្ត្រីឲ្យមានសូរយ៉ាងឮ ជាមួយទំនុបចំរៀងដែលបើកមាត់យ៉ាងធំ តែវិសាខាតែម្នាក់ឯងត្រឡប់ជាមានឥរិយាបថយ៉ាង ស្ងប់ស្ងៀមស្ថិននៅក្នុងអាកប្បកិរិយាជាប្រក្រតី ទោះជាភឿនស្ត្រីរបស់ខ្លួន មានចលនាខុសធម្មតាយ៉ាង ណាក៏ដោយ។

លុះដល់ស្រះទឹកមួយ នារីដទៃៗនាំគ្នាផ្លាស់សំពត់ចេញអស់ ទុកនៅតែសំពត់ធម្មជាតិ ដែលម៉ែចែកឲ្យអំពីកំណើត គឺយកទឹកធ្វើជាសំពត់ ហើយនាំគ្នាហែលលេងក្នុងទឹកថ្លាឈ្វេង មើលយល់ដី។ ចំណែកវិសាខាគឺផ្លាសសំពត់ដូចស្ត្រីឯទៀតដែរ តែនាងចុះទៅក្នុងទឹកហើយសន្សឹមៗលាត់សំពត់ឡើងលើបន្តិចម្តងៗ លុះខ្លួនបានស្លៀកសំពត់ទឹកហើយនាងក៏ពាក់សំពត់លើមែកឈើ ដែលខ្លួនបាន ដោតនៅជិតខ្លួន ដើម្បីងាយស្រួលដល់ការចាប់យកសំពត់មកផ្លាស់សំពត់ទឹក ដោយច្រកចូលបន្តិចម្តងៗដូចអំពីកាលដកចេញ ។ វិសាខា ពុំមានចលនាហែលទៅមុជចុះទេព្រោះនាងមានចរិយាសិក្ខាថា ទឹកថ្លាពេកណាស់មិនគួរណាសប្បាយភ្លេចខ្លួនជាស្ត្រីទេ។

ក្រោយអំពីងូតទឹកហើយ មានការបែងចែកអាហារគ្នាញុំាស្ត្រីដទៃៗ ថាតែញុំាក៏ញុំាគ្រុបក្រាប់តែម្តង លុះឆ្អែតស្កប់ស្កល់ហើយទើបឲ្យអាហារសំណល់ស្ត្រីបំរើរបស់ខ្លួនតែវិសាខាបាន

ចាប់បែងអាហារថ្នោងឲ្យស្ត្រីបំរើរបស់ខ្លួនញុំាជាមុន ហើយនាងញុំាខ្លួនឯងក្នុងកាលខាងក្រោយ ដោយបរិមាណយ៉ាងល្មមសមគួរ។

ក្នុងពេលធ្វើដំណើរត្រឡប់ ក្នុងកន្លែងណាមានទឹកកត់ស្ត្រីទាំងលាយ សុទ្ធតែបានដោះស្បែកជើងរបស់ខ្លួនចេញ តែវិសាខានាងពុំបានដោះស្បែកជើងរបស់នាងទេ។ ក្នុងកន្លែងណាមានព្រៃស្រោង ស្ត្រីទាំងឡាយបានបើកម្លូករបស់ខ្លួនចេញ តែវិសាខា នាងពុំបានបើកម្លូករបស់នាងចេញទេ។ ឥរិយាបថចម្លែករបស់វិសាខា មិនត្រឹមតែធ្វើឲ្យព្រាហ្មណ៍នឹកឆ្ងល់ក្នុងចិត្តប៉ុណ្ណោះទេ គឺថែមទាំងគាត់ធ្វើសំនួរដូចតទៅនេះ

ព្រាហ្មណ៍ ៖ "កូនស្រីសម្លាញ់ចិត្ត គឺជាកូនចៅនរណាគេ?"

វិសាខា ៖ "នាងខ្ញុំជាធីតារបស់ពល[១] មិត្រ ចាស"

ព្រាហ្មណ៍ ៖ "កូនក្រមុំសម្លាញ់ចិត្ត កុំមានសេចក្តីអាក់អន់ចិត្តអ្វីហ្ន បើកូនស្រីអត់ទោសឲ្យ អ៊ំសូមសួរបន្តិចទៀតថា "ដូចម្តេចក្នុងខណៈដែលស្ត្រីដទៃៗ រត់ លោត ផ្លោះ ពង្វិលខ្លួនដើររបាំព្រមទាំងសម្តែងចេញនូវចលនាផ្សេងៗ ដែលជាកិរិយាមិនសមគួរ តែកូនស្រីត្រឡប់ ជានៅស្ងៀមធ្វើព្រងើយ តើយ៉ាងណាកូនក្រមុំអ៊ំ?""

វិសាខា ៖ "លោកអ៊ំ ស្ត្រីក្រមុំជាទំនិញរបស់ឪពុកម្តាយ

(១) ពលមិត្ត ក្នុងកន្លែងខ្លះថា ធនញ្ជយ

ប្រសិនបើយើងចេះតែលោត ផ្លោះ រត់ ហក់ ចួនជាស៊យមាន គ្រោះថ្នាក់បាក់ដៃ បាក់ជើងនោះឪពុកម្ដាយត្រូវចិញ្ចឹមយើង អស់មួយជីវិតព្រោះមិនមានកម្លោះណាមកសូមយើងយកទៅធ្វើជាភរិយារបស់គេឡើយ"។

ព្រាហ្មណ៍ ៖ ល្អណាស់ កូនក្រមុំសម្លាញ់ចិត្ត ខ្ញុំស្ដាប់បានចូលចិត្តហើយ។ "ចុះស្ត្រីដទៃៗ គេដកយកសំពត់ចេញពីខ្លួនអស់ ហើយទើបចុះទៅងូតទឹក ចំណែកខាងនាងចុះក្នុងទឹកជាមុន ហើយទើបដកយកសំពត់ចេញជាខាងក្រោយ តើបញ្ហានេះយ៉ាងណា?"

វិសាខា ៖ "ឱ លោកអ៊ំ ស្ត្រីក្រមុំទាំងឡាយតែចេះអៀនខ្មាស់ មិនសមគួរឲ្យមាននរណាម្នាក់មើលឃើញនូវរូបកាយ របស់ខ្លួន ដែលមិនមានសំពត់ស្លៀកពាក់ទេ"។

ព្រាហ្មណ៍ ៖ "កូនក្រមុំសម្លាញ់ចិត្ត នៅក្នុងទីនេះក៏មិនមាននរណាមើលឃើញនីសណ៎ា"។

វិសាខា ៖ "ចាសលោកអ៊ំ លោកអ៊ំនេះឯងជាអ្នកមើលឃើញ"

ព្រាហ្មណ៍ ៖ "ល្អណាស់ កូនក្រមុំសម្លាញ់ចិត្ត រឿងមួយទៀត ដែលអ៊ំចង់ដឹងនោះ គឺស្ត្រីដទៃៗ គឺ[១] មិនខ្វីរវល់អើពើដល់ស្ត្រីបំរើឡើយ តែកូនស្រីត្រឡប់ជាចែកអាហារឲ្យស្ត្រីបំរើរបស់ខ្លួនញុំាមុន តើដូចម្ដេចទើបធ្វើយ៉ាងនេះ?"

(១) គឺ ជាពាក្យបុរិសសព្វនាមប្រើជំនួសឈ្មោះស្ត្រី "បើជាបុរសថាគែ"។

វិសាខា ៖ "មានហេតុផលយ៉ាងនេះឯងចាស លោកអ៊ំ ក្នុងមួយថ្ងៃៗយើងមានតែសេចក្ដីសប្បាយរីករាយភ្លើតភ្លើន ចំណែកជនទាំងឡាយនេះ គ្នាត្រូវខំប្រឹងធ្វើការឲ្យយើងនឿយហត់ណាស់ ងូតញើសតាងទឹកជានិច្ចកាល"។

ព្រាហ្មណ៍ ៖ "ល្អណាស់ កូនស្រី ចុះហេតុដូចម្ដេចក្នុងពេលដើរលុយទឹកម្ដងៗ កូនស្រីមិនដោះស្បែកជើងចេញ?"

វិសាខា ៖ "ព្រោះក្នុងទឹកមិនមាននរណាម្នាក់មើលឃើញនូវវត្ថុជាគ្រឿងមុតទាំងឡាយមានបន្លាជាដើមទេ ខ្ញុំមិនត្រូវការឲ្យជើងរបស់ខ្ញុំ បានទំទួលរបួសចាកវត្ថុមានមុខមុត ទើបខ្ញុំដើរទាំងស្បែកជើង!"

ព្រាហ្មណ៍ ៖ "ល្អដែរហើយ កូនស្រីរបស់អ៊ំ ស្ត្រីទាំងឡាយគឺបិទទាំងយូក្នុងដំណើរចូលក្រោមម្លប់ឈើ ព្រោះអាកាសក្រោមដើមឈើត្រូវបានថយកំដៅ អស់ច្រើនហើយ ហេតុអ្វីកូនស្រីនៅតែកាងតាំងយូដដែល ឬ មួយកូនស្រីមិនបានទទួលធាតុត្រជាក់?"

វិសាខា ៖ "តែលោកអ៊ំចាស រឿងនេះវាក៏ដូចជារឿងមុន គឺក្រៅអំពីមានអ្វីៗ ណាមួយធ្លាក់ចុះមក ស្វាជាសត្វរពឹសនៅមិនស្ងៀម វានឹងកាច់មែកឈើចោលមកលើខ្លួនរបស់យើងលេងជាល្បែង[១] របស់វា ធំជាងនេះទៅទៀត តាំងយូជាវត្ថុ

(១) ល្បែង ច្រើនជំនួសល្បែងតាមក្បួនវេយ្យាករណ៍។

ធាតុមួយ អាចជួយការពារនូវមែកឈើបាក់បានខ្លះដែរ"។

ដោយសេចក្ដីពេញចិត្តចំពោះបញ្ញាវៃឆាប់រហ័ស របស់វិសាខា ព្រាហ្មណ៍នោះក៏បានចូលខ្លួនទៅរកមាតាបិតារបស់វិសាខា ហើយបានស្នើរសូមគឺឲ្យជាភរិយានៃបុត្ររបស់សេដ្ឋីឈ្មោះមិគារៈ ដោយបរិយាយកថាមានដូចនេះ ៖

"នារីមានលក្ខណៈដូចនេះ បើបានជាភរិយានៃបុរសណា បុរសនោះជាបុគ្គលមានវាសនាខ្ពស់បំផុត ជាបុត្តនៃឪពុកម្ដាយណា ឪពុកម្ដាយនោះជាបុគ្គលមានសេចក្ដីសុខសម្រាប់លោកដល់ទីបំផុត ជាមិត្រនៃមនុស្សទាំងឡាយណា មនុស្សទាំងឡាយនោះ ជាបុគ្គលមានអនាគតទុក្ខមិនមាន។ នាងមានមារយាទខ្ពស់ មានចរិយាថ្លៃថ្នូរ មានចិត្តមេត្តាករុណាអ្នកដទៃជាងខ្លួនឯង មានបញ្ញាឆ្លៀវឆ្លាតវៃវាងក្នុងមុខការគ្រប់វិស័យ សូមមេត្តាអនុញ្ញាតឲ្យនាងមានគូជីវិត រៀបចំអាពាហ៍ពិពាហ៍ ជាមួយបុណ្ណវឌ្ឍនៈ ជាបុត្ររបស់ មិគារៈចុះ"។

មាតាបិតារបស់វិសាខាព្រមផង ទើបរៀបចំមង្គលការតាមរបៀបប្រពៃណី ហើយបញ្ជូននាងឲ្យទៅនៅជាមួយស្វាមីក្នុងនគរសាវត្ថី។

វិសាខាជាមហាឧបាសិការបស់ព្រះបរមសាស្ដា ជាស្ត្រីមានសទ្ធាជ្រះថ្លាក្នុងបុណ្យកុសល១០០ ភាគ១០០តែមិគារៈបិតារបស់ស្វាមីនៃនាង រួមជាមួយមនុស្សក្នុងផ្ទះទាំងអស់

របស់គេ មិនបានដូចជានាងទេ ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ វិសាខាខំប្រឹងប្រតិបត្តិខ្លួនឲ្យជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត នៃមនុស្សទាំងឡាយនោះ តាមការចាំបាច់ដែលកើតមានឡើង។ វិសាខាជាស្ត្រីមានលំអខាងរូបកាយ ៥ប្រការ ក្នុងឋានៈនៃនាងជាបុត្តប្រសានៃម្ចាស់ផ្ទះ លំអទាំង៥យ៉ាងនេះបានធ្វើឲ្យនាងបានទទួលនូវឯតទគ្គ ខាងលំអរូបក្នុងគេហដ្ឋានឪពុកក្មេកម្ដាយក្មេករបស់នាងផង ក្នុងនគរសាវត្ថីផង។ លំអ៥ពោលគឺ សក់ល្អ សាច់ល្អ ឆ្អឹងល្អ សម្បុរស្បែកល្អ និងវ័យល្អ។

សក់ល្អគឺសក់របស់នាងមានលក្ខណៈទ្រង់ទ្រាយដូចរោមកន្ទុយបក្សីក្ងោកដែលវាកំពុងតែកាងពង់ វែងស្រុងចុះក្រោមទល់ភាគមណ្ឌលនៃចង្កេះ នៅត្រង់ទីបំផុតនៃចុងសក់ដ៏ញឹកល្អិតនោះមានស្ពានខ្វេរងឡើងខាងលើគ្រប់សរសៃ សាច់ល្អក៏គឺបបូរមាត់របស់វិសាខាមានសម្បុរក្រហមព្រឿងៗ ដូចផ្លែម្រះទុំ ឆ្អឹងល្អក៏គឺធ្មេញសមានជាតិប្រេងធម្មជាតិផ្សំលាយមានសម្បុរស តែសមានឈាមដូចសម្បុរភ្លុកដំរី ស្បែកល្អក៏គឺស្បែកនោះសូម្បីវិសាខាមិនបានប្រើគ្រឿងលាបគ្រឿងសំអាងអ្វីសោះ ក៏នៅតែល្អម៉ត់ចត់ផូរផង់មានលក្ខណៈទ្រង់ទ្រាយដូចភួងផ្កាឈូក មានសំរស់សថ្លាដូចផ្កាកណ្ណិការ វ័យល្អ គឺវ័យខាងក្រោយអំពីកាលដែលនាងបានឲ្យកំណើតបុត្រ២០ នាក់ហើយ ក៏នៅតែល្អដដែលដូចជាលំអនៃស្ត្រីមានវ័យក្រមុំ។

វិសាខាមានលំអមួយពិសេសទៀត បានដល់សម្លេងក្នុងកាលណាវិសាខាហើបមាត់និយាយម្តងៗ មានមនុស្សផ្ទៀងស្តាប់ស្វាត់ជ្រាប ព្រោះសម្លេងរបស់នាងពិរោះវិស័យដូចសំណូររគាំងដែលគេសិតដោយធាតុប្រាក់ ឬ សម្លេងតន្រ្តីដែលមានគ្រឿងព្យ៉ាណូដឹកនាំ ។

ក្នុងពេលដែលវិសាខាត្រូវចេញទៅខាងស្វាមី មានតាបិតារបស់គឺក៏បានចែកឲ្យនូវគ្រឿងតែងកាយ មានតម្លៃស្មើរកាត់មិនបានហៅថា "មហាអាភរណៈបក្សីដើរដ៏" គ្រឿងប្រដាប់តែងកាយនេះគេធ្វើជារូបក្ងោកមួយតួ រោមស្លាបរបស់វាមួយៗធ្វើដោយមាសសុទ្ធមានទឹក១០ ក្នុងស្លាបម្ខាងៗមាន ៥០០សន្លឹក មាត់របស់វាធ្វើដោយផ្កាថ្មកែវ ភ្នែក ក នឹង រោមខ្លួនធ្វើដោយពេជ្រ ប្រកបត្បូង។ កាលណាវិសាខាពាក់គ្រឿងអាភរណៈ នេះលើក្បាលរបស់នាង គេមើលទៅឃើញភាពនាងស្រដៀងភាពបក្សីក្ងោក ទំនៅលើទីមួយខ្ពស់ស្រទ្បះមានសំនៀងភ្លេងដែលពន្លេង ដោយការរណ្តំនៃគ្រឿងតែងកាយរបស់នាង ឮសូររងំបណ្តាលឲ្យស្លឹកត្រចៀកនៃអ្នកទស្សនាទាំងឡាយស្ថិតនៅស្ងៀមស្វាត់ប្រុងប្រយ័ត្នដូច ជាភ្នែក។

វិសាខា ជាស្រ្តីមានបុណ្យបានសាងច្រើន បានធ្វើគ្រប់មុខបុណ្យទាំងអស់ សូម្បីតែបុណ្យដែលមិនមាននរណា

ឃើញក៏នាងបានធ្វើដោយច្រើន មានជាអាទិ៍បុណ្យជួយរំដោះទុក្ខលំបាកនៃមនុស្សមានជម្ងឺ មនុស្សជរា មនុស្សកំព្រាញាតិកូនក្មេង មនុស្សវង្វេងផ្លូវ មនុស្សមានសេចក្តីខ្វះខាតសម្ភារៈក្នុងដំណើរចេញទៅ មនុស្សមានសេចក្តីខ្វះខាតក្នុងពាក់កណ្តាលដំណើរ មនុស្សមានសេចក្តីខ្វះខាតក្នុងដំណើរចូលមក មនុស្សមានសេចក្តីខ្វះខាត់ក្នុងដំណើរកំពុងបំពេញបេសកម្មនានា។ល។ ជាពិសេសជាងនេះទៅទៀត គឺវិសាខាចូលចិត្តធ្វើច្រើន នូវបុណ្យណាដែលអ្នកដទៃគេមិនសូវចង់ធ្វើ ដូចជាជួយសង្គ្រោះមនុស្សរងគ្រោះ ជួយបន្ថែមធនធានលើកុសលរួមដែលមានចំនួនសេសឲ្យគត់ ជួយសង់បង្ហើយសំណង់អ្វីៗ ដែលគេស្ពាបនាមិនហើយព្រោះអស់បច្ច័យ ឬព្រោះមកអំពីរឿងអ្វីមួយជួយដឹកនាំអ្នកដំណើរដោយ យានជួយបំភ្លឺភ្លើងឲ្យបុគ្គលមានភ្នែកល្អមើលឃើញផ្លូវ ។ល។ បុណ្យទាំងឡាយនេះគឺធ្វើក្នុងបច្ចុប្បន្នជាតិខ្លះ ក្នុងអតីតជាតិខ្លះ មិនតែប៉ុណ្ណោះគឺតាំងចិត្តថានឹងធ្វើបុណ្យបែបនេះ ទៅក្នុងអនាគតជាតិទៀតផង។ ដោយអាស្រ័យកម្លាំងបុណ្យទាំងឡាយនេះជួយទំនុកបំរុងវិសាខាទើបត្រូវបានសម្រេចនូវសម្បទា៥យ៉ាងគឺ ៖

១) **ញាតិសម្បទា** សម្បទាពោលគឺសម្បូណ៌ញាតិ។

២) **ភោគសម្បទា** សម្បទាពោលគឺសម្បូណ៌ទ្រព្យ។

៣) **អរោគ្យសម្បទា** សម្បទាគឺមិនមានរោគ។

៤) **សីលសម្បទា** សម្បទាគឺមារយាទថ្លៃថ្នូរ។

៥) **ទិដ្ឋិសម្បទា** សម្បទាគឺមានបញ្ញាវាងវៃ។

មានការស្ងាត់កំបាំងមួយទៀតគឺ វិសាខា មានកម្លាំងរូបកាយ(កម្លាំងសាច់ដុំ) ខុសអំពីកម្លាំងសាច់ដុំអ្នកដទៃជាច្រើន ព្រោះវិសាខាចូលចិត្តជួយមនុស្សមានកម្លាំងទន់ខ្សោយដើម្បីយកផលបុណ្យច្រើនជាងជួយមនុស្សខ្លាំងពូកែ ដើម្បីយកកេរ្តិ៍ឈ្មោះ។

ដែលថា វិសាខាសម្បូណ៌ញាតិ ញាតិក្នុងទីនេះលោកមិនបានគិតត្រឹមតែមនុស្សរួមលោហិតទាំង៧ជួរទេ គឺគិតដល់មនុស្សទាំងអស់ណាដែលបានស្គាល់រាប់អានវិសាខាទាំងជនក្នុងប្រទេសទាំងជនបរទេស។ ញាតិមិត្ររបស់វិសាខាមិនមែនមានតែជនមានទ្រព្យសម្បត្តិស្តុកស្តម្ភ មានយសស័ក្តិធំដុំទេ ដែលច្រើនបំផុតគឺញាតិមិត្រអនាថាក្រខ្សត់ទ្រព្យសម្បត្តិ ព្រោះអ្វី? ព្រោះវិសាខាចូលចិត្តធ្វើសេចក្តីស្និតស្នាលកៀកកើយជាមួយមនុស្សអន់ជាងមនុស្សគ្រាន់។

ដែលថា វិសាខាសម្បូណ៌ទ្រព្យសម្បត្តិនោះ គឺវិសាខាមានទ្រព្យសម្បត្តិលើសវិស័យនៃការរាប់ចំនួន តែគេអាចគិតគូរឲ្យដឹងចំនួនតាមក្បួនគណិតសាស្រ្តបានដែរ ។ ដូចម្តេចទើបវិសាខាមានទ្រព្យសម្បត្តិច្រើនម្ល៉េះ? ចម្លើយមានតែពីរ។

១) មានច្រើនព្រោះត្រកូលនេះមានតៗ គ្នាមក លុះដល់មកឪពុកម្ដាយវិសាខា មិនមានឮថា មានកូនច្រើន គឺមានតែវិសាខាតែមួយជាអ្នកទទួលមរត៌ត។ ២) មានព្រោះបុណ្យក្នុងអតីតជាតិបានធ្វើឲ្យអតីតវិញ្ញាណ របស់វិសាខាមានគុណភាពល្អបរិសុទ្ធ ហើយវិញ្ញាណនោះក៏បានតាក់តែងបង្កើតឲ្យបានវិញ្ញាណថ្មី ដោយអាស្រ័យវិញ្ញាណចាស់ល្អ វិញ្ញាណថ្មីក៏ល្អដូចវិញ្ញាណចាស់ដែរ។ វិញ្ញាណល្អត្រូវតែមកកើតក្នុងផ្ទៃនៃត្រកូលមាន ទ្រព្យសម្បត្តិច្រើនដូចនេះឯង។

ដែលថា វិសាខាមិនមានរោគ រោគក្នុងទីនេះលោកមិនបានរាប់យកសេចក្ដីស្រេកឃ្លានជុះនោមផងទេ គឺលោកគិតអំពីជម្ងឺ[១] គ្រុនរដូវគ្រុនចាញ់ជាដើមឡើយទៅ ជម្ងឺទាំងឡាយនេះវិសាខាមិនមានទេ ព្រោះមានបុណ្យក្នុងអតីតកាលជួយការពារផង មានអនាម័យក្នុងបច្ចុប្បន្ននៅជុំវិញជីវិតរបស់នាងជារបាំងផង។

ដែលថា វិសាខាមានចរិយាមារយាទថ្លៃថ្នូរនោះ គឺវិសាខាមិនមែន ជាស្ត្រីទុកដាក់ជាមិត្ររបស់ខ្លួន ចំពោះតែបុគ្គលដែលមានខ្សែលោហិតជាមួយគ្នាទេ ចំពោះតែដែលមានរូបល្អមានទ្រព្យសម្បត្តិ មានយសស័ក្តិ ។ល។ ប៉ុណ្ណោះទេ មនុស្សនៅក្នុងឋានៈណា ជាតិសាសន៍ណា ក្នុងត្រកូលអម្បូរណាក្នុងវណ្ណៈណា ក្នុងពណ៌សម្បុរណា។ល។ ក៏វិសាខាយកជា

មិត្រទាំងអស់ តែនាងមិនបណ្ដោយឲ្យខូចសីលធម៌របស់នាង ព្រោះតែមារយាទថោកទាបរបស់គេទេ។ ដូច្នេះហើយបានជាក្នុងពេលដែលគេលើកនាងឲ្យទៅធ្វើជាប្រពន្ធ បុណ្ណវឌ្ឍនៈ ដោយគេឥតមានសួរចិត្តរបស់នាង ក៏គឺមិនមានប្រកែក ទោះជាបានដឹងថាទាំងខ្លួនបុណ្ណវឌ្ឍនៈទាំងវង្សត្រកូលជាវត្ថុធាតុមួយដែលនាងមើលឃើញថាមិនល្អក៏ដោយ ព្រោះអ្វី? ព្រោះនាងគិតថាអ្វីៗ ទាំងអស់មិនមែនមានបញ្ហាចោទទេ។ ដូចនេះអាត្មាអញត្រូវតែទទួលស្រាយបញ្ហាដែលគេដាក់ឲ្យលុះត្រាតែរួច ទើបឈ្មោះថាជាកូនស្រីនៃត្រកូលមួយ ដែលអ្នកជិតខាងធ្លាប់គោរព និងផ្ញើរសេចក្ដីសង្ឃឹមទុកលើខ្លួន។

ដែលថា វិសាខាសម្បូណ៌បញ្ញាវាងវៃ បញ្ញាក្នុងទីនេះលោកមិនគិតយកត្រឹមតែវិជ្ជានានាដែលរៀនអំពីគ្រូទេ គឺគិតដល់សេចក្ដីឆ្លៀវឆ្លាតឆាប់យល់ការណ៍ ឆាប់ឃើញការណ៍អ្វីទាំងអស់នៅជុំវិញខ្លួនរបស់នាង។ វិសាខាមានទាំងបញ្ញាដែលកើតអំពីការសិក្សាចាកគ្រូ។ មានទាំងបញ្ញាដែលកើតអំពីការពិចារណាឃើញដោយខ្លួនឯង។

នៅក្នុងផ្ទះ ឪពុកក្មេក វិសាខាបានជួបនឹងសេចក្ដីពិតដែលនាងបានគិតទុកជាមុនថាមុខតែនឹង........ រឿងនោះគឺឪពុកក្មេករបស់នាង គេកាន់សាសនាអ្នកបួសស្លៀកអាកាសពួកមួយ អ្នកបួសទាំងឡាយនេះ រួមទាំងឪពុកក្មេករបស់នាង

ផងបាននិយាយផ្តោះផ្តងចំអកឡកឡឿយដៀមដាមក្នុងឥរិយាបថប្រមាថមើលងាយព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធហេតុនេះ បានធ្វើឲ្យនាងវិសាខាមិនសប្បាយចិត្តយ៉ាងខ្លាំង។

មានថ្ងៃមួយបព្វជិតស្លៀកមេឃបាននិយាយទៅ កាន់មិគារៈថា ៖

"ឱ ញោម អ្នកបាននាំយកមកនៅក្នុងគ្រួសាររបស់អ្នកនូវមនុស្សអាក្រក់បំផុត ខ្លួនគឺជាសាវ័ករបស់សមណគោតម។ ចូរអ្នកបណ្តេញវាចេញចាកទីនេះដោយប្រញាប់ទៅ"។

មិគារៈនឹកតែក្នុងចិត្តថា "រឿងនេះមិនមែនងាយទេ! ព្រោះវិសាខាជាស្រ្តីមកចាកត្រកូលស្តុកស្តម្ភណាស់" តែអាត្មាអញមិនធ្វើតាមសំណូមពរ របស់លោកគ្រូទាំងឡាយនៃអញក៏មិនកើត ដូច្នេះ អញត្រូវរំពៃគយគន់មើលគ្រប់នាទីទាំងអស់របស់វិសាខាឃើញមិនមោះសមត្រង់ណា អញនឹងចាប់ថ្នាក់ ហើយបណ្តេញភ្លាម"។

ថ្នាក់បានកើតមានឡើងក្នុងពេលដែលមិគារៈ កំពុងហុតយាគូផ្សំទឹកដោះក្នុងចានមាស ដែលមានវិសាខាអង្គុយនៅក្បែរខាង មានដៃកាន់ផ្លិតស្លាបបក្សីដងភ្លុកកំពុងបក់ខ្យល់ជូនឪពុកក្មេកដោយគោរពយ៉ាងទន់ភ្លន់។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះ មានព្រះសង្ឃមួយអង្គមានឥន្ទ្រីយ៍គួរអ្នកផងចង់គោរព លោកនិមន្តចូលមកដើម្បីបណ្ឌិបាត តែមិគារៈក្លែងធ្វើជាមិនឃើញ

គាត់ឈ្លោកហុតយាគូរឿយៗទៅ។

វិសាខានិយាយទៅកាន់ភិក្ខុអង្គនោះ ដោយសំដីយ៉ាងថ្នមទន់ភ្លន់ថា ៖

"និមន្តហួសផ្ទះនេះទៅចុះព្រះករុណាខ្ញុំ! លោកឪពុកខ្ញុំកំពុងពិសាអាហារចាស់ លោកឪពុករបស់ខ្ញុំពុំបានគិតគូរដល់អាហារថ្មីទេ"។ លុះឮសំដីនេះរបស់វិសាខាភ្លាម មិគារៈច្រទ្បោតតួងក្រោកឈរស្រែកសន្ធាប់ង៉ាងថា៖

"យកយាគូនេះចេញទៅ ដេញវាចេញចាកផ្ទះនេះភ្លាមទៅ ទាំងអស់គ្នាជួយគិតអញមើល វាគួរដែរឬ? មេស្រីចង្រៃនេះ វាអួតខ្លួនវាថាល្អ វាស្តីចំពោះមុខថាអញស៊ីអាហារចាស់ វានិយាយក្នុងពេលដែលអញកំពុងតែស៊ីឆ្ងាញ់!"

"លោកប៉ា!" វិសាខានិយាយក្នុងឥរិយាបថយ៉ាងស្ងប់ស្ងៀម។

"កូនចុះចេញផ្ទះនេះភ្លាមៗ ពុំទាន់បានទេ ព្រោះកូនមិនមែនជាស្រីសោភិនីទេ កូនជាស្រីរបស់ត្រកូលអ្នកមានសីលធម៌មួយ ឪពុករបស់កូនបានដៅស្មានទុកជាមុនហើយថានឹងមានរឿងបែបនេះកើតឡើងជាមិនខាន ដូច្នេះមុននឹងឲ្យខ្ញុំមកនៅក្នុងទីនេះ លោកឪពុកបានតែងតាំងព្រាហ្មណ៍ព្រឹទ្ធាចារ្យ៨នាក់នៅក្នុងតំណែងជាឧត្តមប្រឹក្សា សម្រាប់វិនិច្ឆ័យឲ្យដឹងក្តីខុសត្រូវ សូមលោកប៉ាជ្រាប ហើយសូមលោកប៉ាប្រើអ្នកបំរើ

ឲ្យទៅអញ្ជើញព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយនោះមក″។

មិគារៈយល់ព្រមផងដោយសេចក្ដីរីករាយ ព្រោះគាត់គិតថា ព្រាហ្មណ៍ទាំងលាយក៏គង់សម្រេចសេចក្ដីឲ្យគាត់ត្រូវឲ្យវិសាខាខុស។ ក្នុងបណ្ដាព្រាហ្មណ៍ទាំង៨នាក់ មានព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ជាវុឌ្ឍសមាជិកនៃអង្គឧត្ដមប្រឹក្សាក៏បានទទួលមក តាមសេចក្ដីអញ្ជើញ មិគារៈបានផ្ដើមនិយាយរឿងដែលកើតមានឡើងឲ្យព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយស្ដាប់។ ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយក៏បានតាំងសំនួរនឹងស្ដាប់ចម្លើយ ដូចមានតទៅនេះ ៖

សំនួរ = ‷កូនស្រីសំឡាញ់ចិត្ត″ ក្រោយអំពីនាងបានស្ដាប់សេចក្ដីរាយការណ៍ របស់ឪពុកក្មេកនៃនាងហើយ ‷តើរឿងទាំងអស់ពិតដូច្នោះមែន ឬ? ‷

ចម្លើយ = ‷មិនត្រូវតាមចំណាំរបស់នាងខ្ញុំឡើយ!″ ព្រោះក្នុងខណៈដែលឪពុកក្មេករបស់នាងខ្ញុំ ស្ដែងកិរិយាវាហី មិនងាកមៀងមើលព្រះភិក្ខុអង្គនោះ ហើយដែលនាងខ្ញុំនិយាយថា ‷លោកប៉ារបស់ខ្ញុំព្រះករុណាកំពុងឆីអាហារចាស់ ‷ពាក្យនេះមិនមែនមានន័យទៅលើអាហារចាស់មែនទែនទេ គឺមានន័យទៅលើបុណ្យចាស់ ព្រោះខ្ញុំចង់និយាយឲ្យព្រះភិក្ខុអង្គនោះជ្រាបក្នុងព្រះទ័យរបស់លោកថា ‷លោកឪពុកក្មេករបស់ខ្ញុំ លោកអាស្រ័យតែបុណ្យចាស់ លោកមិនសាងបុណ្យថ្មីទៀតទេ តើវាខុសទៅប៉ុណ្ណាបើខ្ញុំនិយាយប៉ុណ្ណោះ?″

"មិនមានកំហុសអ្វីទេ កូនស្រីសម្លាញ់ចិត្ត" ប្រធានឧត្តមប្រឹក្សាពោលបញ្ជាក់។ "កូនស្រីរបស់យើងនិយាយត្រឹមត្រូវណាស់ ដូចម្តេចទើបលោកត្រឡប់ជាខឹងឆ្ពោរក្រមាល់នឹងគីទៅវិញ? "

"រឿងនេះ យល់ព្រមលើកទោសឲ្យ ព្រោះមិនមានកំហុសមែន" មិគារៈឆ្លើយតប។

តែអំពីកាលដែលនាងចេញចាកផ្ទះរបស់នាង មកនៅជាមួយខ្ញុំ ម្តាយរបស់នាងបានឲ្យមេរៀន១០យ៉ាង មេរៀនទាំងអស់នោះខ្ញុំស្តាប់មិនយល់មិនចូលចិត្តសោះ ចំណុចដំបូងគឺ "ភ្លើងក្នុងផ្ទះកុំនាំយកចេញចាកទ្វារទៅខាងក្រៅ"។ ចំពោះរឿងនេះលោកឧត្តមប្រឹក្សាក៏ធ្លាប់ជ្រាបស្រាប់ហើយ ថាត្រកូលរបស់យើង មានទំនៀមទម្លាប់ខាងបញ្ជូនភ្លើងពីផ្ទះមួយទៅផ្ទះមួយទៀតជាធម្មតា គឺយើងធ្លាប់ចែកភ្លើងគ្នាប្រើប្រាស់ជាប្រក្រតីមកហើយ ប្រសិនបើយើងយកមេរៀននេះមកអនុវត្ត យើងក៏មិនដឹងជានឹងរស់នៅជាមួយគ្នាយ៉ាងណាកើតទេ មិគារៈចោទប្រកាន់។

សំនួរ = "វាជាសេចក្តីពិតដូចជាពាក្យដែលគេនិយាយឬទេ កូនស្រីសម្លាញ់ចិត្ត ?"

ចម្លើយ = "លោកឧត្តមប្រឹក្សា វាមិនមែនមានន័យយ៉ាងនេះទេ ពាក្យថាភ្លើងក្នុងមេរៀននេះ មិនមែនជាភ្លើងរបស់ធម្ម

ជាតិសុទ្ធៗមែនៗទេ គឺជាសំដីដែលលោកប្រៀបធៀបដូចជាភ្លើងទេតើ បំណងរបស់មេរៀននេះគឺចង់ឲ្យមនុស្សយើងរៀនរស់នៅក្នុងវង្សត្រកូលឲ្យបានសុខសប្បាយ កាលណាមានរឿងថ្លោះធ្លោយ ឬ មានរឿងមិនល្អកើតឡើង លោកហាមមិនឲ្យនាំយកទៅនិយាយប្រាប់គ្រួសារដទៃ ព្រោះមិនមានភ្លើងឯណាមានកំដៅជាងភ្លើងគឺសំដីចាក់រុក ឬ សំដីមិនល្អនេះទេ”។ នេះជាសេចក្តីខុស ព្រោះតែខ្ញុំនិយាយទៅកាន់ព្រះភិក្ខុដែលលោកឈរនៅខាងក្រៅទ្វារផ្ទះនោះឬ ?

ចំពោះចម្លើយនេះ មិគារៈមានសេចក្តីអៀនខ្មាសយ៉ាងខ្លាំងកើតឡើង ទើបគាត់និយាយថា ៖

“រឿងនេះសុខចិត្តលើកទោសឲ្យ តែគឺបានទទួលការអប់រំចាកមេរៀនថា “ភ្លើងខាងក្រៅត្រូវកុំនាំចូលមកខាងក្នុងទ្វារផ្ទះ មេរៀននេះក្នុងគ្រួសាររបស់យើងមិនអាចអនុវត្តបាន ទេ ព្រោះប្រពៃណីស្រុកភូមិធ្លាប់បានប្រាស្រ័យគ្នាអំពីរឿង ភ្លើងនេះគ្រប់ពេលវេលាមកហើយ ព្រោះហេតុដូច្នេះមេរៀននេះខ្ញុំមិនត្រូវការជាដាច់ខាតហើយ”។

ក្រោយអំពីពេលបានងាកមកខ្សឹបគ្នាទំនងដូចពិគ្រោះ រកផ្លូវចេញ ប្រធានឧត្តមប្រឹក្សាក៏ធ្វើសំនួរបន្ថែមទៅទៀត ៖

សំនួរ = ម៉េចកូនស្រី រឿងនេះវាមានការណ៍ពិតដូចគេនិយាយមែនឬ ?”

ចម្លើយ = ចាស! មិនមែនទេលោកឧត្តមប្រឹក្សា "គឺន័យមានថា -បើមនុស្សក្រៅផ្ទះនិយាយពាក្យអាក្រក់ជាមួយមនុស្សណាម្នាក់ ចូរកុំពាំនាំយកពាក្យនោះ ទៅនិយាយនៅខាងទ្វារផ្ទះ ព្រោះមិនមានភ្លើងណាៗ ទាំងអស់ក្តៅជាងភ្លើងគឺអណ្តាតមិនល្អទេ"។

"ត្រូវណាស់ ពីរោះណាស់ កូនស្រីសម្លាញ់ចិត្ត ចុះក្រៅអំពីរឿងនេះ មានរឿងអ្វីទៀតដែរ ? "

វិសាខាទើបអធិប្បាយតាមដែលគឺចាំបានយ៉ាងច្បាស់ៗមួយៗ ថា ៖

"នាងខ្ញុំបានទទួលការអប់រំថា ចូរធ្វើនូវអំណោយដល់មនុស្សដែលគេបានធ្វើដល់ខ្លួន និងចូរធ្វើអំណោយដល់មនុស្សដែលគេមិនបានធ្វើដល់ខ្លួនផង"។ ក្នុងចំណុចនេះមានន័យថា ជាមនុស្សត្រូវមានសេចក្តីមេត្តាករុណាញាតិមិនជិតឆ្ងាយទូទៅដែលគ្នាទីទ័លក្រ ឬដែលរងគ្រោះថ្នាក់ ទោះជាគេមិនមានចិត្តមេត្តាករុណាយើង មិនធ្លាប់ដែលបានជួយសង្គ្រោះយើងក៏ដោយ។ "ចូរអង្គុយយ៉ាងមានសេចក្តីសុខ"។ ក្នុងចំណុចនេះមានន័យថា "កាលណាអ្នកស្រ្តីឃើញឪពុកក្មេកម្តាយក្មេកនិងស្វាមីរបស់ខ្លួន អ្នកស្រីត្រូវក្រោកឡើងទទួលឈរនៅចំពោះមុខរបស់លោកទាំងនោះ។ "ចូរស៊ីយ៉ាងមានសេចក្តីសុខ"។ ក្នុងចំណុចនេះមានន័យថា "អ្នកស្រីត្រូវ

ចាត់ចែងរៀបចំអាហារចំណីជូនឪពុកក្មេកម្ដាយក្មេកនិងស្វាមីរបស់ខ្លួន ឲ្យលោកទាំងអស់នោះបរិភោគមុន″។ "ចូររំពៃឧស្សាហ៍បំរើនភ្លើង″។ ក្នុងចំណុចនេះមានន័យថា "អ្នកស្រីត្រូវរំពៃព្យាយាមគោរពប្រតិបត្តិឪពុកម្ដាយក្មេកនិងស្វាមីរបស់ខ្លួន ដូចជាគេព្យាយាមថែទាំរក្សាភ្លើងទៀនឲ្យឆេះល្អដូច្នោះដែរ ។ "ចូរគោរពបូជាពួកទេព[១] ក្នុងគេហដ្ឋាន″។ ក្នុងចំណុចនេះមានន័យថា "បុគ្គលទាំង៣ពួក គឺឪពុកម្ដាយក្មេកម្ដាយក្មេកនិងស្វាមីរបស់ខ្លួន ជាបុគ្គលត្រូវបានទទួលការគោរពបូជាចាកកូនប្រសានិងភរិយាដោយពិត″។ "ចូរគេងយ៉ាងមានសេចក្ដីសុខ″។ ក្នុងចំណុចនេះមានន័យថា "អ្នកស្រីមិនត្រូវដាក់ កាយចុះលើទីគំនេងមុនអំពីកាលបានបំពេញមុខងារគ្រប់យ៉ាងឲ្យជនទាំង៣ស្រេចបាច់អស់ហើយ″។ ច្បាប់ទាំងអស់នេះ នាងខ្ញុំបានគោរពប្រតិបត្តិដោយឥតមានសល់ខាន ″តើមានអ្វីខ្លះដែរដែលនាងខ្ញុំបានធ្វើខុសសូមមេត្តាប្រាប់ខ្ញុំផងមើល ?″

មិគារៈមានមុខសំយុងចុះអង្គុយស្ងៀមនៅដូចរូបស៊ីម៉ងត៍ដែលគេផ្អែកនៅជើងសសរ។ ឧត្តមប្រឹក្សាទាំង៨នាក់បាននិយាយថា ៖ "លោកសេនាបតីឃ្លាំង មានសេចក្ដីប្រព្រឹត្តមិនល្អអ្វីខ្លះទៀតដែរឬ ដែលកូនប្រសាររបស់លោកបានប្រព្រឹត្ត

(១) ទេព តំណែងនៃឈ្មោះនេះ មិនមែនមានតែមាតាបិតានិងស្វាមីទេស្ត្រីជាភរិយាក៏លោកហៅថា ទេពដែរប្រសិនបើស្ត្រីនោះមានសីលធម៌។

ក្រៅអំពីក្រឹត្យស្រ្តីទាំង១០ប្រការ? ក្រឹត្យ១០នាងពុំបានប្រព្រឹត្តល្មើសទេ តាមដែលយើងខ្ញុំបានសួរបានស្តាប់ បានពិចារណាល្អិតល្អន់សព្វគ្រប់មកហើយនោះ”

“មិនមាន មិនមានសោះឡើយ”។ មិគារៈតប។ ក្នុងខណៈនោះ វិសាខា ក្រោកឈរសំដែងសេចក្តីក្រោធខឹងថា ៖

“អ៊ឺឧត្តមប្រឹក្សាទាំងឡាយ” គឺនិយាយ “ជាការមិនសមគួរសោះឡើយដែលនាងខ្ញុំត្រូវគេដេញដោយមិនមានកំហុសក្នុងវិន័យរបស់មនុស្ស។ តែទោះណាជាខ្លួនខ្ញុំមិនមានកំហុសក៏ខ្ញុំត្រូវតែដើរចេញចាកទីនេះព្រោះស្ថានការណ៍ក្នុងផ្ទះនិងសីលធម៌ខាងផ្លូវចិត្តវាតម្រូវឲ្យចេញ ឲ្យលាគេទៅក្នុងពេលនេះ ខ្ញុំដល់ម៉ោងហើយ ខ្ញុំសូមលាសិនហើយ”

វិសាខាបានបញ្ជាឲ្យអស្សរថ ច្រើនរយតួនិងមនុស្សបំរើរបស់នាងច្រើនរយនាក់រៀបចំអីវ៉ាន់ត្រៀមខ្លួន ដើម្បីធ្វើដំណើរត្រឡប់ទៅកាន់ផ្ទះកំណើតវិញ។ មិគារៈឃើញហេតុការណ៍មិនស្រួលដូច្នោះ ទើបនិយាយអង្វរលន់តួ សូមឲ្យវិសាខានៅក្នុងឋានៈជាកូនប្រសាររបស់ខ្លួនទៅ។ សំណូមនេះ ត្រូវវិសាខាទាត់ចោលភ្លាម តែមិគារៈទោះណាជាមានកម្លាចមានអំនៀនប៉ុណ្ណាក៏គាត់ ចេះតែខំប្រឹងនិយាយអង្វររឿយៗ គាត់សំដែងសេចក្តីប្រាថ្នាយ៉ាងក្លៀវក្លា សូមឲ្យវិសាខាលើកទោសឲ្យគាត់។

"លោកអ៊ំឧត្តមប្រឹក្សាទាំងឡាយ" វិសាខាតប "ទំហើណា ដែលគួរឲ្យខ្ញុំលើកទោសឲ្យ ខ្ញុំនិងយល់ព្រមលើកទោសឲ្យ យ៉ាងរីករាយសប្បាយចិត្ត។ តែក្នុងឋានៈនៃខ្លួនខ្ញុំជាបុត្តនៃគ្រួសារដែលមានសទ្ធាជ្រះថ្លាក្នុងធម្មៈនៃ ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រសិនបើគេអនុញ្ញាតឲ្យខ្ញុំបំរើគណសង្ឃរបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំនឹងនៅក្នុងទីនេះតទៅ។ បើមិនដូច្នោះទេ ខ្ញុំសូមលាដាច់ខាតហើយ"។

គិគារៈឆ្លើយថា ៖

"កូនស្រីដួងជីវិត ចូរកូនបំរើគណសង្ឃរបស់កូនតាមសេចក្ដីពេញចិត្តចុះ"។

ក្រោយអំពីកាលបានព្រមព្រៀងគ្នាហើយ វិសាខាក៏បាននាំមិគារៈទៅគាល់ព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធដើម្បីស្ដាប់ព្រះពុទ្ធោ វាទ ព្រះបរមសាស្ដាទ្រង់សំដែងធម៌លៃល្មមដល់និស្ស័យ របស់គាត់ ដោយធម្មទេសនារបស់ព្រះអង្គ ជាធម្មទេសនាមានបច្ចេកទេសគ្រប់គ្រាន់ ធម៌នេះក៏បានជ្រាបចូលទៅក្នុងបេះដូងរបសគាត់ លុះចប់ធម្មទេសនាគាន់ក៏បានប្រកាសថ្វាយខ្លួនជាឧបាសកក្នុងពុទ្ធសាសនា។ មុនកាលក្រោកចេញចាកវត្តទៅបានកើតមានមិគារឧទានថា ៖

"ប្រយោជន៍ល្អ កេរ្តិ៍ឈ្មោះល្អ គុណធម៌ល្អ ធម្មធាតុទាំងអស់នេះជារបស់ដែលអាត្មាអញបានមកអំពីកូនប្រសា"។

លុះមកដល់មាត់ជណ្ដើរផ្ទះ មិគារៈបានលើកដៃម្ខាងរបស់គាត់ដាក់លើស្មានៃវិសាខា ហើយគាត់និយាយល្អលោមថា ៖

ចាប់ដើមអំពីកាលនេះទៅ ខ្លួនខ្ញុំត្រូវជាកូនរបស់នាងចំណែកខ្លួននាងត្រូវនៅក្នុងឋានៈជាម្ដាយរបស់ខ្ញុំ”។ នេះគឺជាកិត្តិយសខ្ពង់ខ្ពស់បំផុតដែលឪពុកក្មេកបានលើកជូនកូន ប្រសា ដោយអាស្រ័យកិត្តិយសនេះ ទើបមិគារៈចាត់ចែងឲ្យជាងមាសធ្វើគ្រឿងអាភរណៈប្រដាប់តែងកាយជាន់ខ្ពស់បំផុតហៅថា “ទេពឆាយាលក្ខណ៍ដើរដី” គ្រឿងអលង្ការនេះគេធ្វើមានរូបប្រហែលគ្នានឹងគ្រឿងអលង្ការឈ្មោះ “អាភរណៈបក្សីដើរដី” ដែលបាននិយាយមកហើយនោះដែរ។

វិសាខាជាស្ត្រីមានសីលធម៌ល្អ មានវិន័យសម្រាប់ប្រពៃណីនៃត្រកូល មានចិត្តមេត្តាករុណាច្រើន មានការធ្វើបុណ្យទានអស់កាលជានិច្ច មានវ័យវឌ្ឍនារឿយៗប្រៀបបាននឹងមណ្ឌលព្រះចន្ទ ក្នុងថ្ងៃពាក់កណ្ដាលខ្នើតរហូតដល់ថ្ងៃចាស់ខ្នើត។ គឺមានបុត្រច្រើន គឺមានកូនប្រុស១០នាក់ កូនស្រី១០នាក់។ គឺរស់នៅយ៉ាងយូរលុះបានអាយុ១២០ឆ្នាំទើបអស់ជីពជន្ម មុនអស់អាយុសក់របស់គឺមិនស្កូវសូម្បីមួយសរសៃធ្មេញមិនមានបាក់ ស្បែកមិនមានយុរយារ សម្បុរមិនអាប់វ័យមិនមានប្រែប្រួល។ គឺដើរទៅវត្តជាមួយកូនៗ ចៅៗ អ្នក

ផងឃើញតែងសួរគ្នាថា ៖

"នរណាមួយជាយាយវិសាខា?"

ពាក្យឆ្លើយមានដូចតទៅនេះ "វិសាខាសុភាពស្រីមានចរិយានោះគឺជនដែលដើរយ៉ាងសង្រ្ហមនឹងធឹងជាងគេទាំងឡាយនុ៎ះឯង"

វិសាខាជាស្ត្រីល្អគ្រប់ឥរិយាបថ កាលណានាងគេងនាងដើរ នាងឈរ នាងអង្គុយ អ្នកទស្សនាចង់ឲ្យនាងប្រព្រឹត្តនៅក្នុងឥរិយាបថមួយៗ រហូតទៅ គឺគេទាំងឡាយចង់ឃើញលំអដែលមាននៅក្នុងគំនេង ក្នុងដំណើរ ក្នុងជំហរ ក្នុងអិំនុយ[១] មិនចង់ឲ្យនាងផ្លាស់ប្ដូរឥរិយាបថអំពីមួយទៅទៀតឡើយ ។ គ្រប់តែឥរិយាបថរបស់វិសានា មិនមាននរណាធ្វើសេចក្ដីរិះគន់ទិទៀនបានសូម្បីត្រឹមតែបន្តិច។

ធម្មធាតុដែលគេសង្គ្រោះចូលក្នុងរបស់មានតម្លៃច្រើនបំផុតរបស់វិសាខាគឺការចិញ្ចឹមអ្នកក្រ ឲ្យរស់នៅបានសុខស្រួលគ្រប់ៗគ្នា។ ការសាងបុណ្យយ៉ាងធំចុងក្រោយបង្អស់ គឺបានចំណាយថ្វាយព្រះរាជាមួយព្រះអង្គនូវគ្រឿង "មហាអាភាណៈបក្សីដើរដី" យកបច្ច័យមកសាងវត្តមួយឈ្មោះ "បុព្វារាម" សាងមន្ទីរព្យាបាលជម្ងឺ សាងផ្ទះសង្គ្រោះ ចែកអាហារ ចែកឱសថ ឲ្យអ្នកអត់ឃ្លាន អ្នកមានជម្ងឺបៀតបៀន។ សេចក្ដីរាយការណ៍នៃជីវិតរបស់នាង គេអាចធ្វើបានយ៉ាងងាយបំផុតខាង

សំណង់ តែគេធ្វើបានយ៉ាងលំបាកអំពីចិត្តមេត្តាករុណាដែលឧបាសិកានេះមានយ៉ាងច្រើនទៅក្នុងមនុស្សជាតិគ្រប់វណ្ណៈ។

ព្រះបរមសាស្ដាទ្រង់និយាយអំពី រឿងវិសាខាមាន ដូចនេះ ៖

"ភិក្ខុទាំងឡាយ មាលាការដែលមានសេចក្ដីស្ទាត់ជំនាញខាងធ្វើផ្កាឲ្យកើតបានជាកំរង គេចេះតែព្យាយាមដោតក្រងបន្តិចម្ដងៗ លុះត្រាតែបានកើតទៅជាកម្រងផ្កាធំៗយ៉ាងណាមិញ ចិត្តរបស់វិសាខាកូនរបស់យើងជាស្ត្រីមានចិត្តអោនលំទោនទៅក្នុងការងារ មានសេចក្ដីព្យាយាមខ្ជាប់ខ្ជួនក្នុងការងារហើយញ៉ាំងការងារគ្រប់ប្រភេទឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយក្រងការងារទាំងឡាយនោះឲ្យបានសម្រេចជារូបរាងយ៉ាងល្អ ចម្លែកដូចមាលាការនោះដែរ"។ នេះគឺជារឿងរ៉ាវរបស់ជីវិតនៃស្ត្រីម្នាក់ ដែលបានស្រាយបញ្ហារស់នៅរបស់ខ្លួន ឲ្យមានដំណើរប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងស្រួលតាំងអំពីកាលជាបឋមរហូតដល់ កាលជាទីបំផុតនៃជីវិត។

ជីវិតមនុស្សដែលអ្នកប្រាជ្ញសាកលប្រវត្តិសាស្ត្រ បានទទួលស្គាល់ បានសរសេរក្នុងទំព័រសៀវភៅរបស់ខ្លួនហើយដែលខ្ញុំបានដកស្រង់ យកមកសរសេរក្នុងសៀវភៅឈ្មោះ "បញ្ហាជិវិត" របស់ខ្ញុំចប់ប៉ុណ្ណោះហើយ។ អ្នកអាចចង់បកស្រាយជីវិតរបស់បុគ្គលទាំងឡាយនេះ ទៅលើអ្វីស្រេចហើយ

តែគំនិតអ្នកអានចុះព្រោះអ្នកអានក៏មានសេរីភាពពេញទី ក្នុងការបកស្រាយបញ្ហាគ្រប់យ៉ាង ដូចអ្នកសរសេរដែរ។

ក្នុងទីបំផុតនេះ ខ្ញុំសូមរំលឹកមិត្តអញ្ញនកអានថា ជីវិតរបស់យើង មានចោទឡើងជាបញ្ហាគ្រប់ជីវិត ដោយហេតុដូចនេះ ទើបអ្នកប្រាជ្ញវេយ្យាករណ៍លោកបានបង្កើតសញ្ញាមួយហៅថា "បុច្ឆនសញ្ញា" មានរូបដូចនេះ "?" សំរាប់ប្រើក្នុងភាសាសរសេរ ឧទាហរណ៍ ដេក? ដើរ? ឈរ? អង្គុយ? ស៊ី? ធ្វើ? គិត? កើត? ចាស់? ឈឺ? ស្លាប់? រក? ទៅ? ច្បាំង? ជួយ? ចិញ្ចឹម? ។ល។ សរសេរឲ្យពេញជាប្រយោគពាក្យនិយាយថា គេដេកដូចម្តេច? គេដើរដូចម្តេច? គេឈរដូចម្តេច? គេអង្គុយដូចម្តេច? គេស៊ីនូវអ្វី? គេផឹកនូវអ្វី? គេធ្វើការអ្វី? គេគិតអំពីអ្វី? គេកើតអំពីអ្វី? គេចាស់ព្រោះអ្វី? គឺឈឺព្រោះអ្វី? គេស្លាប់ព្រោះអ្វី? គេរកអ្វី? គេទៅណា? គេច្បាំងគ្នាយ៉ាងម៉េច? គេជួយទំនុកបំរុងគ្នាដូចម្តេចខ្លះ? គេចិញ្ចឹមអ្នកដែរឬ? ។ល។ អ្នកអានក្រោយអំពីបានដឹងនូវចំណោទនៃជីវិតដូចខ្ញុំបាននិយាយមកដោយសង្ខេបនេះហើយ គប្បីព្យាយាមដោះស្រាយតាំងអំពីបញ្ហាដេក ដើរ ឈរ អង្គុយ ។ល។ រហូតដល់បញ្ហាសីលធម៌ បញ្ហានយោបាយ បញ្ហាសង្គមកិច្ច បញ្ហាវប្បធម៌។ល។ តាមសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនដោយយកតម្រាប់តាមជីវិតរបស់បុគ្គល ដែលគេបានដោះស្រាយបញ្ហា

ជីវិតរបស់គេរួចមកហើយមុនយើង ជាពិសេសគឺជីវិតនៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធបរមគ្រូរបស់យើង តាំងអំពីនៅក្នុងទស្សជាតកមានព្រះតេមិយៈជាដើម រហូតដល់សោយព្រះជាតិជាព្រះសិទ្ធត្ថៈ ព្រោះជីវិតនៃព្រះអង្គជាជីវិតមានការពិសោធន៍ច្រើនមានការដោះស្រាយយ៉ាងត្រឹមត្រូវជាងជីវិតនៃបុគ្គលណាៗទាំងអស់។ ចំណែកខាងជីវិតរបស់បុគ្គលដទៃៗយើងត្រូវត្រាប់តាមតែត្រង់ចំណុចដែលសំខាន់ ដែលមានមនុស្សធម៌សីលធម៌នឹងឧត្តមគតិយ៉ាងថ្លៃថ្នូរ។ តួយ៉ាងដូចជីវិតរបស់ហ៊ីត្លែរ៍ យើងត្រូវធ្វើតាមតែមុខងារណាល្អ ចំណែកមុខងារអាក្រក់យើងត្រូវទាត់ចោល កុំយកមកអនុវត្តឡើយព្រោះអ្វី? ព្រោះការងារអាក្រក់មិនមែនជាការងារសម្រាប់មនុស្ស ជាតិទេ។

ចប់